

DANGLAMNAK
(Falam)

Original Title: Here's the Difference

By William MacDonald

Copyright 2010 by William MacDonald

www.william-macdonald.org

Published by

Mr. Kap Khen Thang

Family Literature Ministry

G.O.P. Box 395

Yangon

Myanmar

Phone 0095641084

tzm@yangon.net.mm

or

wtcflm@gmail.com

DANGLAMNAK

Hawl ol nak

Thuhmai hruai

1.Rundamnak ih um dan phunthum

2.Thiamco nak ih umtu dan

3.Kumkhaw nunnak ih umtu dan

4.A tu le neta hrang remtuah nak

AKHAN II

A MAWIZET MI KHRISTIAN NUN DAN PAWL

5.Dinhmun le tuahsuak nak

6.Pehtlaih awknak le pawlkom awk nak

7.Zung thuthen nak le nu le pa ngaihdam nak

8.Si nak pahnih

9.Thianghlim nak a phunphun

10.Thlarau thianghlim thawn khat, cencilh nak le Baptisma

11.Rundam nak le hnatuan

12.Bulpak thiltih thei nak le dinhmun sang si nak

13.Thuhrampi

AKHAN III

A DANGLAM MI PATHIAN IH KAIHHRUAI DAN

14.A bang aw lo mi san

15. Bible ih thukam picang pawl

16.Isrel, Zentel le Kohhran

17.Daan le zaangfah nak

18.Kohhran le uk nak

AKHAN IV

NI NETA IH A THLENG DING MI PAWL

19.Jesuh khrih voihnih rat sal nak

20.Jesuh khrih ratsal tik ih thil a thleng ding mi pawl

21.Bawipai ni, Khrih Jesuh ih ni, Pathian ni

22.A let hnih ih khah nak(Thlarau thianghlim)

A KHAN V
BIBLE SUNG IH THUDANG PAWL

23. Thuthen nak pasarih
24. Mithi khua le hell
25. Bible ih thuthup
26. Khrih ih sunloih nak umtu dan
27. Thuthangtha sung ih a bangaw lo mi thu pawl

THU HMAI HRUAI

Hi ca uk ih tumtah mi cu bible kan zingzoi tik ah man a nei mi pawl bawmtu si dingah a si, a hlei ce in thukham thar hrang a si. Zum tu hmuahhmuah hi bible zir tu an si a tul. Zum tu hmuahhmuah hi bible zir tu an si thei. Asinan a tam sawn cu bawmtu kan tul . A khan tin kim in phun dangdang in in bawm ding a si.

Ca siar tu in simfiah mi pawl a theifiang ding a thupi zet. Bible ih hman mi tongkam sullam pawl cu dictionary tinkim ah hmuh ding a um lo. “Mystery” ti mi Pathian tongkam hman dan hi a tlangpi thu in a bangaw lo.

Thurin hngget neih ding cu a thupi zet. Bible bungcang pawl ih relduh mi a san kan phurhsuah thei ding a thupi tuk.

A bangaw lo mi pawl kha kan zoh thim ding a poi mawh. Gospel pakhat sung ih thu kha a dang gospel ta thawn a bang aw men thei. Ziangtla a si le, an san le an rel duh mi pawl cun a bang aw lo thupi an nei cio.

Thiamconak le man nei ter ti mi pawl khal in sullam dangdang an nei; Bawipai ratsal nak ti mi pawl thawn cun a bang aw lo. A hnok thei zet mi a si ruangah thungai htlak in a tu le tu kan ruah a tha.

Zumtu pawl hmaisai ih kan suah mi, himi ca a siar tu pawl hrangah cun bible an siar tikah thansoh nak ah an hmang cio ko ding. A tu hi mi cabu a voili nak (mirang tong in) an suah nak a san tla cu kan hlawk nak pungter sin dingah ti ruahsan nak thawn a si.

KAHAN I
RUNDAM NAK MAKSAK ZIA

1. Rundamnak ih umtu dan phunthum

Khristian kan can leve ten a tamsawn cun kan thlarau rundam nak lawng kan ruat, bible kan zingzawi tik khalah cu ti totho in kan thei. Asinan a fung le a rang bible ih relduh mi hi hi lawng a silo ti hi a si.

Kan theihsal mi cu rundamnak ti mi in a kauzet mi sullam a nei “runsuaahnak” “ Himnak” Daihnak titla a si. Tahthimnak ah, luat nak thuthawn pehpar aw in Filipi 1:19 hi a rak hmang:

Nan mai thlacam nak le Jesuh Khrih thlarau hnen ih sin a ra mi bomnak thawng in miluat ka si ding, ti ka thei. Hi mi bungcang in runsuah nak ti mi a sim fiang zet.

Filipi 2:12 sungah cun rundamnak cu danglam deuh in kan hmu thei; cu mi cun Filipi kohhran a ti buai ter nasa. Nasa zet in remaw lo nak a rak suak Filipi 2:14; 4:2. Curuangah Pual ih in theih ter duh mi cu, hi tivek ih thubuai nak ruangah phahniam awk ding, Khrih hrangih thawiawk sawn ding hi a si. Paul in 2:12 sungah hi tin a ti: “Curuangah, ka duhdawt mi karual le uh nan hnen ka um lai ih ka thu nan thlun ringring vek in le cuhnak ih a thupi sawn mi cu, nan hnen ih ka um lo can ah ka thu nan thlun ding hi a si. Runnak famkim nan ngah nak dingah tihphah le thiaphah in tuan rero uh”.

Runsuaahnak ti mi thawn pehpar aw in Phunthum in kan hmu thei: v30 “Tampawlawng kil tu pawl cu tlan an tum; vok kuanglawng kha ti sungah an thum ih tampawlawng ih hmailam ih sin, tampawlawng hren nak thir kawn hrekhat tla tading bangin an um aw ter, v31 Paul in ralkap pawl hnenah a ti hai, tampawlawng kiltu pawl tampawlawng parah an um lo a sile nan luat thei lo ding’ tiah a ti hai (Att 27: 30- 31).

“Noah cu zumnak a nei ruangah, hmuh thei lo hmailam thuah Pathian in ralrin nak a pek tik ah a theitheia a si” (Heb 11:7a).

19 thlarau thawngtla pawl hnenah a feh ih thu a sim, 20 Noah in lawng a rak tuah lai ah Pathian in thinsau in a hngak nan a thu an ngai duh cuang lo. Lawng sung ih a luat tu pawl cu mi pariat lawng an si; an nih cu ti sungih sin runsuah mi an si” (1 Pet 3:19-20).

Pathian cu a mah an thei ih a rinsan tu pawl hmuahhmuah hrangah run tu a si:

“Re thei zet le harsa zet in hna kan tuan ziangah ti le kumkhua in anung mi Pathian ah ruahsan nak kan but. A cuih Pathian cu, a mah a zum tu hmuahhmuah hrang ah run tu a si” (1 timo 4:10).

Kan urzet mi le kan hman theu mi cafang rundamnak (or) runnak tla cu soal ihsin runsuak ti nak a si. Hi mi hi thukhamthar san ih a tlangpi thu ih kan hman mi a si.

Hi tawk ah rundamnak umtu dan phunthum- aliam zo mi caan, a si rero lai caan, le hmailam caan:

A liamzo mi caan- soal man thih nak ih sin ka luat zo: Thiamconak

A si rero lai caan – soal ih sin run kan si rero lai: Thianghlim ter nak

Hmailam caan – soal ih sin run suah ka si ding: sun loih nak

A Liamzo mi caan ih rundamnak

Sual man thihnak ih sin rundamnak thu kan zo tlang pei:

“ Zaangfah nak, zumnak thawng in runmi nan si ih, nangmah ten na ngah mi a si lo; Pathian pek mi a si” (Efi 2:8).

“ Pathian in a mai minung si dingah in ko ih in run suak” (2 Timo 1:9a).

“Thiltha kan tuah ruangah a si lo, a zaangfah nak ruangah in runsuak a si. Thlarau ih thianter nak le hrintersal kan si ruangah a si” (titus 3:5).

Tahthimnak pathum tla, a liam zo mi caan ih runsuah nak thawn kan hmu bet thei a si.

“ Rundamnak cu a sung lawngah a um; leilung ah Pathian ih in pek mi run tu dang le run thei tu hmin dang a um lo tiah a ti”(Att 4:12).

“Jesuh cu Bawipa a si tiah na thinlung thawn na tong ih, Pathian in thihnak ih sin a tho ter sal tin a thinlung in na zum ah cun rundam na si ding” (Rm 10:9).

Curuangah a liam cia mi hrangih rundam nak ti mi cu ziang a si pei kan theih fel a tul na sa. Mi pakhat thihnak thawng in soal man cawhkuat nak ihsin runsuah kan si ahcun a liamcia mi caaan a khiihmuh a si tiku na theithei ding.

A si rero lai caan ih rundamnak

Rundam mi ka si ti in kan ti tikah nikhat hnu nikhat rundam rero ka si ti mi thawn a bangaw a si. Soal thuthen nak ihsin run kan si; siatsuah nak ihsin run rero kan si. Soal cawhkuat nak ih sin rundam kan si; soal thuneih nak ih sin rundam rero kan si. Kross parih a hnaturan nak thawng in rundam kan si; a nunnak thawn runmi kan siih Pathian vorhlah ah in ret. Rom 5:10 sungah a ral ka si laiah a fapa in remnak in tuah sak. A nunnak thawn rundam kan si’.

Rundam rero lai ti mi cu thianghlim ter rero lai ti mi thawn a bangaw ih soal thawn an then aw ti nak a si. Kan co mi rundam nak hi a peh rero lai ti cu Heb 7: 25 ah kan hmu thei:

“ A tu le kumkhua in a mai sung in Pathian a pan tu pawl cu a run thei a si; ziangah tile kumkhua in a nung ruangah Pathian hnen ah a dil sak ringring a si”.

Rundam rero lai ti mi thawn pehpar aw in 1 Kor 1:18 ah kan hmu bet thei:

Thinglamtah par ih Khrih thih nak thu hi a hloral cuahco mi pawl hrangah cun at thlak a si; sikhalsehla rundam lai rero mi kan nih hrangah cun Pathian ih cah nak huham a si.

Hmailam caan ih rundamnak

Netabik ah hmailam hrangih rundamnak hmuh dan a um. Hmaton in rundam tu thawn kan ton awk tik ah kan soal nak ih sin runsuah kan si ding. Kan taksa pum cu run a si dingih sunloih a si ve ding. A tang ih bungcang in hmailam caan ih rundam nak famkim sunloih nak thu pawl a rel:

“...rundam kan si nak ding caan cu hmaisai kan rak zumpek lai hnak in a tuah a nai sinsin thlang a si”(Rm 13:11b).

“8 kannih cu sunih minung kan si ih fimzet ih um ding kan si. Curuanghai zumnak le duhdawt nak cu tangphaw ai ah kan ruahsan mi runnak cu thir lukhum ai ah hmang uh si. Pathian in a thinheng nak tuar ter dingah in hril lo; kan Bawipa Jesuh Khrih sungin rundamnak co ding ah in hril a si” (1 Thess 5:8-9).

“...Cule voihnih nak a langsal ding ih cutik ah cun sual nak thu si nawn lo in a mah ahngak tu pawl rundam dingah a si ding” (Heb 9:28b).

“Ni netabik ih lang ter dingah a tu ret cia mi rundamnak cu zumnak thawng in Pathian huham ih kil ven mi nanmai co ding mi ro a si” (1 Pita 1:5).

Rundamnak hmandan phunthum a zaten

Atlun ih bungcang pawl hmunkhat te ih kom dingah na harsa a si le, a tanglam ih bungcang pawl kha rak hngilh hlah. Famkim ten na hmu thei ding.

“A mah in fapa a hring dingih a hmin ah Jesuh tiah nansak pei, ziangah tile a minung pawl kha an sualnak ih sin a run suak ding a si” tiah a ti (Mtt 1:21).

“Nan hnen ah runnak a thlen ter tu thuthangtha a dik mi thuthang cu nan theih tik ah nan nih khal Pathian minung na si ve. Khrih nan zum ih Pathian in a mai ta na si nak lang ter nak ah nan par ah hmingsin nak a khen; cuih hmingsin nak cu peding in a lo tiam cia mi thlarau thianghlim kha a si” (Efi 1:13).

Hi mi pawl in an si nak ciar kha bangran ten rundamnak thu thawn pehpar aw in in zirh a si.

2. Thiamco nak ih um tu dan

Zaangfah nak in thiamco ter kan si tiah thukhamthar in in zirh, zumnak in, thisen in, huham thawn, tuannak le Pathian thawng in. A tumtah mi pakhat a sinan hmuh dan a phuhphun in an rel cio tikah kan hnok phahphah theu.

Thiamco nak simfiah nak

Hmais a ah thiamco nak ti mi cu ziang a si? Thiamco ti mi cu “dingfel” ti nak a si bik. A silo le thiangfai ter, a sinan a thianfai nak lang ter mi thiam co nak a rak a si.

Kan mah ten kan thianghlim aw thei lo. Thian hlim nak kanmah ah a um lo. A sinan Khrih cu rundam tu le Bawipa ih kan co hlan tik ah Pathian in thiam in co ter cih a si. Khrih in tuah sak mi par ah a thum aw. Khrih ah kan um tik ah Pathian in mi thianghlim ah in siar. Kalvari tlangpar ih lungtong pekawk nak ruangah a zumtu hmuahhmuah cun Pathian thianghlim nak thawn a thum ta si. “Khrih cu sual nak zianghman a nei lo; sikhalsehla kan mai ruangah Pathian in kan sualnak in tawm ter ih cu ticun a mah thawn kan pehzom awk nak thawng in Pathian ih ding nak kha kan tawm ve ding a si” (2Kor 5:21).

Kan sim zo vek in, ziangtin thiamcio nak cu zaangfahnak, zumnak, thisen, huham, tuannak le Pathian ti in phunruk ah a um thei.

Zaangfah nak thawng in thiamco nak

Hmais a bik ah thiamco nak hi zaangfah nak in a si. Rom 3:24 ah “a zaangfah nak ruangah thiam in co ter ih Khrih thawng in in rundam”. Asullam cu minung in a mah ten thiam a co aw ter thei lo; a zuam khal le a theih lo Pathian pek mi zaangfah nak lawng in a si.

Zumnak thawng in thiamconak

Pahnih nak ah, zumnak thawng in thiamco ter ti hi a si.” A tu cu zumnak thawng in thiamco ter mi kan si zo ih Kan Bawipa Jesuh Khrih thawng in Pathian thawn kan rem aw zo” (Rm 5:1). A rel duh mi cu rundam tu Khrih a zumnak thawng in thiamco ter a si. Hell ram tla ding ka si ti ih a thei aw ih a sir awk a tul, ih Khrih ih kross parah sual man cawhkuan a tuar sak ti kha a zum a tul.

Zaangfah nak cun misual pawl phah niam awk ding a fial ih thiamco nak laksawng a pek. Zumnak ti mi cu nunsir awk nak a si ih helhkam mi nei lo in Pathian pek mi laksawng kha thinlung le nunnak ih cohlan kha a si.

Thisen thawng ih thiamconak

Thisen thawng in thiamcoter a si.” A thisen thawng in thiamcoter kan si ih Pathian thawn rualrem nak kan nei zo ih ziangtluk in so Pathian thinhen nak ih sin a mah in in runsuak sinsin ding”

(Rm 5:9).Kan thiamco thei nak dingah ziangtluk in a khung zet mi maan pek a tul.A thianghlim Khrih cun kan sual leiba ai ah a sunglawi zet mi a thisen a thlen.Maan rel theih lo mi kan thiamco nak hi, tih a nungzet mi maan pek nak in a si.

Huham thawn thiamcoter nak

Hi mi thuthawn pehpar aw in bible ah tampi kan hmu lem lo.Asinan “ Kan mai sualnak ruangah thih nak ah thlen ter a si ih Pathian thawn kan rual rem nak dingah nunnak ah thawh ter sal a si” (Rm 4:25).Hitawak ah kan hmuh thei mi cu Jesuh ih thawhsal nak thawn a peh aw. “ Cule Khrih thawnter sal a si lo ahcun nan zumnak hi bumnak men ah a cang dingih nan sualnak ruangah a hloral hrih mi nan si ding” (I Kor 15:17). Curuangah kan thiamconak hi Jesu Khrih thawnsal nak huham thawn a peh aw a si. Curuangah a huham cah nak thawn thiamco ter kan si.

Tuannak ih thiamco ter nak

Tuannak ih thiawmcoter kan si.” Hiti a si ruangah minung cu a zumnak lawng in silo in a tuahnak thawng in Pathian thawn rualrem nak a co tin an thei a si” James 2:24).

Paul cun zumnak thawng in thiamco ter nansi tiah in zirh.James cu a sive lo, tuan nak in thiamcoter nan si tiah in zirh. Asinan kan tuan that nak in kan ngah thei ti in a rel duh mi a si lo. Zumnak le tuannak kom aw in a rel duh mi a si sawn.A relduh mi bik cu zumnak in thiamco ter kan si ko nan tuannak thawn kan sunzom nak thawng in a si.

Zumnak nei fawn si in tuannak a nei lo tu cu zo hman in an zum lo ding.Cuti vek zum nak nei tu pawl cu an kaa lawngah a si ih maan a nei a si(James 2:14-17).A dik mi zumnak cu hmuh a theih lo, asinan tuan nak in a lang ter (James 2:18).Abraham cu a zumnak kha thiamco nak ah pomsak a si (Gen 15:6), asinan tampi a rei hnuah a zumnak kha a fapa thawi nak ah tuan nak thawn a lang ter (Gen 22:9-14). Rahap khal in a zumnak cu tuannak thawn a lang ter ve (James 2:25).Curuangah tuannak ih thiamco ter kan ti tik ah, tuannak cu lenglam hmuhsak tu a si ih, zumnak cu sunglam ah a si ve thung.Tuan nak lawng a si bik lo nak,hmual a nei ter a si. Hram pi a si lo nan, thiamconak ih rah hmaisai bik a si.

Pathian in thiamconak

Netabik ah Pathian thawng in thiamco ter kan si. “ Pathian ih hril mi pawl cu zo nih so sual an puh ngam ding? Pathian ih thiamco ter mi an si” (Rm 8:33).Pathian cu miding ti ih in phuansak tu a si.

Atawi zawng

A tang ih ta pawl komkhawm in, thukham thar ih in zirh duh mi thiamco nak kan hmu thei:

Zaangfah nak – kan phu lo

Zumnak – Kan neitul mi

Thisen – Rundam tun in lei

Huham – Khrih hnatuan nak le thawhsal nak thawng in Pathian lung kan tong

Hnatuan nak – a dik mi zum nak thawng in Pathian tawn kan peh aw thei ah cun a nun ah tuan nak a nei ding.

Pathian – a nih cu Khrih a nei tu hmuahhmuah thiam a co ter thei a si.

Thianco nak thawn pehtlaih aw in biazai thawn hi ti in kan thei thei:

A sangbik mi Pathian zaangfah nak in in sawm

Vanah hmun mawi nei ve dingah;

A duhnak sunglawi maksak

A zaangfah nak thawng in thiamcoter kan si.

Khrih cu kross parah a thi;

Cunah sendup thi a luang

Cu mi cun vurvek in a var ter

Thisen thawng in thiamcoter kan si

Pathian in a tho ter sal; cumi cu thu tiam a si.

Satan cun a nah suah

A thawhsal nak in phannak pawl a hlo ter
A huham thawn thiamco ter kan si.

Thlarau thianghlim in in hruai
Bible ih fial mi buah dingah
Thutak cu na pin ka kai; Khrih cu ka hrangah a thi
Zumnak thawng in thiamco ter ka si.

Khrih ta ka si ti a ringhrel aw ah cun,
Rinhrelh nak thawn a thup awk ah cun,
A ta ka si ti kha ka hmu ding
Tuan nak ih tamco ter mi kan si.

Ziangkim hi a ta a si ih ruangah Pathian ka thangthat
Zaangfahnak, Zumnak, thisen
Thawhsal nak huham le tuan nak
Pathian thawng ih thiamco ter kan si.

(Helen H. Shaw)

3.Kumkhaw nunnak um tu dan

Tlamtling nunnak

Kum Khaw nun nak ti mi hi a cem thei lo mi nun nak thawn a bang aw lo Run-mi siseh, run lo mi siseh Kumkhua in an nung ding. Asinan zumtu pawl lawng in kumkhaw nunnak an nei ding. Cu mi cu nun tlam tling ti tla in Kawh a theih. Pathian si nak khat kan co, cu mi cu Khrih sungah a si. Hinunnak cu hmuh thei mi ih acan tik ah Kan nih in kan hmu asi. Cuithu cu na hnen ah ka rel ih Pathian mi kumkhaw nun nak, Kan hnen ih theih ter a si mithu kha nan hnen ah Kansim a si (IJn 1:2; IIn 8:20).

A dam Sual a buah hlan ah kumkhaw nunnak a nei lo. Sual Khal a nei lo, leitlun ah cu tin a um nan van ah Khrih thawng in rundamnak, sunloih nak co dingah ruah san mi a nei lo. Ti cu siat buah nak ah le thalo buah nak ah a tum vivo. Cu vek din hmun cun Khrih Kha rundam tu le Bawipa a si ti in zum nak thawn a cohlang lo ah cun kumkhaw nunnak co a theih lo, a hmin in thlasuah khal co a theih lo.

Voi hnih khat cu kumkhaw nun nak hi a tu kan dinhmun le ne ta caan ih Ro vek ih ruah san ding vek in tla arel.

A tu kan caan nei tu

Zumtu pawl in Pathian ih laksawng cu a tu ih an dinhmun ciar ah an nei. Hi laksawng cu Pathiam in tiam kam pawl an si (IJn 2:25), A mai Sungah a um (Jn 6:68); I Jn 3:11) A mah zumnak thawng in a si.

Thudik ka lo sim: a zumtu cu Kumkhaw nun nak a nei (Jn 6:47; 3:15-16, 36; 5:24; 6:40; I Tim 1:16).

A mah a zum tu pawl in a pek mi tidai an in (Jn 4:14); A tak sale a thisen in tu le ei tu pawl (Jn 6:54); A mah an thlun (Jn 10:27); a mah theih nak in (Jn 17:3). John ih arel mi cu mi that tui sungah cu kumkhaw nunnak, a um lo ti asi kumkhaw nunak hi Pathim lak sawng a si (Rm 6:23; IIn 5:11) kum khaw nunnak hi fapa ih pek mi khal a si.

V 27 Ka tuu pawl in Ka aw an thei, ih ka thei hai ve, ka dung in thlun; 28 An hnen ah kumkhaw nunnak ka pek ih ziang tik hman ah an thi nawn lo ding Zohman in in long thei nawn lo ding (Jn 10:27-28; Jn 17:2).

A thupek mi cu kumkhaw nunnak a si ti ka thei. Curuangah ka sim mi hi ka pa in sim ding in i fial mi a si tiah ati (Jn 12:50).

Kumkhaw nunnak hrangih hril mi pawl zumtu ah an cang (Alt 13:48); A dik mi a si. Adang pakhat cu hi mithu a el tu paul cu kumkhaw nun nak ngah dingah an ruat awk lo rungah a si (Att 13:46).

Pathian ih zaangfah lainat nak in dingfel nak thawn minung cu in uk ve (Rm 5:21), a zum tu hmuah cun Pathian ih in uk a si ti cu an thei aw ding.

Pathian fapa nazum ih kumkhaw nun nak kan nei ti na theih nak dingah hi ca kuat hi nan hnen ah ka ngan (I Jn 5:13).

Kum khaw nunnak a nei tu pawl cu nikhat hnu nikhat tuannak an nei.

“Zumnak ih tlanzuam nak ah na tha neih pa tawp suah aw la kumkhaw nunnak nei ding in zuam aw. Thei tu tampi mit hmuh ah na zumnak felfai zet ih na rak phuan tikah Pathian in a lo kawh san nak cu hi kumkhaw nunnak hrangah a rak si” (I Tim 6:12).

“Cubang tuk in an thlun thei a si ah cun, hmailam hrangih hrihhram tha a but tu an si dingih ri sunglawi an khawl ding a si. Cuti cun nunnak taktak cu an co suak ding a si” (I Tim 6:19).

“a siat thei mi rawl hrangah hna tuan hlah uh; sikhalseh la kumkhua a deih mi nunnak rawl hrangah tuan uh. Cuih rawl cu mifapa ih a lo pek ding mi a si, ziangah tile Pa Pathian in a par ah a lungkim nak tacik a khen zo tiah a ti” (Jn 6:27)

Hmai lem ruah san nak

Rundamnak ah kan hmailam caan le kan din hmun pawl thawn tla a peh tlaih aw asi.

“Cuih kan biak nak cu kumkhua nunnak ruahsan nak ah hram a but mi a si. Thuphan a perdah lo Pathian in hi nunnak cu leilung sem hlan ih sin in tiamkam mi a si ih” (Titus 1:2)

“Kan Bawipa Jesuh Khrih in a zaangfah nak thawn kumkhua nunnak a lo pek ding ni nan hngah lai ah hin Pathian ih duhdawt nak suangah hmun ringring uh” (Jude 21).

Zimtu pawl soal ih sin kumkhua in an luat, a hleice in nat nak siava, tuarnak, le thih nak ihsin an luat hi mi in kumkhaw sunloih nak a rel duh.

Vaihni h khat cu kumkhaw nunnak cu ro vek khal in hmuh a si theu.

“Cule zokhal keimai hrangah nu le pa siseh fate siseh, unau siseh, farnusiseh, inn siseh, lo siseh, a tan ta tu cu a let zakhat in a ngah sal dingih kumkhaw nunnak pek a si ding” (Mlth 19:29) siarbet Mk 10:29-30; Lk 18:80)

“Cu mi cu a zaangfah lainat nak thawng in Pathian thawn kan rem awk thei nak dingah le kan ruah san mi kumkhaw nunnak cu kan ta a si thei nak dingah a si” (Titus 3:7).

Tuannak a si lo

Hmun dangah curundamnak hi nun can that nak ruangih ngah mi vek tla in kan hmu thei. Hi pawl hi Mtt 25:48-46; Lk 18:29-30; Jn 4:36; 12:25; Rm 2:7; Gala 6:8. Asinan hi mi bungcang pawl in atam sawn bible ih in zirh mi, a zangfah nak ruangih rundarm a si ti mi a dik mi zirh nak cu a kalh thei lo rundamnak cu laksawng a si ih zum naklawng in a si.

Hi mi bungcang pawl in ziangmi in hmuh duh tile vanram ah laksawng a phunphun pek dan a um ding ti asi. Khrih, tohkham rang thuthen nak hmaiah hrekkhat cu sunloih nak lu khum an co ding nan, hrekkhat cun tuar nak thawn an um ding. Zumtu hmuahhmuah kumkhaw nunnak an nei ding nan, lung awi nak lak sawng an co mi cu abangaw lo ding (I Cor 15:41b). Rin um lo pawl ih co ding mi cu (Gal 6:7-9) sungah kan hmu thei, Cu le thianhlim nak ih a thangso vetu cu (Rm 6:22) siar aw. Hi tawk ah kumkhaw nunnak a nei tu pawl ih tuanthat nak pawl atar lang, a co mi le a ngah mi kha a rel lo. Tahthim nak ah (Mtt 25:46, “Cupawl cu kumkhaw hremhmun ah an feh ding ih, miding mitha pawl cu kumkhaw nunnak ah an feh ding tiah a ti”). Hi mi bung cang in ziangsi in zirh duh ti le Jew pawl kumsarih harsat nak ih Khrih an zum nak le khrih ah an nunnak le tuan nak thawn an rundam nals an hmuh sak ding thu a si.

John 4:36 le 12:25 in rin um pawl ih laksawng a sim duh ih, rundamnak lam a hoi lo.

Cang 36 rawl a la tu pa cu a hlauh man pek a si ih, rawl cu kumkhua a nunnak hrangah a khawm a si. Thai cii a tuh tu le rawl a la tu hmunkhat ah an lung an awi tlang ding.

Cang 25 Nu nau nu in a hnenah, Messiah a rat tik ah cun ziang hmuahhmuah a mah in in sim leh ding tiah ati.

Rm 2:7 hi, mitampi hrangah a har hlei ce mi a si.

Mi hrekkhat in thiltha an buah ringring ih sunloih nak, hminthatnak le kumkhawnunnak an hawl. Cu pawl cu Pathian in kumkhawnunnak ape ding.

Rundam nak hi kan tuahtat mi parah athum aw tiah an ti theu. Asinan cu tivek in sim cu bibal in a kham, Baibal ih zirh dam phunhnih cu hitin a si. (1) (Theoretical) ruah nak meimei (zum hmang) (lettu ih) a silo mi a si ati. Zum lo tu cun athazaang thawm a zuam, that nak atuah ruangah nunnak laksawng pektlak a si. Asinan a cang thei hrimhrim lo mi a si. Thil dik a buah tu an um lo, pakhat te hman an um lo” (Rm 3:12) Thlarau humham thawm a nung tu zumtu cu tuan nak a nei ding. Adik a si, rundam nak an tuan nak thawm hmuhsak a si theu nan a hrampi a si lo.

A tawizawng in

Kumkhaw nunnak hi thlarau nun a si ih hrinthar nak in a si. Pathian cu kumkhua a hmun asi bang in, a pek mi cu nunnak a si. Cu mi cu a tu kan can hrang le hmailam hrang khal a si. Khrih a nei tu tak tak cun Pathian thu neih nak ih a ninzia a thei aw. A hnget mi kumkhaw nunnak cu Pathim thawkkhum mi bible ih sin a ra.

Kumkhawnunnak le laksawng hi a peh aw asi, laksawng ti mi cu Khrih ah kan nunnak thawng in kan nun a danglam nak, thianghlim nunnak le tuannak ih sin a ra.

A net nak

1. Everlasting le etemal ti mi tongkam, Greet tong (aionios) cu K.J.V cun bang rep in a let. A pahnih in hman a sitheu nan a hman nak hi a bang aw dah lo.

4. Atu le neta hrang Rem buah nak

Rembuah nak hi baibal ah mawi ngaingai in, hmandan bang aw lo in a hmang theu. Bible ih arel duh mi cu a mah thubur pi thawm pehpar aw in kan hmang ih kan zir, kan zoh theu.

Thukham hlunsung ih rundamnak thu kha kan mang cio pei. Bawipa ah an zum nak an ret lawng ah run an si. Pathian in hmuhter nak a neih tikah an nih in an zum, an nih cu thianghlim ih ruah mi an si. Pathian in Abraham hnenah na tefa sim pawl van ih arsi zat in ka pungter ding ti in thu atiam, cu mi cu Abraham in a zum tikah thianghlim ih pomsak a si (Gen 15:6). Abraham cu khrih ih hnatuan nak thlun in thiamcoter asi. Cuti vek in Abraham in a thei ti hnak in, Pathian ih khawkhan mi a si sawn ih cu mi cu Abraham ah a ret, pomsak a si sawn. Pathian in rundam tui thlet mi thisen sunglawi thawng in a sual a ngamdak sak. Ziangtik lai caan khal ah si seh rundamnak cu Bawipa Khrih ih tuahsak mi zum ak thawng in a si ringring.

Sual cun Isrel pawl sual ah a puh ih, Pathian thawm pawlkom thei nawn lo in le thianghlim lo ah a can ter. Mithiruak cu Pathian biak nak hmunah an keng ih an sunloih aw theu. Cu mi pawl cu Pathian thawm a hla ter deuhdeuh. Curuangah thten kan zohfel a tul.

Thu Kham hlun ih sullam

Thukhamhlun ah, (atonement) rembuah nak Hebrew cafang ih sullam cu “Khuh” a si. Pathian in Noah cu long sunglam le a lenglam thing’ thawm erh ding a fial, tik khal ah “atone” ti mi a hmang tho². (Atonement) Rembuah nak ti mi cu sual zaten khuhthlun ti nak asi.

Thu Kham hlun ih sullam

Thukhamhlun ah, (atonement) rembuahnak Hebrew cafang ih sullam cu “Khuh” a si. Pathian in Noah cu long sunglam le a lenglam thingthawn erh ding a fial tik khalah “atone” ti mi a hmang thotho. (Atonement) Rembuah nak ti mi cu Sual zaten khuh thlun ti nak a si.

Voi hnihthat cu cawh kuan, a man khuh nak vek ah tla hman a si. Hi mi cafang hi mi pi pawl, puithiam pawl, mipun le Isrel pawl hnen ah atlangpi in hman a si theu. Sual man kuan nak ih hman mi cu asi lo. Thukham hlun ih thawi nak pek nak cun sual pakhat te hman a thiang ter thei lo. “Caw cang thisen le Me thisen in sual nak a tlengfai thei dah lo” (Heb 10:3)” Pathian a bia tu pawl an sual nak ihsin

thianfai ter mi rak si ngaingai hai seh la soal thu hlan awk nak an nei nawn lo ding ih rai thawi nak hmuahhmuah a um nawn lo ding” (Heb 10:2).

Atonement ti mi hi an san lai ah cun bulpak thinghlim nak an hmang theu. Jew pawl soal an neih tik ah thawi nak an tuah ih, a nun a sir le veten danglam nak an co, cu le veten ngaihdam a si cih. Soal ngaidam nak an ramsa thawi nat ih sin ra mi asi lo, asinan khrih ih thawi awk nak sawn ruangah, an soal man cawhkuan ih sin, an zumnak thawng in Pathian thawn an pawlkom aw thei fang a si. Thawinak cun Pathian an zum nak ih an tuan nak kha a hmuh ve. Khrih ih hnatuan nak lawng in a nung mi Pathian bia thei tu dinhmun in pe thei a si.

Thlun ding mi daan pakhat

Thukham hlun sungah (atone) remtuah can ai ah soal hlon nak ti in hmunkhat ah kan hmu thei.

“Soalnak le that lo nak ihsin na minung pawl le na khawpi an luat nak dingah Pathian in kum 70 ih let sarieh a khiah zo. Soal nak cu ngaidam a si ding ding nak cu kumkhaw hrang in hnget ter a si ding; cuti cun sim cia mi le na hmuh mi pawl cu an ra thleng ngaingai ding ih biak inn thianghlim cu a thar in thianhlim ter a sis al ding”(Daniel 9:24).

Himi cang hi (NASB le NIV) in atha lo mi pawl hrangah remsal nak atuah ti in an let. (KJV) um soal hrangah, langnawn lo ding in a khuh sak ti in a let ve. A bungcang pi ih relduh mi sawn cu Khrih voihnih ratsalnak thawn pehpar aw in a mi Isrel pawl ih ne ta bik caan kha relduh mi a si sawn. A tul bik mi thawi nak dik tak cu kalvary tlangpar ah pek asi zo. A sinan Igral cun a hlawk pi ve lo, cu hnak in an hrang riah siatza a si. (Zech 12:10 ; In 19:37) siar aw. Zing vek in thukham hlunah um hmanseh la a net nak cu Khrih a si thotho.

Ngah ti mi Sullam

(Atonement) rem tuah nak ti mi thukhamthar cafang a si lo. Thu kham hlun soal ih remtuah nak ti mi hi thukhamthar sungah kan hmu dah lo. (HKJV) ah kan hmu thei.

A tu kan sun ah ai remtuah nak (Atonement) hi ngah miti in kan rel. khrih ih remtuah sak nak hi, A thih nak le thawhsalnak in thianghlim ter mi pawl, rem nak ngah ti ah kan ti cio. Athisen in kan soal nak pawl a hlo ter. Asinan hi hin thunkhamhun thawn pehtlahi awk nak a nei lo.

Hi mi thu thawn pehparaw in tamsawn in kan theithiam theu lo rualrual in khrih hnatuan nak ih famkimzia kha thukhamhlun thawn hmuh tlang a harzet theu ruangah a tu le tu kan zingzawi leuhleuh pei uh.

Pathian uk nak sungih remtuah nak

Hi remtuah nak thawn pehpar aw in, hmailam caan ih kum 1000 uk nak thawn, Pathian uk nak thawn khaikhin aw in, Ezekiel in, biak nak, Isrel mipi hrang fiangzet in a sim, Hebrew 10:12, “Asinan Khrih in soalnak hrangah raithawi nak voikhat a pek ih cucu kumkhaw daih a si. cuih hnu ah pathian vorhlam ah a to”, cun Hebrew 10:18, “Cubang tuk in an soal nak ngaidam a si ah cun tlangfai raithawinak cu a tuul nawn lo”.

Thukham hlun thawn pehpar aw in (Atonement) re tuah nak ti mi hi hrilfiah nak kan tuah tik ah kan buai nasa men thei. Ziangah tile sim fiang nak dang a um dah lem lo ruangah a si. Atlangpi cun khrih ih tuan nak le a tuar nak par ah a thum aw sawn a si. Khaikhin aw in kan sim tik ah theithiam a har men ding nan, khrih sawn kha a hrampi ah ret in zingzawi aw la na fiang deuhdeuh mei ding.

Thunet nak

1. Remtuah nak ni
2. Hebrew 9 : 13
3. Hebrew 9: 14
4. Noun standard Greek Cafang in (remsal nak) ti ah a hmang.

AKHAN II

AMAWI ZET MI CHRISTIAN NUN DAN PAWL

5. Dinmun le buah suka nak

Zumtu ih dinmun le buah nak ti mi pahnih an danglam awk nak thei thiam thei ding in tawh hren a si lo mi thukhamthar hrangah tawh dang a tul bet nawn lo. Hi mi tong pahnih ih sulam cu an bang aw ko , a sinan danglam deuh in rel theih a si.

Dinmun le luahsuka nak le hi an dingmun le an sullam an bang aw a si. A tawizawi in reltum hnik sehla khristian dinmun ti mi cu khrih ah a din hmun kha a si ih - khrih ah ziang a si a din hmun , Tuan suka nak cu, A mah le mah ah ziang a si- that deuh nak a neimaw? Ziang vek siding atul. Apakhat nak cu thurit thawn buah ding a si, Pahnih nak cu atuavno a buah ding mi asi. Pakhat nak cu a taak mi a si ih, Pahnih nak cu tonteh mithawn a si. Pakhat nak cu pawlkomnak in a si ih, Pahnih nak cu hlawm awk nak in a si.

Zumtu cu khrih ah ziang a si ti mi le a mah le mah ziang a si ti mi an pahnih karlak ah a bangaw lo mithil aum. Zaangfahnak in Khrih ah in ret ih Pathian hmaiah in famkim ter. A fapa sungih sin in co hlang (Efi 1 : 6) le , Khrih ah in famkim ter (Kolo 2 : 10). Pathian in an suka nak pawl in ngaidam sak ih thianghlim nak puan in sin ter (II kor 5 : 21). A si hmang ti ih tong ding a si lo:

Hnaih aw, Pathian hnaih deuh aw,
Keimah ten ka hnaih thei lo;
Pathian fapa khrih sungah
A nai bik tu ka si.

Duhnung, pathian duh bik uh,
Kei mah ten ka duh bik thei lo;
A fapa a duhdawt nak thawn
Cu mi cu ka par ih a ret mi a duhdawt nak a si.

CATESBY PAGET

Zumtu pawl ih tuannak cu pakhatkhat ruah san nak thawn a si. A mah lawng te famkim nak thawn an a hlat aw. Nikhat hnu nikhat a thleng aw. Voihnih khat cu tlangzim ah thlarau lam ah an ding theu. Voihnih khat ve cu hmun rawn ah dawihloh an si theu.

Tuahnak thawn kandin hmun kha thang ter ding ah pathian in in duh sak si. In duhdawt ih kan hrang a thi tui hrang ah, kan ni tin nun hi khrih kan bang deuhdeuh a tul. Phillips Brooks, the beloved American christmas carol, O little Town of Bethlehem ti mi ca ngan tu in hitin ati, nule pai hna a si lo ti mi thu dik cu khristian pawl in an thei, A dik a si, Ziangtik hman ah kan fimkim thei lo ding hi leitlun ah, kan thihhlan sung maw, khrh ratsal hlan sung. Asinan buah ding mi pakhat cu kan neih atul ; kan dinmun hnak ih sangdeuh ding ah katuah tengteng a tul.

In rundam tu kam hmuh tik ah a mah vek kan si ding (I Jn 3 : 2) . Pathian huham ruangah danglam nak kan nei, kan mah lam ih tan a tul loding. A tu kan san ah khrih bangnak nun kan nei ah cun Pathian a sunglawi deuhdeuh ding a si. Khristian thurin hi tham rero khal atul lo, zumnak ah hnget tak ih ding tu kan si ah cun.

Dinmun le buah nak thleidan thiam nak

Bungcang ih rel duh ni cu Dinmun maw buah nak a si ti kan theitheih ding. Rak zoh aw “ khrih sungah” “ a duhdawt mi sungah” (or) “ a sungah”. hi tivek tongfang na hmuh tinten kan dinmun a rel duh ti kha rak mang ringring aw (Efi 1 : 3-14). Buah ding mi bungcang pawl kan hmun tik ah ziang siar lo ih um lo ding kha a thu pi tuk.

Thukhamthar sungah cun buah ding hnak in dinhum kanhmu hmai sa thei. Paul cakuat mi dangdang le, a hleice in Efisa lam ah tla cun, hmaisa bungthum tiang, khrih sungah ti thu a rel tam bik; ih neta bungthum sungah cun ni tin kan nunnak ah ziangtin kan nung ding ti thu arel . Ahmaisa bungthum ah cun khrih thawng in vanram ih kan dinmun kan hmuthei; Neta bangthum sungah cun inn sang thu le leitlun ih ni tin nun dan ding a rel leh ve la la.

Bangaw lo mi Tahthim nak a phunphun

Thukham thar kan zoh tlang mi in ziangtluk in in bawm. Hi tawh ah din hmun le tuahnak ih bang awk lo nak phun sarh a um.

Tahthim nak 1:

Dinhmun :

Voikhat raithawi nak, sualnak ih sin a tlangfai mi pawl cu kumkhua mi famkim ah a tuah a si (Heb 10 : 14) .

Tuah nak :

Van ih nanpa a famkim vek in nannih khal nan famkimve pei (Mtt 5: 48) canghmaisa cun zum tu hmuahhmuah famkim ah a ret; can pahnih nak cun zomtu pawl famkim a tul ati. Thaten kan ruat cio pei, hmaisa cun kan din hmun arel ih neta sawn cun tuah ding mi a rel.

Tahthim nak 2 :

Dinhmun :

... Sual nak ah kan thizo ih ziangtin so a sungah kan um thei nawn ding (Rm 6 : 2) .

Tuah nak :

Cuvek thiamthiam in nannih khal sualnak thu ah cun mithi kan si tiah ruat aw uh (Rm 6:11a)
Sual ah mithi na si - cu mi cu zaangfah nak ih a lo pek mi a si. Atu ih sin thok nikhat hnu nikhat sual ah mithi si uh - cu mi cu kan tuah ding mi a si.

Tahthim nak 3 :

Dinhmun :

Mi hrekkhat cun an sangih an zum ; curuangah Pathian fate can thei nak thu a pek (Jn 1:12)

Tuah nak :

Pathian duhdawt mi a fa hniang na si ruangah a mah bang ding in zuam uh (Efi 5 : 1).
Mi pakhat cu hrinthar nak a co le ve ten Pathian fa a si cih. Pathian fa, fa hniang taktak pawl cun a mah deuhdeuh nak an nei. Pathian mi zia nei dingah a si.

Tahthim nak 4 :

Dinhmun :

“A fapa Jesuh Kheih kan Bwipa thawn pawlkom nak nei dingah a lo ko tu Pathian cu rinsan tlak a si”I Cor 1 : 9

Tuah nak

“ Bawipai hna tuan ruangih thawng a tla mi keimah in; Pathian kawh mi nan si bang tuk in nannunnak ah Pathian kawhmi na si nak kha lang ter uh, tiah ka lo forh”Efi 4 : 1) .

Kan nih pawl hi mangbang pawlkom nak, cantha tuanvo nei kawh mi kan si ruangah a kawh nak phuding ah kan zuam cio pei.

Tahthim nak 5 :

Dinhmun :

“ Curuangah Rom khua ih a um, Pathian ih a duhdawt mi le a minung si ding ih a kawh mi nan z ate hnen ah hi ca kuat hi ka ngan. Kan Pathian le Bawipa Jesuh Khrih ih zaangfah lainat nak le daihnak cu nan hnen ah um hram she”(Rm 1 : 7).

Tuahnak :

“Pathain zum tu pawl ih tuah ding mi a si vek in Bawipai hmin in a mah cu rak co hlang uh la bomnak a tul ah cun rak bawm uh.A mah hi mi tam pi hrangah siseh, keimah hrang ah siseh, rualpi tha mi tha hnem zet a si” (Rm 16 : 2).

Paul in Rome ih Khristian pawl cu mithianghlim a ti hai. Run mi an si ah cun, thianghlim an si. Asinan thianghlim mi cu a thianghlim deuhdeuh atul (Rm 16:2).

Tahthimnak 6:

Dinhmun:

“Ziangah tile nannih tla cu Pathian zaangfah nak in runmi nan si ih cuih run nak cu a mah nan rin san nak thawng in nan ngah mi a si”(Efi 2 : 8a).

Tuahnak:

“Runnak famkim nan ngah nak dingah tihzah le thiaphah in tuan rero uh”(Fili 2 : 12b).

Kan dinhmun hi Pathian pek mi a si. Curuangah kan tuah mi hnak in zaangfah nak ruang ih kan din hmun kan uar a tul. khristian nun kan zir nak in, kan neih nak ih, khristian cang mi kan si lo. Cu hnak in Christian kan si ruangah khristian nun kan nei sawn a si.

Tahthim nak 7:

Dinhmun:

“Zumnak thawng in kan co mi Pathian ih zaangfah nak sungah a mah in in thlenpi ih cuih zaangfah nak sungah cun a tu hi kan um”(Rm 5: 2a).

Tuahnak:

“ Pathian lungkim nak a siah cun nan thuhla tla ka theih in thinlung cahnak ka ngah nak ding tiah beisei nak ka neih ruangah a reihlan ah Timothy nanhnen ah rak thlah ka tum”(Fili 2 : 19).

Khrih ih duh mi cu zaangfah nak ruangih a mah ah kan din hmun hi asi. Tuah nak hi cu zum tu pawl in an nitin nun thawn a sengaw a si.

Tahthimnak 8:

Dinhmun:

Khrih thawn nung tu na si ah cun . . . (v1)

Na thi ih, na nunnak cu khrih thawn Pathian sungah na um (v3)

Practice:

. . . . Khrih cu khui ah a um tiah van ka zohih, A pai vorh lam ah a to ka hmu (v1).

Leithil kharuat lo in vanlam thil kha ruat sawn uh (v2).

Curuangah lei thawn a seng aw mi pawl kha hlontlhuh aw (v3).

Nehtabik tahthim nak, kolse 3 : 1-5 Kan hmang pei ziangtin pawl in dinhmun le tuah nak a rel.

Paul in hi tin ati “Nan thin zo ih: atu ah thi aw. Na tho sal zo ih; A tuah thawh sal nak thawn tho aw. Khrih zuntu kan si ruangah, kan mah le mah ah teh ziang vek so kan si.

Thil le ri thawn simfiang nak

Dinhmun le tuahnak thawn pehparaw in an danglam awk nak nual ten sim bet kan duh hrih, thla rau lam ih nunnom lo nak pawl ka ton tik ah himi thil pahnih in in bawm thei. **II Corin 5:17.**

Nun thleng awk nak an neih tik ah an nunhlun pawl a cem ih nunthar thawn an thuam aw. Cu ruangah “kan nun ih a um mi thilhlun pawl kha a cem zo ih nunthar thawn kan thuam aw “ tiin kan ti cio pei. Asinan ruahsual nak thin hen nak kan mizia a suah can ah kan rundam nak hi kan ringhlel aw theu.

Khrih ah ti mi tong cu kan zohliah tik ah, lungawinak in kan khat. Hi mi in ka dinhmun arel a si ti in ka hnun aw suak sal ih ka tuah nak a rak si lo. Khrih ah ziang kim hi adik a si. A sungah ahlun mi pawl a khiang hlozo. A sungah ziangkim hi tuah tharsal a si, kan sual nak pawl in ngaidam, in co hlang, thiam in co ter, in thianhlim ter ih thlasuah inpe. hi mi bungcang ka siar tikah, kei mah ah tih phan nak a um nawn lo. Khrih hrang ih nung dingah thaka ngah zet ih, ka duh zet fawn.

Thusuh nak: Dinhmun le tuah nak cu I kor 5 : 7; Efi 8 : 8 le I peter 2 : 9 ah kan hmu zo ih, na nun thawn mi na va sim sawng thei pei maw?

6.Pehtlaihawk nak le pawlkom awk nak

Hi mi tla hi Dinmun le tuahnak vek deuh an si ve. Asinan an bangawk lo nak te kha a thu pi ih kan theih thiam atul.

Pathian thanw pehtlaih awk nak

Mi pakhat cu hrinthar sal a si tik ah, pehtlaih thar awk nak a mah ah a um. Pathian fa ah a cang ti nak a si.

Mi tampi in an co hlan bang tuk in, Pathian fa can thei nak thu a pek (Jn 1:12)

“Ka duhdawt mi pawl, a tu cu Pathian fa te kan si zo; a sinan ziangbang tuk kan si lai ding ti cu a fiang hrih lo. Sikhah sehla Khrih a rat tik ah cun a mah bang tuk kan si ding ti kan thei; ziangah tile a mah a si vek cekci in kan hmu ding”(I Jn 3:2)

Hrinsal nak thawn peh par aw in thil thupi zet mi pakhat aum! Naruat dah ve maw? Kan hrin thar nak hi Kumkhaw daih a si. Kir Sal a theih velo. Voikhat pehtlaih awk nak cu a cat thei nawn lo. Tahthim nak thaw hi tin kan ti pei, Joneses tei nupa in fate an nei, naute cu Joneses tei nupa ih fa a si ringring. Joneses tei nupa tla cu naute ih nu le pa an si ringring, An karlak ah an innsang ah remawk lo nak pawl a um men thei nan an peh tlaib awk nak a siat thei ve lo. Mr Jones a pa asi vek in anih tla Joneses ih fa a si ringring.

Zumtu atuih sin thok Pa Pathiam ah hring thar mile pehtlaih mi nasi kha hngilh hlah.

Pathiam thlarau in kan thlarau a pehzom ih Pathian fa kan si nak kha a fing ter (Rm 8:16).

Sal nan si nawn lo; fa nan si zo a fa nan si ruamgah pathian in a fale hrang a ret mi hmuahhmuah cu a lo pe ding a si (Gala 4:7).

Hi mi peh flaih awk nak cu a cat thei nawn lo. Voi khat a fa kan si hnu cun a fa le kan si ringring.

Pathian thawn pawlkom awknak

Hi mi Pathian thawn pawlkomawk nak tla hi a dik mi a si. Pawlkom ti mi tong fang hi. Greek tong Koinonia ih sin let mi a si. A sullam cu Hmunkhatah um tlang, reltlang ti nak a si. relationship hi union a si ah cun, fellowship khal commupian a sive. Pehtlaih awk nak a cat thei lo a si ah cun pawlkom nak tla cu a hnget deuhdeuh a si.

Sual in pehawk nak a catter. “Sim aw cia lo in mi pahnih hmunkhat ah an fel tlang thei pei maw” (Amos 3:3), a fa le pawl an sualtik ah Pathian in pawl thei nawn ve lo: Pathian cu theu nak a si ih a sungah thih nak zianghman a umlo” (I Jn 1:5b). That cuh in sual thuh atumtu pawlthawn Pathum a pawl thei lo. Zum tu in Pathian a pawl nak a cat tik ah a nunlungawi nak, huham, ls a thlacam nun pawl a hlo a si.

Pathian thawn pawlawk nak a cat rualrual in sual sir nak, sual hlonduh lo nak thawn atong. Pawl awk nak ti mi hi a thupi tuk mi a si. Tahthim nak ah Khrih a neih hnuah, a nun nak hrangah thu bawh cat nak a nei thei ding. Zumtu dung kan tolh tikah, a pianthar pek ih Pathian thu a haar zet vekin, sual cu an har ve zet asi. A rundamnak cu a hmun ko nan taksa dan ah an tlasia ih, thu le hla ah khal an hlo.

Pathian thawn kan pawlawk nak a cat tikah daan thawn nunsim nak a thleng. Zumtu sual thuthen nak ih sin a tuat kan ti tik ah a nun sung sual a tuah thei nawn lo ti nak a si lo. Korin pawl dam lo nak bik cu ziang a si? “Zianghrangah tile hi saang a ei tik le hi khuat a in tik ah Bawipai taksa tican a thei lo ah cun a ei a in tik ah thuthen nak a par ah a tuah cih a si. Hi tin na si ruamgah nanmah lak ah mitam pi cu nat nak, tawntaihnak le thih nak tiang na tong a si. Hmaisabik ah kanmah le kanmah kan cek fel aw ta a si ah cun Pathian thu then nak kan par ah a thleng lo ding. Ikhah sehla Pathian thuthen nak kan par ah a thleng ih a mah in in cawh ngaingai a si ah cun hi leilung thawn siangral tlang ta lo ding in in run suak duh ruamgah a si” 1Kor 11:29-32. Hrek khat zum tu paul cu an san a tawi zetzet, ziangah tile an nun nak in Pathuian sunloih lo in thang a siat ter ruamgah a si.

Baibal thawn hmuhsak nak

Sual ruamgah Pathiam thawn pawlawk nak cat ter tu O.T. sungih David ih thu hi tahthim nak tha bik a si. Sual a phuan awk nak le Pathian in David a pawl sal nak thu cu Saam 32 le 51 ah kan hmu thei.

Thukhamthar lam ah cun fapa tlanhlo thawn pehpar aw in kan hmu thei (Ik 15:11-24). An pawl awk cu a cat ko nan, a pa ih fa thotho a si. Hmunhla pi ram dangah a tlan nan A pa ih fa a si nak kha a

hlo thei velo. Sual a sirih a pa hnenah a kirsal tik ah pawlawk nak a thar in a ngah sal a si. A pa cu a tlan ih a fapa cu a pom ih a hnam.

I Jn 2:1 sugah Nau hak pawl hrang ih ngan mi a si ih, (teknia) ti a si ih a sullam cu “nau hak te te pawl” (or) a hringthar mi pawl ti nak a si. Pathim in a fa le pawl soal dingah a duh lo, a sinan soal an tuah. Pathian hnen ih sin dung tholn in kan tlan nan, a fa kan si ringring thotho. Kanpeh tlaih awk nak kha a cat thei ve lo. Kan soal ih nak siraw in Pathian hnenih kankir sal tik ah, Pathian cu lungawi in in co hlang thar a si.

Pehtlaih awk nak he pawl komawk nak pa hnih ih danglam awk nak ka hmuh tikah tampi thei thar nak ka nei. Cun in duhdawt tu Pathian kan pawlawk nak kumthua cat nawn lo ding in kilkhawi thei ding ah in zirh.

7. Thuthen nak le Nu le pa ih ngaidam nak

Ngaidam nak phunhnhih Bibal sung ah kan hmu thei. An danglam awk nak te te Kha kan zir a tul. Cu mi an Zung ih thuthen nak le nu le pa ih ngaidam nak hi a si.

Simfiah nak

Judicial ngaidam nak ti mi cu thuthen nak thawn a si. Parental ngaidam ti mi cu nu le pa ih ngaidam nak a si. Pakhat nak kha cu Zung thawn a seng ih pahnhih nak hi cu inn sang thawn a seng aw.

Thuthen nak ih ngaidam nak

Hmaisabik (Courtroom) thuthen nak ah kan lut pei. Pathiam cu thuthen tu a si ih, mimung mawh nei tu pawl thuthen nak tuahtu asi. Minung cu that lo nak soal thawn a khat, soal man cu thih nak a si. Asinan Jesuh in hi tin a ti “Misual pawlih soal man kei mah in ka pe ding; a hrang ah ka thi ding” a ti. cu mi cu kross par ih rundam tu ih lung put a si. A tuah cun soal thuthen nak a si thlang, “Ka fapa hi na rundam tu le Bawi ah na co hlang a si le, ka lo ngaidam ding” ti a si. Khrih cu a zum ih a co hlan le ve ten Thuthen tu ih ngaidam nak cu a co. Soal man a pek tul nawn lo, Khrib in a pek sak thluh zo. Soal nzaihthiam sak a si mi cun Pathian thawn a peh aw thar sal zo: Pathian cu a thu then tu a si nawn lo ih; a pa ah a cang ta a si.

Nu le pa ih ngaidam nak

Inn thawn pehpar aw in, nu le pa ih ngaidamnak kan zo tlang pei. Pathian cu pa a si ih, zum tu pawl cu a fale an si. Afale soal an tuah soal pang theu. Cutikah soal man thih nak tong ding ah Pathian a in retnawn lo, ziang ah te le Pathian cu an thuthen sak tu a si nawn lo ih, an pa a sisawn ruangah a si. Cu hnak in an pawlkomawk nak, an nelawk nak kha a cat sawn. An innsang nomnak a hlo. A pa ih fa si nak a hlo lo nan, rundam lungawi nak ahlohter,. Asinan soal sir aw in a pa hnenah a kirsal tikah nu le pa din hmun ihsin a ngaidam a si.

Thuthen tu ih ngaidam nak cun, voikhat ah a theh thluh a si; nu le pa ih ngaidam nak cu ziangtik lai caan khalah a si. Jesuh in (Jn 13 : 8-10)sungah ati. soal man thih nak ih sin voikhat run kan tul ih, kan khristian non a thianhlim thei nak dingah nule pa hnen ih sin ngaidam nak kan ngah leuhleuh atul a si.

Abangaw lo mi thil phunhnhih

Ngaidam nak tih mi reldm bangaw lo cu fiangzet te a tawizawng in a lenglam tavek in kan hmu thei.

Bible sungih thleidang lo ngaidam nak

Atu ih sin thokin kan zoh dingmi bungcang pawl in mipakhat ruangah, za ten in ngaidam sak, mi soal pawl hrangah khrih ih tuahsak nak ruangah timi thleidang nak um lo ih ngaidam nak a si ti kha a tanglam ih hmuhsak nak pawl hmangin ka theithei asi:

“ Ziangash tile Khrih a thih nak thawng in kan sual nak cu ngaidam a si zo ih a luat mi kan si zo.Pathian in a zaangfah nak cu kan hnen ah tamzet in in pek ruangah ”(Efi 1 : 7).

“ Cu pawl ai ah pakhat le pakhat zaangfah thinnem nak nei ton aw uhla, Khrih thawng in Pathian in a lo ngaidam bang in pakhat le pakhat ngaidam aw uh”(Efi 4 : 32).

“ Hlanlai ah na sual nak ruangah le daan leng ih a um mi gentel mi nan si ruangah thlarau lam ah cu mithi nan rak si.Sikhah sehla a tu cun Khrih thawn hmunkhat ah Pathian in a lo nung ter zo.Pathian in kan sual mawh nak hmuahhmauh in ngaidam zo”(Kolo 2 : 13).

Bible sungih nu le pa vek ih ngaidam nak

Baibal sungah nu le pa vek ih ngaidam nak bungchang pawl au m ve:

“ Nanpar ah sual nak a tuah tu pawl nanngaidam a si ah cun vancung ih a um mi nanpa in a lo ngaidam ve ding. Sikhahsehla midang sual nak nan ngaidam lo a si ah cun nan sual nak cu nan pa in a lo ngaidam ve lo ding”(mtt 6 : 14-15).

“Soisel ih na um lo nak dingah mi va soisel hlah.Midang va hnong hlawh, Pathian in a lo hnong ve lo ding.Midang ngaidam aw la Pathian in a lo ngaidam ve ding ”(Lk 6 : 37).

“ Cun thlacam ding ih nan din tik ah mi pakhatkhat par ih duh lo nak na neih mi kha va ngai thiam uh; Cutik ah vancung ih a um mi nanpa in nan sual nak kha a lo ngaithiam ve ding tiah a ti”(Mk 11: 25).

Atlun ih bungchang pathum pawl in pa ti in a hmang: pa ih ngaidam nak a tel ti nak a si. Za ten rundam ti miah kan mai duhthlan nak khal in a sive, pa ih ngaidam nak ah cun, midang kan ngaidam le in ngai damve.

Matte 18 : 23-33 sungah Jesuh in Saal sum a pungtertu pa cu a ngaidam thu asim. Asinan Saal pakhat sawn cu a ngaidam thei lo ih thawng ah aret thu cu, Jesuh in “nan unau kha nan thinlung ngaingai in nan ngaithiam lo a siah cun hnem um pa bang tuk in a lo tuah veh ding a si ti ah” v35 netnak a tuah. Hi mi khal in pai ngaidamnak a kawhhmuh a si. Kan sual nak pawl kan kaa thawn ka phuang lo ih, ka sir aw lo ahcun pa dinhmun ih sin pathian in in ngaidam thei lo a si .

Nitin Baibal ka siar tik ah hiti vek ih theithei ding ah ka zuamcio a tul. A tu ih sin thok in thuthen nak ih zapi ngaidam nak (or) pai ngaidam nak a rel duh timi theithei ding kan zuamcio pei. Misual pawl cu an zum tik ah thleidan nak um lo mi, ngaidam a coih; padi nhmun ih sin pathian ngaidam nak cu zum tu asual thei aw ih a sir awk tik ah a cove thung a si.

8.sinak phunhnih

A bangaw lo mi zum tui sinak phunhnih ka zoh cio pei. Zum tu cu thu tak thawn aum lo tikah renhreh nak, sual le phur lo nak thawn a khat. Kan ruahfel a tul mi cu zum tu hin sinak phunhnih cio

an nei ti hi asi, a hlun le a thar pahnih an si ih an um tu dan, an ziaza kha kan theih atul.

Sinak hlun

Zum tu siseh, zum lo tu siseh an zaten si nak hlun an nei cio. Hi mi hi cu zumlo tu pawl ih an nei mi cu a si, ih Adam ruangih ngah mi khal a si. Adam ih si nak tin tla an ko. David in “Ka nu pum sung ih ka um lai ih sual kei mah ah a um” (Sam 51:5) tiah ati. Paul khal in minung ka si nak ah that nak zianghman a um lo” (Rm 7:18) tiah ative. That nak kan neih lo ruangah riahsiat ding a si lo ih kan si nak tak kha hawl suak ding kan si sawn.

Adam sinak hi zumtui hrangah ral pathum tluk a si, a dang pahnih cu hi lei tlun le siatvatnak an si. Si nak hlun sungah a um, rinum lo nak le sial nak lawng acm. Cu mi cu thil theanghlim lo mi le a lem pawl a duh. Cu mi cu minung hmang in Pathian a do. Cu pawl cu Pathian ih daan in a hua, Pathian duh nak a tuah thei lo. Cu pawl ruangah mi tampi in thu tak hnak in a tak lo mi, a sual mi an hril.

Adam ih sinak cu ten um mi siatvatnak a si. Cutin minung cu thianghlim ten a nung khal le that deuh nak an nei thei lo. Pathian in cu vek pawl a ngaih sak lo, cu hnak in kross parah daan atat sawn a si. “ Pathian in a fapa tahlat in minung sinak sung ih a um mi sualnak kha thuthen nak a pek’ cui a fapa cu sual nak cemral ter ta ding in minung si nak thawn ara (Rm 8: 3b). “Kan si nak hlun cu khrih thawn

kross par ah khen cih a si zo” (Rm 6:6). A tu ah pathian ih in fial mi cu a fapa ih thih nak tawmpi ding le co hlang ding a si.

Minung cu tuah lo ding in kham kan si tikah, kan nun hlun cun tuah duak a cak theu. Cu mi cu pawl in a hmuh ton mi pawl thawn.” Asinan sualnak in cuih thukha cu hmang tahlat in ka pumas sungah duhnak le hial nak a phunphun a tho ter.Daan a um lo nak ah cun sual nak cu a thi a si.Keimah khal hi daan tel lo in a nung mi ka rak si; a sinan thukha a ra thleng ih sual nak cu a nung ih kei cu ka thi”(Rm 7 : 7-9).

Culawng si lo in kan nun hlun kan neh thei nak dingah Paul in hitin “Thin nuam lo minung ka va si so! Thih nak lam ih i khortu hi tasa pum ihsin zo so i runsuak ding? (Rm 7 : 24) ti in hawl uh in ti.

Adam ih kan si nak kha kan nun hlun a si. Cu mi hrangah khrih cu a thi ih kan sual man a nun a pe. Kan sual tukih ruangah Pathian ih in tuah sak mi a si.

Kan sim mi pawl hin zum lo tu pawl ih that nak pawl, Zawn ruah nak, duhdawt nak pawl kha a hnong thluh lo ih cu pawl cu an nun ih um thei mi pawl khal a si ve ko. Amah lcung te nu in a fa te a duh vek tluk fang a si. Cu mi cu zir tlak mi khal a si men theih christian pawl nun khal ah a luah men thei, rundam nak hrangih an zum nak khal a si thei. Ziang khal a va si le a thupi. a hrampi cu hihi a si mi zum lo tu pawl ih tuah thei mi um sun cu khrih hngat kha a si (Jn 6 : 39).

Sinak thar

Mi pakhat cu a hrinthar tikah sinak thar a nei. (II Pet 1 : 4), Khrih ih nun a si. Hi mi si nak cu a sual thei nawn lo. Pathian hnen ih sin ra mi hrinthar nak a rak si (I Jn 3 : 9).

Hi mi hi a tha mi le a tha mi pawl hrang ih a tlak mi a si. Cu mi cu khrih ih si nak (or) minung thar ti in kan ti thei.

Thianghlim nak thawn a nun a cawm aw theu. Ziangtin kim hi Pathian thu thawn a sawn theu. Pathian daan pawl cu a duh. A thu pek mi pawl kha phurrit ah a ruat lo; cu vek cu si nak thar ih duh zawngtak a rak si sawn. Nu in nau te a duhdawt ih kilkhawi tha ding ih thu pek mi bang tuk ah an ruat; A tuah duh zet mi khal cu a si.

Himi sinak phunhnhih hi Noah in a lawng ih sin a thlah mi va te pahnih Tlakak le Thuro, titla in tah thim thei a si. Tlakak cu a kirsal lo; Thuro cun si nak thar a hmuhhlan sung cu longah a kir sal. Jesuh tong mi ziang tluk in a dik, “ Minung cu taksa lam cun a nu le a pa sung ih sin hrin mi a si; sikhah she la thlarau lam ah cun thlarau ih hrin mi a si”(Jn 3 : 6).

Doawk nak cu a rak tanta

Piangthar pek pawl cun an din hmun tawk te ah an buai thei zet. Hi ti in an ti then, Sual cu ka sung ih sin lak suah a si zo, A sinan ka pa pi cu ka ruh sungah a tang lai tiah an ti theu.

Mi pakhat cu rundam a si le veten, sinak pahnih cu an do aw hngal a si. A sinan mangbang ding a um lo. A bangaw lo mi sinak pahnih cu ziangtin dai ten an un tlang thei ding? Rebekah pumsung ih nau phir do awk thu tla hmuh sak nak ah kan hmang thei (Gen 25 : 22-23). A zaten a that ah cun, ziangah kei bul hi ti ih ka si nak?

Paul in fiangzet in in sim Rom 7 : 14-25 Daan cu thlarau thil a si ti kan thei; a sinan kei cu tisa mi ka si ih sualnak ih si ding ah zuar mi ka si.

A simduh mi bik cu taksa le thlaraw hi ral aw an si ih an rem aw thei dah lo (Kala5:17): “Ziangah tile minung duh mi cu thlaru in a hua ih thlarau ih duh mi cu minung tisa khal in a hua ve a si.Cu te pahnih cu an ral aw.Curuangah na duh mi kham a tuah thei lo ”

Mining in thinlungnget a neih lo ruangah mangbang ding a um lo. Kan sungah hin do awk nak a um ringring theu ih, Khrih kan zum le veten a zaten a hlo thluh dingah an ruat, asinan doawk nak ngai ngai a rak tan a si sawn, an rundam nak tiang in an ringhlel theu asi.

Theih a tul mi zum tu hmuahhmuah, a tha bik i khal ih hi mi ral cu anei (I Kor10:13), ih kanthi, thianga a lawr tiang in a peh vivo ding. Cu hnak in rundam mi ka si taktak maw ti kan theih fel awk ding a thu pi sawn.

Ziang mi sinak in a neh

Thlarau thianghlim hi sual ih cencilh nak ih luatter tu a si (Kab 5:17). Ziangvek zum tu si seh cu ti vek huham cu a nei thei lo. Ziangkhal va siseh zumtu pawl thu lun nun le tanrual nak an nei ding a thu pi ngainngi.

Zumtu ti cu sinak neh ding thubawh cat nak nei tu ti in tla kawh a theih. A si nak kha tuamhlawm awk thiam a tul zet. A ti sa si nak kha TV, video, leh leitlun ca lai leh si nak sangbik duh pawl thawn cawn ding a si lo. Cinghnia cu tuu inn a neh ding ti ih hnangam ding a si lo.

Curuangah Rom 13 : 14 in hi tin in “ tisa sualduh nak le hear nak pawl kha bangthlang uh” cun I peter 2 : 11 ah “ Tharau thawn aral aw mi taksa hiar nak in lo neh hram hlahseh” ti in zirh.

Pathian thangthat nak, Bible siar le thlacum ding hi tuah ding um sun a si. Tuah mi pohpoh nun thianghlim ding in dil asi.

(Please) lungawiter, no (excuse) ngaihthiam nak a um lo

Sual tuah tik ah (Excuses) tuah ding a si lo. Cu mi cu mah puh tu ah in can ter. (Excuse) ngaih thiam awk nak in thil tum pi siat suah.

Thunet nak

Bible le kan hmuh ton mi pawl in in sim mi cu si nak pahnih kan nei. Cu pawl cu hmin dang² in kawh a theih, an si nak a bang aw lo. Zumtu in hi mi a hmu ban lo ah cun, el awk nak vek ah tla a ruat men ding. Sinak hlun cun sual tuah hiar nak a neih ter ih mi thi vek an si. A nun athleng ih thlarau thianghlim duh nak athlun ah cun tisa duh nak a tuah hrimhrim lo ding (Kala 5;16).

9.Thainhlim nak aphumphun

(Sanctify) ih sullam cu “thianghlim ah canter” ti a si ih Sanctify, sanctification, saiht, holy, lohiness, consecrate, consecration pawl tla an san a bang aw thluh. (Santhification) tih mi thianghlim nak ti mi cu a burpi hnen ih sin then (or(a bal mi lak ih sin then a dang ten um ti nak a si. Mai pumpak nun thawn kan hrilhfiah thei lawngah, kan thei fiang deuh vi vo ding.

Thukham hlun sungah Pathian in ni sarih nak kha athianghlimter (Gen 2:3). Fapa tir le ram sa a pa fatir hmuahhmuah kha Pathian in a thianghlim mi ah a pom (Ex 13;2) . Puithiam pawl khal Pathian hmaiah an thinghlim aw ta pei (Ex 19:22). Sinai thang khal a thinghlim (Ex 19:23) Pathian um nak puan thlam le a sungih um mi pawl khal an thiang hlim ter pei (Ex 40:9) mi pi cu milem biak nak in an thianghlim aw ter ti in kan hmuthei(Isaw66:17).

N.T cun thianghlim nak hi mi pi thawn pehpar aw in ahmang, Biak inn ih sui kha a thianghlim ter, biaktheng in lak sawng a thianghlim ter (Mtt 23:17,19). Paul cu lungawi thusim nak thawn peh aw in hi ti in a ti “Pathian tohkam le thlacam nak in Pathian cosan tlak ah a tuah” (I Tim 4:5)

Pathian in a sung lawi zet mi a fapa cu lei tlun ah a thlah (Jn 10:36); A mah tla thudik ih thianter an si thei nak ding ah kei mak khat ka thiang ter aw zo a si (Jn 17:19). A mah le mah mi pi hrang a hlan aw ti khal in kan ti thei.

Zum lo tu pawl khal thianghlim vek in a lang nak hmun aum ve: “ Ziangah tile a nupi thawn an kom awk ruangah cuih Pathian thei lo pasal cu Pathian hnen ah co tlak mi ah a cang; cu vek thocho in khristian pasal thawn an peh zom awk ruangah Pathian thei lo nupi cu Pathian hnen ah co tlak mi ah a cang”(I cor 7:14a).

Asullam cu zum tu pakhat ih nu pi (or) pasal ih a can tik ah rundam a si vi thei nak dingah thlacam thei nak din hmun a nei ve ti nak a si.

Zumtui sunglam nun nak thawn pehpar awin Pathian in a thianghlim ter . . .’(I Pet 3:15), Zum tu pawl khal in Pathian kha an nun pomhlum uk tu le Bawi ah an can ah cu Pathian kha thianhlim nak sunloih nak pek an si ve.

Atlun ih kan zoh mi pawl thawn pehpar awin N.T ih thianghlim ter nak hi a thupi zet mi zirdan phunli in kan hmu thei a si. Cu mi pawl cu “thiang ter cia nak, din hmun thianhlim nak, than soh nak ih thianghlim nak le a famkim mi thianghlim nak an si.

Thianghlim ter cia nak

Tu nai te ah mi pakhat cu a piangthar ih, thlarau thianghlim cu a nun nak ah hna atuan rero, leitlun si nak thawn a hran teah a um ih khrih ah a pek awk nasa. “A suah hlan ah Pathian in a hril cia” (Gal 1:13). Pawl in a ti. II Thess 2:13 sungah Pawl in rundam nak hrangah karbak pa thum in theih ter:

(1) Pathian ih hril nak

(2) Thlarau Thianghlim ih thianhlim ter nak

(3) Thutak an zum nak thawng in

Hi mi thianghlim nak hi an zum hlan le run an si hlan ih sin a si zo.

I peter 1:2, sungah hi tin a um:

(1) Pathian ih hrilnak.

(2) Thlarau thianghlim ih thianghlim ter nak.

(3) Jesuh thu ngai nak.

(4) Jesuh thisen ciah awk nak.

Kumkhaw hrang Pathian in in hril (Efi 1:4). Thlarauthianghlim in in cencerh. Cu thu thangtha kan ngai. Khrih thisen thawng in kan tuan nak pawl hmuahhmuah cu siar a si.

Si nak, Dinhmun Thianghlim ter nak

Mi pakhat a pianthar leve ten, a sinak khal thianhlim ter a si. A sullam cu Pathian in Khrih ah famkim in ti, Khrih ih kan um nak thawng in Pathian ih mi thiang ah kan cang zo. (I cor 1:30). Korin zumtu pawl nun thianghlim lo in, an sualzia thun (Ikor 5:1-2) ah Paul in in sim. Leithun mi thuthen tu an pan (I kor 6:1). Thawhsalnak a zum lotu saya an nei (I kor 15:12-14). Cu cing in an dinhmun cu mithiang ah pomsak an si ih Khrih ah co hlantlak mi thiang an si.

A tuah cun dinhmun thianghlim nak thu a sim tu bungcang pawl kan zoh pei. Att 20:32 ih a rel mi cu “Mithianghlim hmuahhmuah” ti mi cu hmuahhmuah a ti duh nak a si, Att 26:18 sungah Jesuh in keimah ah zum nak thawn a thianghlim mi pawl ti ah arak tong. Korin ah cun thianter mi. . . thiam co ter mi nan si zo ti ah a ti (I kor 6:11). Hebrew ngan tu khal in hi tin a ti Khrih in kan soal nak ih sin in thiangfai ter zo” (Heb 10:10). Voikhat raithawi nak in soal nak ih sin a tlang fai mi pawl cu kumkhua mi famkim ah a tuah zo” (Heb 10:14).

Colonans 3:12 thawn pehpar aw in pawl ih sim duh bik mi cu zumtu pawl Pathian hmai ih an din hmun kha a si sawn.

Thangso mithianghlim nak

Bible tampi in khristian pawl cu mithianghlim tiah a rel, cun an thinghlim atul ti khal in a rel. An danglam awk nak, arel duh mi kan then thiam lo ah cun kan hnok nasa ding.

Thangso (or) hmuh theih tuah nak ih thianhlim nak cun nitin kan nunnak ah ziangtin kan nungding ti mi ah in luh pi. Soal nak tan in Pathian ah kan nun ding hi a thu pi. Thianghlim cu a thianhlim deuh deuh a tul.

Hi thianhlim nak thawn peh aw in (Jn 17:17) ah hi tin kan hmu thei, Na thu tak in thianter hai aw”. A tong kam cu a dik a si.

Zumtu pawl cu hi bungcang (II Tim 2:21) then a theih lo. Nun thianghlim nak kan ti tik ah a rel duh bik mi cu thah nak ih thianhlim nak kha a si. Pawl in korin sungah: “Ka duhdawt mi u le nau, hi thukam nak hmuahhmuah hi kanmah hnen ih kam mi an si. Cu ruangah taksa pum siseh, thlarau siseh, a bal ter tu pohpoh cu hlon in thianghlim ten um uh si; Pathian upat tihzah nak thawn um uh si” (II cor 7:1) cu vek totho in Peter Khal in hi tin a ngan ve, “ a lo ko tu Pathian cu Pathian thianghlim a si bang tuk in nitin nannun nak ah thianghlim in nung ve uh”(I Pet 1:15).

Kan nun a thianhlim nak cu ni tin thil thalo pawl hrial le tuah lo nak in asi:

Pathian inhi tin thiang hlim din ah a lo phut: “ Pathian in nan nih a thianghlim mi le nupa soal nak tuah lo ding in a lo duh. Mipa pawl, nan nupi thawn thianghlim le zoh mawi in um uh”(I Thess 4:3-4)

Zumtu pawl ziangtin an thianghlim thei ding, Khrih ziang tin an bang thei ding? A phi cu Korin sungah kan hmu thei: “ Kan nih tla cu kan za ten kan hmai puan in tuam mi kan sin awn lo ruangah Bawipai sunloih nak hi thlalang bang in a lang ter tu kan si. Cuih sunloih nak cu thlarau a si mi Bawipai

hnen ih sin a rat ruangah knanunnak hi sunglawi sinsin in le a mah bang sinsin in in thleng vivo a si”(2kor 3:18).

Tuah nak ih thianhlim cu cu pathiankan pawl nak in a si. Khrih kan thlung sungah kan ret ceuh2 le a mah kan bang deuhdeuh ti nak a si. Ticun thlarau thianghlim in kan nun cu a thlengsak vivo-voikhat thu ah in thlenh sak thluh lo nan pakhat hnu pakhat in thleng sak a si.

Afamkim mithianghlim nak

Hi mi thianghlim nak cun zumtu pawl hrang, hmailam a thleng lai dingmi can tla a rel duh. Jesuh thawn hmaton an hmuh awk lawngah a famkim le ding. Cunah Khrih vek in famkim tak in thianghlim ter a si ding.

Kolose sungah hi tin kan hmu thei “ Sikhalsehla a tu ah cun, a fapa taksa pum rori in thih nak a tuar nak thawng in Pathian in a rualpi ah a lo tuah.Cuti ih rem nak a tuah nak cu a hmaika ah mi thianghlim, mawh nak nei lo le soisel nak neilo in thlen ter a lo duh ruangah a si”(Kolo 1:22).

. Cumi niah kohhran cu thianghlim ter a si ding: “ Cuticun kohhran cu a mawi nak zaten a si mi, thiang le mawh nei lo, hnawihnih nak, soisel nak, a si lo le famkim lo nak dang um lo te in a mah hnen lala ah a suaipi duh ruangah a si” (Efi 5:27).

Afamkim mi thianghlim nak thawn pehpar aw in John in hi tin a simve: “. . .”(I Jn 3:2b). Jude “. . .sual mawh nak neilo in lungawi nak thawn a sunglawi mi a um nak ah” (Jude 24b)

A tawizawng in

Hi mi in Bible na zingzawi nak ah nasetak in a lo bawn ding. Zingtik lai can khal ah thianghlim ti mi cafang na hmu le, nangmah le nangmah sutaw aw, “Hi mi hi pianthar ih a cang mi a si maw? Khrih ah ka um hnu maw? Ni khat hnu ni khat ka um ding maw si? A si lo le Van ka thlen tikih ka nei ding so.

10. Thlarau ih khat, cencilh nak le Tihnim nak

Thlarau thianghlim thu kan zir tik ah,kan thlei dan thiamtul mi thupi zet zet aum. Thlarau thawn khat, cencilh nak le Baptisma pawl ih an dang lam awk nak pawl kan zoh a tul. Thlarau tihnim nak hi meisa baptima a silo ti kan theih a tul. Thlarau ih khat ti mi le kan tuanvo kha kan hliah a tul.

Cencilh nak

Mi pakhat cu a pianthar le veten, thlarau in a sungah a cencilh (I cor 6:19): Thlarau a nei lo tu cu khristian ngaingai a si lo (Rm 8:9b). Thlarau ih cencilh mi pawl cu ziangtik hman ah a suahsan nawn lo (Jn 14:16). A cencilh nak Adanglam mi a kaih hruai nak tla nuam te ten kan thei vivo. Cencilh ti lawng silo in a mah ah phur nak tla a um a si. Thlacam dingah fial kan tul nawn lo Khrih kan zum le ve ten kan nei hngal a si.

Thlarau ti hnim nak

Thlarau ti hnim nak ih a hrampi cu

I Korin 12:13:” Cubang tuk kan nih khal hi Judah mi le Gentel mi tiah sihman nungla mi luat, saal, tin in um hman nungla kan z ate hin cuih ruangpi pakhat sungah cun thlarau pakhat ih hnim mi kan si ih kan zate hin cuih thlarau pakhat cu in dingah pek kan si zo”.

Ti hnim nak hi Thlarau thianghlim ih hna tuan a si ih khrih ah pomkhat in si ter nak hi a si, cu mi cu kohhran a si. Pentecost ni ih si a thok a si. Mi pakhat a pianthar tikah thlarau ih ti hnim mi kohhran ah pom a si.

Hi mi cu zumtu pohpoh in an co thluh ih, hrinthar nak ih ngah mi a si bang tuk in ngah leuhleuh thei mi a si lo ih, voi khat kha kumkhaw hrang asi.

Bible in zo hman thlarau ti hnim dingah thu a pek lo. Khrih a zum tu pawl hnen ah a mah ten a um mi a si. Phur tak in co hlantheih mi khal a si lo. Ziang tik ah hi vek hi a cang ti mi cu Bibal lawng in a theihtheih a si.

Meisa thawn Baptisma

Meisa tihnim nak hi Thlarau tihnim nak thawn a bang aw lo. Hi mi cu thuthen nak baptisma (or) thlasuah a si lo(or) thahnem lo mi a si.

John Bapist cu zumtu pawl le zum lo tu pawl hnen ih a sim mi cu, khrih in Thlarau le mei sa thawn bpatisma a pek ding” (Mtt 3:11; lk 3:16). John cun mei sa Baptisma hi Pathian ih thu then nak a si ti ah a sim hngai.

“ Fang sep nak tangta a keng ih fang pawl a sep ding. Fangtha cu a cuam sungah tha ten a ret thluh ding, asinan a hii pawl cu a mit dah lo mi meisa sungah a ur ding tiah a ti”(Lk 3:17; Mt 8:12)

Meisa baptisma cu thu then nak a si ih lungawi nak lam a kawh hmuh lo. A sinan zumtu pawl hrangah John in hitin a sim “tharau baptisma a pe ding” (Mk 1:8; Jn 1:33). Meisa baptism thu cu a rel ve lo.

Thlarau baptisma hi zumtu pawl nun ih a thlengzo mi a si ih, Meisa baptisma cu a thlenglai ding mi zum lo tu pawl hrang a si.

Thlarau thawn khat hmuh dan phunhnih

N.T sungah hmandan phunhnih in kan hmu thei. Hi mi kan thei fel loah cun bible ih rel duh mi pawl thei thiam lo in kan um ringring ding.

Pakhat nak ah (“Sovereign” filling) humhum thil tihthei nak thawn akhat ti in kan ko thei. Tahthin nak ah “John cu a nui pomsung aum lai ihsin thlarau thawn a khat” (lk 1: 18b). John cun hmuh ton mi zianghman a nei hrih lo nan Pathian in a thiltih thei nak huham thawn, Messiah lam hma sialsak tu le ti hnim tu si ding in a tuah mi a si.

Cu vek deuh nawn in Acts sungah kan hmu thei. Pahnih kan zoh pei:

Acts 4:8-12 “ Peter cu thlarau thawn a khat ih tih phan nak zianghman anei lo.”

Acts 13:9-11 “ Pawl cu tharau thawn a khat ih, hmakhat te ah Elimas ih mit cu athim.”

Thlarau thawn khat uh

A hmai sata thawn cun a bangaw lo. Hi mi cu zumtu pawl hnen ah thupek a si. Thuhrampi cu ephesian 5:18: “Zu ri hlah uh, zu cu siatsuah tu lawng a si, cu hnak in thlarau thawn kaht sawn uh.”

Verb “khat uh” ti mi khat ringring ding a sim ih voi khat hmuh ton mi kha a tawk lo. Zu in cu siat suah awk nak lawng a si.

Zu in

Thlarau thawn khat

Ziang tin kan khat ding

Hmai sa ah ziang tin thlarau thawn kan khat theiding ti cu Kan Sim zo. Minung cun thla suah co ding ah kan zua atul tiah a rel dah. Ziangtin mi nung in a tuah awk thei ding.

Sualnak kha siraw in a tlaihlan ah hlon aw (I Jn 1:9 Prov 28:13).

Na taksa pum kha a nungmithawinak bang in khrih ah hlan aw (Rm 12:1-2).

Bible thawn khat awk aw (colo 3:16).

Thlacam nak ah can tampi hmang aw (2 kor 3:18; Mtt 7:7)

Khristian pawlkom awk nak nei ringring aw (Heb 10:25).

Pathian sunloih nak ding tuah ringring aw (1 kor 10:31).

Thlaraw thawn a khat tu cun a phuang aw dah lo. A sinak kha a thup aw ih khrih kha a cawi sang (Jn 3:30; 16:14). Thla rau thawn a khat tik ah a tlin lo zia le porh aw dingah a tlak lo zia a thei aw deuhdeuh.

Thlaraw thawn khat ti mi cu taksa phur nak a si lo asinan thianghlim nak a si sawn. A dik mi phur nak a tel ko nan cu mi cu a hrampi a si lo. Kan minung si nak, hiar nak le phurnak kha Pathian duh dan ih thleng a si sawn.

Ne tabik Cafang

A rel zo vek in zumtu cun hmuh ton, teh mi tampi a nei ding. Tahthim nak ah Pathian thawn pehtlahi awk nak nei lo in a tluk sal ih, Khrih ah pitling zet vek in an um ah cun taksa phurnak, hiarnak

khal a tel thei. Hi mi cu cencilh nak le baphim thawn abangaw lo. Thlaran nun than so hi, thlarau thawn khat ti nak a si.

11. Rundam nak le Hnatuan

Bibal kan zir ruangah that lo nak tampi lak ih sin kan runaw thei a si. Bingcang, rundam nak le khristian hnatuan nak pawl khal kan thlei dangthiam ding.

Rundam nak bungcang pawl

Rundam nak thu pawl hi bungcang te te ciar in thei ding a har lo. Athu hlawm te len theih ol ding ah in kawh hnuh thluh:

Pathian thawn peh aw in, Rundam nak hi zaangfah nak in a si:

“ Sikhalsehla in luat ter tu Khrih Jesuh thawng in Pathian in a zaangfah nak laksawng cu in pek ih a mah thawn rual rem nak in tuah sak zo”(Rm 3:24).

Khrih thawn peh aw in, Kross parih ai aw h nak a tuah mi ruangah a si:

“ Khrih cu soal nak zianghman a nei lo; sikhalseh la kanmah ruangah Pathian in kan sualnak in tawm ter ih cuti cun a mah thawn kan peh zom nak thawng in Pathian ih dingnak kha kan tawm ve ding a si”(2 kor 5:21).

Minung thawn peh aw in, rundam nak hi zum nak in a si daan in a si lo:

“ Sikhalsehla minung cu Jesuh Khrih zum nak ruang lawng in Pathian hmaiah thiamco ter nak an ngah; daan thlun nak in a si dah lo, ti kan thei. Cu ruangah kan nih khal Khrih kan zum nak thang in Pathian hmai ah thiam co ter mi kan si thei nak dingah Khrih Jesuh cu kan zum. Ziang tin tile daan thlun nak thang in milai zohman Pathian hmai ah thiamco ter nak an ngah lo”(Gala 2:16).

Rinnak thawn peh aw in, zum tu cun Pathian thu thawn a luat ti kha a thei aw.

“ Pathian fapa a zum tu in kumkhaw nunnak kan nei tin an theih nak dingah hi ca kuat hi nan hnen ah ka ngan”(I Jn 5:13).

Him nak thawn peh aw in, Pathian fale pawl cu soal thu then nak a tong nawn lo ding :

“ Ka tuu pawl cun ka aw an ngai; kei mah in ka thei hai ih an nih in in thlun. An hnen ah kumkhaw nunnak ka pek ih ziang tik hman ah an thi nawn lo ding zo hman in in lawng thei nawn lo ding”(Jn 10:27-29).

Hnatuan nak bungcang pawl

Hi bungcang pawl kan hngilh tik ah buainak, thuhar sa pawl a umtheu cu tik ah rundam nak le khristian nun thawn kan tuah ding mi cu. Jn 15:1” Jesuh in kei mah ci sabit hri ngaingai ka si ih ka pa cu hmuah nei tu a si”.

Ka thu bulpi hi hell ih sin rundam nak a si lo, A sinan rah tampi rah ding sawn a si. Zumtu pawl in thlarau rah rah ding thu a si sawn (Gal 5:22-23).

Mi soal in run tu a tul, Asinan zumtu cun Khrih an bang a tul ve. Hi ti vek nun na nei lo ah cun a net nak ah hellah hlon na si ding. John 15:6 in hitin in zirh, Khrih sung ih a um lo tu pawl cu mei sa sungah hlon an si ding.

“ Pathian ih in pek mi ka covo laksawng hmang ta hrat in inn sak thiam zet bang tuk in inn hram ka phun ih mi dang in cuih tlun ah an sak sekhal sehla ziang tin so kan sak ti kha zozo khal kan ralrin fingfing a tul a si. Ziangah ti le Pathian in Jesuh Khrih cu inn hram thupi bik dingah a ret zo ih inn hram dang phun bet a thei lo. Cuih inn hram phun mi par ih sak dingah mi hrek khat in sui a si lo le ngun a silo le lungman khung an hmang ih midang in zanthing maw, hrampi maw, a silo le fangcang kuang pawl maw an hmang”(1Kor 3:10-15).

.Caang 11 ih thupi , thuluu cu rundamnak a si. Khrih lawng hi a um sun mi rundam nak hrampi a si tiah in zirh. a dangcaang pawl cun a parih sak mi inn ah a thah thim. Zum tu hmuahhmuah cu meisa thawn a hnik sak ding. Zumtu pawl ih tuannak pawl kha urh thluh a si ding. Hi mi in zum nak in rundam nak ah a hruai ih, tuan nak nun lak sawng (or) a hlo mi lak sawng ah a hruai.

Paul ih tong mi bungcang dang kan zoh hnik pei 1Kor 9:24-27:” Tlan zuam nak ah mitampi an tel theu nan pakhat lawng in tlan zuam man a ngah ti cu na thei theh mi a si. Curuangah zuamman ngah

suak ding in tlan uh. Zum nak ih a tel tu pohpoh in an zir lai ah an tak sa kha nase zet in an hrm, cu ti ih an zuam rero cu a voi thei mi pangpar kual lukhum men ngahduh ah a si. Sikhalsehla kan nih kantaksa kan hrem tik ah a vuai thei lo mi pangpar lu khum ngah ding ah a si”

Cang neta bik ah pawl in a tlin lo zia thu a sim. Karik ah (a do kimos) an ti ih a sullam cu (co hlang lo or pom lo) ti nak a si. Rundam nak lam a hawi lo, Khristian nun fimkhur ding thu a sim. Pawl ih rel duh bik mi sawn cu a tuan man lak sawng co ding ah pom ka tlak lo a ti duh mi a si.

Rundam nak le tuah nak thawn peh aw in an danglam awk nak pawl N.T ah Bawipa in a rel Mtt 12:30:

“Ka hnen ih a tang lo tu cu i dodal tu an si. I finkhawm pi lo tu cu a thek darh tu an si ti ah a ti.

Asinan Mark 9:4 ah rundam tu in hitin a ti,

Kan lamih a tang lo tu cu.

Pakhat nak ah, hi buncang kan siar tik ah kal aw tla an bang. Mtt 12:30 kan hmuh tik ah a fiang thluh. Mtt 12:30 cun rundam nak a sawh ih, Mk 9:40 cu tuan nak a sawh a si. Hmaisai tahthim nak ah khan Jesuh a hngontu, mihrokhrawl, khaw sia rin san in mangbang za thiltuah tu pawl hnen ih Jesuh tong mi a si.

Pahnih nak ah cun a dung thlun lo in ahna tuan tu pawl a rel. An kham tik ah Jesuh in khamhlah uh. . .in do tu a si lo ih kan lam tang an si tiah ati.

Hi mi simfiah nak pawl hi ziangtluk in a tha, rundam nakhi kan khristian hrangah a thupi tuk mi an si. Bible na siar titen ziang mi hrangah a tha ding ti mi kha sut aw ringring aw.

*Pathian kan hrang atuan sak mi –Rundam nak

*Pathian in kan sungah a tuan –Thianghlim nak

*Pathian in kan mah hmang in a tuan- A hna pawl.

12 Bulpak thiltih thei nak le Dinmun sang si nak

Hi thuthawn pehpar aw in bible mal lai kan zo pei ih, hi cangan tu ih a ngan duh nak san bik cu zum tu pakhat ih nun dan le a nun sungih tuanvo pawl kha a rel duh mi a si sawn.

John Baptist

Jesuh in ati, “fiangten ka lo sim.” Nunau ih hrin mi lakah tihnim nak petu John tluk ih a tum mi an um dah lo a si. . .” (Mtt 11:11a). Noah, Daniel, or Job pawl hnak in a nuncan a tha deuh a tih duh nak a si lo ih a Pathian mi deuh, a tungdor deuh, (or) a duh nung deuh ti nak a si fawn lo. A mai din hmun tawk te ah Messiah ih lam hma sial sak tu a si nak kha arel duh ih a rel nak ding thu a phunag, ti a hnim sak mi pawl kha arel mi a si sawn.

Vanram ih mi nau ta bik

John ih that nak pawl an rel theh rualrual in, Jesuh in “. . .sikhalsehla van cung ram ih mi nau ta bik hman khi Johan hnak in a tum sawn lai a si (Mtt 11:11b). Uk nak ram ih mi nauta bik pa kha Johan hnak in a si nak a tumdeuh, ih a nun can a tha deuh ruangah a si lo. Vanram member si pohpoh kha anman a tha ti nak si. Sawn John in mo pa ih ruat tiah a si awm aw (Jn 3:29). Pathian ih mi pohpoh kha mo an si. Mo nu mo pa ih rual si nak hnak in a sang deuh a si.

Mary

Vancungmi Gabriel in virgin Mary hnen ah,” na hnen ah daihnak um ko seh Bawipa na hnen ah a um a si, nunau hmuah lak in mi thla suah na si” (Lk 1:28) ti ah ati. Mary Pathian mi le soal nei lo nun mem te a si. A sinan mi hnak in a tumsawn nak bik cu, Jesuh lei taksa ih apian nak ding ih hril a si ruangah a si. Mary in a mah le mah hi tin a ti aw Pathian I run tu parah ka nun nak cu a lung a kim zet” (Lk 1:47). Anun can ziaza kha Ruth le Hannah hnak in a tha sawn cuang lo.

Misen pi lakih nunau nu in Jesuh cu a lo hringtu le a lo tuamhlan tu nunau cu mi lungawi a va si so” (Lk 11:27) tiah a ti. Jesuh cun Pathian thu a thei ih a thlun tu cu mi lungawi a si sawn

“Vs 28 ti ah ati.” A sullam cu Mary hnak in Khrih dung thlu tu si hi a thasawn ti nak a si. Marry tla Jesuh a hrin nak hnak in, Khrih a zum nak thawng in thla suah a si sawn.

Ka Pa cu keimah hnak in a tum sawn

Dinhmun ti mi le nuncan ti mi ih thupi zia le then kan thiam thei nak dingah Jesuh in hi tin in sim (Jn 14:28). “Ka pa cu keimah hnak in a tum sawn” ti tong fang thawng pehpar aw in (Cults) zir nak sual pawl cun Jesuh Pathian a si nak pom lo tu pawl cun hi tin an ti, ziangruangah fapa cu a pa thawng a bang aw thei ding anti, cu pawl cu Thumkom pathian pom lo tu pawl an si.

Asile hi mi bungcang ih rel duh mi cu ziang a si pei? Jesuh in hi mi atong lai can hi leitlun a um lai can a si ih, mi lai si nak thawng a tong mi a si. Asinan hnnon mi a si ringring, Pa cu fapa hnak in a dinhmun atum deuh, a sinan an si nak cu a bang aw a si. A dungthlun tu pawl Bawipa an duhdawt ngaingai ah cun ka fel hmaisai ding ih a ra sal ding a ti tik ah an lung a awi sawn ding mi a si, ziangah ti le arat sal tik ah cun Pathian sinakthawn arat ding ruangah a si.

Hi ti vek el awk nak in kan nun can a thangter lo. Fapa cu Pathian thawng a bangrep ringring. Asinan fapa lei thun a um lei ih din hmun thawng kan thim ah cun Pathian dinhmun sangdeuh ah a lang ko.

Jesuh cu Kohhran hnak in a tumdeuh

Matte 12 sungah Jesuh in Biakinn hnak in ka tumdeuh a ti aw (V6), Jonah hnak in a tum deuh (V41), Solomon hnak in atum deuh (V.42). Arel duh sawn mi cu ziangkim ih hrampi ka si a ti duh nak a si. Jonah hnak in a nuncan, a sim mi ah le a thusuak mi ah a tum deuh a si. Solomon hnak in sunloih nak le fimnak ah a tum deuh ih sunloih nak, fim nak pe tu sawn a si.

Thuhlaumpi zoh fel nak

Atlangpi in kan thublawmpi cu nuncan le si nak dinhnun a si ih. Jesuh lawng kha hmuitin mi a si sawn, Athuneih nak le a dinhmun si nak ah suh ding ziangham a um lo. A nih cu a tum bik hnak in atumdeuh ih a thabik hnak in a tha deuh a si.

Thu net nak

(1)Thulu ah kohhran le uk nak thu kan hmu thei.

(2) A si nak vek in kan let a si le pakhat² hnak ina tum deuh, uk nak a duh a si. Siangpahrang pawl ih uk kha a rel duh mi a si tem lo.

13. Athupi bik mi

N.T kan zingzawi tik ah a thuhrampi le a thupi mi pawl khan ka thleidan thiam a tul. Bible zaten Pathian thawkkhum mi a si ko nan, bungcang a zaten hin a rel duh mi thuhram a bangaw cio lo.

Farasi pawl hnenah Jesuh in hi ti in a ti “ Daan thiam pawl le Farasi pawl riahsiat pi tlak na si. Nan nih midepde pawl a tik cu can ih a cu mi Kutinan, remhmi le ai thing pawl kha Pathian hnen ah then hra thenkhat nan pek; A sinan daan sung ih a thupi zet mi dingnak, zaangfah nak le fel nak pawl cu nan thlun lo ih zianghman ah nan siar fawn lo. Then hra thenkhat cu nan pek ding hrimhrim a si. asinan daan sung ih a um mi a dang pawl khal nan dai thlang lo pei” (Mtt 23:23). Kan rel bet a si le, Daandang hrek khat cu a dang hnak in a tum deuh. Atum le a fale si seh daan cun thu lun nun nei ding a phut a si.

Khristian zum nak khal hi vek thotho in thu rin par khal ah ahram pi bibal vek in le a thupizet mi ti in aum. A hrekhat cu thu pek a si ih a hrekhat cu pek mi thu a si (I Cor 14:37). Zum tu pawl in Pathian hmai ih thu kan bawhcat ding mi tla a um ve.

Ziang mi si Thuhrampi cu? (fundamentals)

(fundamental) Thuhrampi kan ti tik ah, Thurin thawng pehpar aw in a tanglam ta vek in kan kawh hmuh a si.

*Thawkkhum mi bible. Bible hi Pathian tong kam a si.

- *Thumkom Pathian. Pathian pakhat lawng a um ih Pathum in a lang aw.
- *Khrih, Pathian si nak. Jesuh Khrih cu Pathian a si.
- *Ti sa ih canter nak. Jesuh cu fimkim minung a si.
- *Ai aw thih nak. Phum nak, thawh al nak le van ih a kai nak
- *Thuthangtha. Rundam nak cu zuangfah nak, zum nak, le tuan nak.
- *Voi hnih rat sal nak.

A hlomi pawl ih kumkhaw hrem nak

Atuah cun thurin ti vek kan rel nawn lo ding. Kan hnget ter sawn ding a si. Cu mi pawl cu bible in fiang ten in zirh. Kohhran lam ah, sankhat hnu sankhat hmuh dan a thar thawn, Bible ih zirh duh mi hawl lo in, an ruahnak kha bible ah an but . Cumi hrangah thihkhal an man. Bible (fundamentals). Thuhram pi zirh nak lan in mai duhnak thlun tu pawl thawn kan fehtlang thei lo.

A dik a si, hi ti vek fehdan pawl ruangah Pathian daan a siatsuah a si, Zum nak dik a si lo mi, Thinlung ruah, hiar nak le phur nak cun tisa soal nak le nu le pa hur nak a thlen a si. Pathian kham mi kha an tuah ih, an mai tuah mi soal kha an thup. Kan nih cu Pathian ah lei tlunthil soal pawl do tu ding kan si.

Bible thuhrampi hnak in a thupi deuh ih an ruah mi pawl

Bible ah zumnak, timi hnakin langsal zet le, sualzet ih an fehpi mi thu tlang pi pawl tla cu a tanglam ta vek in a si.

- *Baptisma
- *Nupa neihawk le then awk nak
- *A thleng lai dingmi ruah nak
- *Hrilawk nak le mi lai tuan vo
- *Humhim awk theidan ding
- *Kohhran ah nu pawl ih tuan vo
- *Thlarau lak sawng

Zum tu kan nun ah kan neih tul bik mi cu Pathian tongkam (Bible) humhim ding le soal do ding a si sawn.

Feh soal nak ih poi mawh

Bible cu a dik mi ah hmun ter, hngetter in duh, kawh nak thatha thawn bible thlun ding a duh ko nan, unau mahle mah bah ter ding cu a duh lo (Km 14:13). Kohhran ih remnak, daih nak tla kha hnok sak hlah (Km 14:19). Thiang lo mi rawl an nei. Bible ih in zirh dan cu a tanglam ta vek in asi:

Jew biak nak, nithla siar dan thawn pehpar aw in kohhran hmaisa pawl cun milem pawl rawl an pek ti mi le a thiang mi rawl le a thiang lo mi rawl an nei. Bible ih in zirh dan cu a tanglam ta vek in a si:

Milem rawl pek

Hi mi thuthawn pehpar aw in I kor 8:1-13 le I kor 10:14-30, hi hman tlangpi a si. Milem thawi nak le biak nak ah kan tel ve lo ih, zum tu kan si ruangah ei a thiang tiah pawl in a ti. Hi mi khal in a siatsuah thei lo. Paul in ziang mi a rel duh, sim tam ciamco atul lo ih pek mi bungcang kha siar tha aw la, na din hmun na zum nak a dik lo ti mi par ah tum aw in na thei fiang aw mei ding.

Ulh nak ni

Rom bung 14 cun saa ei lo ding hanghnah, le a rah pawl lawangei ding ti vek in, sa a ei lo tu in hanghnah le arah aei tu kha relse hlah seh , cu vek thocho in hanghnah le arah a ei tu kha saa a ei tu kha rel sia ve hlah seh, “An mahten an thin lung sung ah fiang ter hai seh” (V5b) Cu ti vek in Bible Pathian thawk khum mi le, Zaangfah zum nak thawng in rundam kan si ti mi vek ah na buai aw ter ciam co a si le na buai deudeuh ding. Ziangah tile a fiang tuk cia mi a si. Zum nak ah, Khristian nun ah a dum maw a var tin a fiang duh a si le Rom 14 kha siar tha aw.

A thiangmi le thiangolo mi rawl

Titus 1 sungah, Pawl in zirh nak soal pawl in zum tu pawl Mosi ih daan tang ih an ret tum thu a sim. Cang (15)ah pawl in: “Mi thing pawl hrangah ziangkim a thiang theh, asinan a thiang lo pawl hrangah Cun zianghmun thiang mi a um lo” tiah a ti.

Paul in hitin ati tik ah, lei tlun ih Mosi daanthawn si lo, Zaangfah nak ih caan sungah cu kan zum nak thawng in a thianghlim thluh ti a rel duh mi a si.

Rom 14 kan theihthiam vek in a fate (14) khal kan theihthiam a tul: “ Raul ei thiangolo mi zianghman a unlo ti kha Bawipa Jesuh thawn kan Peh awk nak thawng in ka thei . . .” tiah paul in a ti.

*Sabit zu ai ah sabit ti

*

*Ton awk khawn nak can

*Kohhran ton awk can ih awn ring hmang

*

*

*

Atlun ih thu thawn peh aw in kan khristian nunphung le nun can, hman dan pawl thawn peh aw in, (I Korin 9:19-23) ah Pawl in Khrih ah kan nun dan ding thawn in sim fiang zet:

V19” Kei cu mi luat ka si; zo ih saal hman ka si lo. Sikhalsehla mi a tam thei tak in lem suak dingah mi hmuahhmuah ih sal ah ka cang”.

V20” Judah mi pawl lak ih hna ka tuan tik ah Judah milam suak dingah Judah mi vek in ka um, keimah cu Mosi ih dan tang ah ka um nawn lo nan daan tang in a um mi pawl run suak dingah dan tang ih a nung vek in ka um ”

V21” Cu bang tuk thiamthiam in Gentel mi pawl hnen ih hna ka tuan tik ah Gentel mi pawl lem suak dingah Judah thlun lo in Getel mi pawl vek in ka um. Hi ti ih ka um tik ah Pathian dan ka thlun lo, ti nak a si lo; Khrih dan hnuai ah ka um a si” .

V22,” Zum nak a derdai mi pawl lak ah cun zum nak a derdai mi pawl lem suak dingah an mah vek in ka nung. Cu tin cun ziangbang tuk lamzin a va si khal le ka len suak thei nak dingah ti inmi kip hnen ah an nundan vek in ka nung vivo”

V 23” Hi hmuahhmuah hi thuthangtha hrang ih ka tuah mi a si ih a thlasuah nak kha midang tawm ve ding in ka duh mi a si”

Paul in hi tin ati tik ah thuthangtha thutak ah si seh, leitlun ih soal nak ah si seh thlir dun thiam in ka nung thiam ti nak a si lo. Cu mi pawl na fiang thluhthei nak ding ah Att 16:3 le Galati 2:1-5 hi rak siar tengteng aw.

Thu net nak

Thuhrampi le a thlengaw dah lo mi Bawipai daan hi thulun nun nei veve ding ah lungkim awk nak anei ko ding.

Zumtu pawl ni tin an nun ah a cang mi an ton mi pawl hi Pathian pek mi a tongkam (Bible) thawn kan khankhin ringring atul.

Zum tu pawl in lungrua le daihnak hrangah kan tih thei tawk ciar in tan kan lak tlang a tul (Eph 4:1-6). Mah le mal le nau tlu ter lo tu si ding ah zuam tlang uh si.

Thuhramp pi ti mi le tu pawimah ti mi pahnih kan zoh tik ah, a cafang ah a hnok si sawn lo in Minung in a hnok sawn theu, Pual in (Rm14:5b) ah “Anmah ciar in an thinlung sungah fiangter ta hai seh” tiah ati; Bawi pa Jesuh thawn kan pehzom awk nak thawng in ka thei tiah km 14:14 ah ati. A tha le a sia ti mi cu zumtu pakhat ih nun ah a um ringring, asinan a thleidan thiam thei nak dingah Bible ih zirh nak theih kha a si sawn.

A KHAN III

A DANGLAM MI PATHIAN KAIH HRUAI DAN

14. A Bangaw lo mi san

Aungudtine in, Bible duh nak le san siar dan ti in a sim dah. Pathiam in Minung kan san hi a rak then thluh: “. . . Afapa sungih sin ziangkim a tuah ti ah pawl in (Heb 1:2) ah a ti. A tu san hi a tawi (or) sau Khal a si thei. Cu mi cu Pathian duh nak a si.

San then dan simfiang nak

Pathian a thlengaw dah lo vek in, A duh nak vek in a tuah. A hnatuan dan khal a phun dangdang ve. (Dispensalims) can then nak ti mi cu uk awk nak a si lo, sumkil, thupek nak le sumdawn nak a si lo. Tik cu le can ruat lo simfiang ding a harzet. Tahthip nak ahAmerica cu uk dan tam pi an then. Roosevel uk dan, Eisenhower uk dan (or) Reagon ih uk dan pawl kan rel duh mi a si sawn. Ziangvek a cozah khal va siseh a thupi bik mi curam pi hrang ih (policies) tum tah nak am nei mi kha a si.

Zuk le lem hmang ih hliah ter

Cu ruangah Pathian cu a minung pawl hmang in can (or) san a then. Pathian ih san then dan thawn peh aw in inn (minung in sang) um tu dan thawn kan tah thim pei. Inn ah Pasal le nu pi an um a si ah cun pakhat cu a rak suak. Asinan mi no a um ah tumtah mi thar a um. Nauhak pawl cu an tlei rawl tik ah inn sungsang in um tu dan cu a thleng aw ve a si. (Gala 4:1-5) ah fiang ten kan hmu thei.

Kain in a nau Abel a thah tik ah, Mi in an thah ve lo nak ding ah Pathian in kain cu hmingsin nak a tuah sak(Gen 4:15). Pathain in tilik thawn lei lung pi a kholh hlan ah cun, Thisen a suah tu cu a thisen suah ve a si (Gen 9:6a). Hi tawk ah a thleng aw mi can, san a um a si.

Adang tah thim nak ah (Saam 137: 8-9) sungah Bybilon pawl thu then nak ding thu arel.

V8Maw Babilon nang cu siatbal theh na si ding. Kan par ih na tuah mi hmuahhmuah mi ruangah,Na par ih phu a la tu cu mi thlasuah a si. V9Na fa note pawl la tahratin, lungto par ih a vua tu cu mi thlasuah an si

Cu mi hnu Pathian ih in tuah sak mi cu:

“Asianan kei cun hi tin ka lo sim nan ral pawl duhdaw uh la a lo hrem tu pawl hrangah thlcal uh”(Mt 5:44).

Daan tang ih um cu zaangfah nak tang ih um hnak in a hleih thei lo. Daan tang ih um lai ah cun Israel pawl ih nupi le fate pawl cu daw i hlo ding mi an si (Ezra 10:3). Zuangfah nak cun kawm dingah a fial sawn (I cor 7:12-16).

Santhen dan tarlangtu

Khristian tampi in hi mi hi an pom lo ih. Mi sim khal an lung kim pi lo. Asianan santhen nak ih um dan cu a tanglam vek in ka hmuthei. Hmai sabik ah santhen dan phunhnih a um – Daan le Zaangfah nak a si: ‘ Pathain in daan cu Mosi hnen ih sin a pek; asinan zaangfah nak le thutak cu Khrih sungih sin a ra” (Jn 1:17) kan bible tla hi OT le NT in then a si ih ukawk dan le thawi awk dan pawl khal a bang aw lo.

Santhen dam pahnih acmti mi kan zum ah cun Exodus 9 hlan ah daan ti mi cu a rel lo ruangah Pathiam a um ti kha kan zum a tul. Daan a rat hlan pi ih sin Pathiam a um ti mi cu (Rom 5:14) kan siar le a fiang mei.

Cun santhen dan pali nak khal kan lungkim a tul, Ziangruangah ti le Bible in ara lai ding mi can arel (Heb 6:5). Jesuh rat sal nak le kum 1000 uk nak tla a si thei.

Paul Khal in a tu kan can le ara lai dingmi kan can a sim ve4. Hmai sa bik a rel mi thu tak thawn hnget ding ih thuthangtha le kohhran thawn peh awk ding hi a si (I cor 9:17; efi32; Col 1:25) cu aralai ding mi can, hmai lam can tla a rel, (Ephe 1:10), Netabik can, Pathian ih duh nak a kim ding a rel mi a si.

Kan nih pawl hi hi leitlun ah a netabik thuanthu ngan tu kan si/

A san ih zir in Thawi nak

Dr. C.I Scofield in san then dan phun sarih cu a tanglam vek in a ngan:

- (1) Mawh nei lo (Gen 1:28)) Adam a tuah nak tiang
- (2) Tuanvo si le tha theih nal (Gen 3:7, 22) sual nak ih sin Tilik tiang

- (3) Minung uk nak (G 9:5-6) Tilik um nak ih sin Ahraham kawhnak, tiang
- (4) Thu tiamkam nak (Gen 12:1-3) Abraham kawh nak ih sin Daan pek nak tiang.
- (5) Daan (ex 19-20) Daan pek nak ih sin Pentecosk tiang.
- (6) Kohhran (Acts 2) Pentecost ih sin (rapture) thianglerawr tiang.
- (7) Uk nak (Rev 20:4) Khrih kum 1000 uk nak.

San thok nak ih sin a net nak tiang in then sak a si. A.E. Bath khal in Genesis sung ih nikhat ni ih si ni sarh tiang Pathain hna tuan dan thawn khai khin in a ngan ve:

- *Nikhat nak- Tiamkam nak le tleunak in Minung a tuah.
- *Nihnih nak- Minung uk nak (Tilik ih sin miphun then nak tiang).
- *Nithum nak-Israel (Abraham ih sin thuthangtha a cem nak tiang).
- *Ni li nak - Zaangfah nak (Paiah uk nak can)
- *Ni nga nak – Kum sarh harsat nak
- *Ni ruk nak – Kum 1000 uk nak
- *Ni sarh nak - Kumkhua a hmun mihmun.

Santhen nak ih thu pi zia

A tlunlam ta vek cekci in lungkim pi ding ah a thupi lem lo, Asinan Bible tik cu le can then dan cu kan thei a tul na sa. Daan le Zangfah nak ih danglam awk nak cu theih a tul na sa. Bible ih can then dan theih hi kan hlawk nak a si. (II Tim 3:16). A zan ten hmunkhat te ah ngan cih a si lo nan, a za ten a tel thluh a si. Tahthim nak ah Jew pawl cu daan thawn sa le a thiang hlim lo mi pawl ei lo dingah kham an si (lev 11:3). Asinan a tu san ah un cu vek a sinawn lo (Mk7:18-19) hi rak siar aw.

Pathian in a mi pawl a thu an thlun ah cun neih le siah thang ter dingah thu a tiam (Deut28:1-6) . Neih le siah thang ter dingah thu atiam nan, A tuah cun laksawng ka lo pe ding in ti (Eph 1:3).

San zate hrangah thuthangtha pakhat

Sankhat hnu sankhat thil a phunphun in a rak thleng aw vivo, a sinan a thleng aw dah lo mi pakkhat a um, cu mi cu thuthangtha a si, rundamnak cu zaangfah zumnak thawng in a si. San hmuahhmuah hrang ih hrampi a si mi rundam nak cu kross par ih khrih tuan nak ah a thum aw. OT ah cu Pathian pek mi thu pawl zum le thlun nak in rundam an si. Tahthim nak ah Abraham cu Pathian ih tiamkam mi zum nak in thiam co ter a si (Ge n 1: 5-6). Kalvary tlangpar ah ziang a cang leh ding ti Abraham in a thei lo nan, Pathain in a thei.

Mi hrekkhat cun, OT ih mi thiang mi pawl cu “credit” a bak in rundan an si ti ah a ti. Azum nak kha khrih ah pom sak un si ve (Rm 3:25) 1900 leng lo lai ah khan kross par ih khrih tuan nak thawng in rundam kan si. OT le NT, an pahnih in Pathianzum nak in rundam an si veve.

Ramsathawi nak, daan thlun nak in rundam kan si ti tu pawl kha kan do na sat a tul. Daan cun cawhkawn lawng a pek thei ih, a rundam thei lo (Rm 3:20) Caw le me heh thisen khal in sual a tlengfai thei lo (Heb 10:4). Rundam nak hrang ih Pathian in tuah sak mi lamzin umsun cu zumnak lawng in a si(Rm 5:1).

Kam hngilh lo ding mi a thupi zet pakhat cu: Zangfah nak can kan ti tik ah, Pathian a liam ciami can ah a sunglawi lo kan tih nak a si lo. Pathian in mi nung cu daan thawn si lo in zaangfah nak thawn a hniksak kan ti duh nak a si sawnl.

San then a that lo nak pawl

San then nak thu kan zir tik ah that lo zawng ih lak sual ding aphan a um zet a si. Mihrek cu san then nak thu zur ta hrat in pawl ih din mi le ngan mi pawl laung kan hrang ah that hnem nak a nei ti in na sa zet in an feh pi. Thawng inn sung ih sin Paul ih ngan mi lawng an zum ih an feh pi. Cu tik ah baptisma, Bawipa zan riah ti vek pawl (prison epistles) lawng Paul ngan mi cabu sungah a tel lo runangah an zun nawn lo. Cu bak ah Peter lo pawl in zirh nak khal a bang aw lo an ti (Gal 1:8- 9). An nih pawl cu ultra-dispensationalists (or) Bullingerites tiih kawhmi an si. Kan hnnon an tul na sa.

15. Bible ih thu kam pi cang pawl

Sankhat hnu sankhat Pathian in mi nung pawl hnen ah thukam a tuah theu . Hrek khat cu daan thawn a si. Mi nung in thukam a kilkhawi ah cun Pathian khal in a kilkhawi ve. Asinan Minung cu tak sa pu a si ruangah ahlawthing dah lo.

Pathian ih tuah nak lo cun mi lai ihtuah nak le zum nak cun Pathian le an kar lak ih an ret mi thu kam kha a hnget thei dah lo.

Abrahnam hnen ah Pathian in thukam a tuah tam bik, nan kohhran hnen khalah a tuah ti in kan ti thei.

Eden (Gen 1:28-30; 2:16-17)

Eden ih thukam cun minung a thiang hlimter, sual nei lo a ti ih pungzai in lei tlun ah khat ding a ti. Ramsa pawl hmuanhmuah par ah thu nei tu a si, Hmuan sung ih a um mi “nunnak” thingkung lo hmuah ei thei nak din hmun an nei. Asinan thu thlun to nak ruangah an din hmun cu a thleng thluh ih, thih nak ah an thlen aw.

Adam (Gen 3:14-19)

Milai a tlaksiat hnu ah Pathian in Rul cu asiaticam ih satan, Minu le Khrih an karlak ih thilthlen ding mi pawl a sim cia. Minu cu pasal thu nei nak tengah a um dingih harsa zet in nau a hringding. Leilung pi tla comsiat a si cih. Mipa khal lo thlo in a nu fa pawl a cawm ding, thlan le tih phan nak in a khat ding ih lei ah a kir sal ding.

Noah (Gen 8:20-9:21)

Leilungpi cu tilik ter nawn lo dingah le cam siatsuah nawn lo ding in Noah hnen ah vangro hmang in a tiam. Mithat cu a tum bik mi cawh kuan tuar ding ah thukam aum. Noah hnen ih Pathian ih thu a kam mi kha tui sun ni tiang aum lai. Pathian Ham ih fa Canaan cu shem le Japheth ih sal si dingah a siaticam. Pathian in shem cu mithmai a pek Messiah suah nak si dingah a si (Gen 9:12) nak siar bet aw.

Abraham (Gen 12:1-3; 13:14-17; 15:1-3; 17:1-8)

Ahraham hnen ih thukam khal hi a hmin Abram ihsin Abraham ti ih a thleng hnu ah a si. Miphun u (Israel) bulpak thlasuah; midang hrang ih thla suah co nak hrampi a si (12:2). Pathian rual ah acang ih aral pawl cu camsiat sak a si; Mi phunhmuahhmuah thlasuah don nak (Khrih ah a famkim) (12:3). Izip ramri ih ti vaa ih sin Eufrates vapi tiang pek a si (13:18). Te fa sin tampi a pek (Gen 13: 16; 15:5). Mi phun tampi ih Pa a si ih (17:4,6). Ahleice in Pathian thawn peh tlaih awk nak nei (17:7b).

Daan, Moses ih thukam titla in anko

“A tu ka thu nan ngai ih ka thukham na thlun a si le nanmah cu keimah ih minung taktak na si ding”(Ex 19:5)tiah a ti.(20-31)

Hi mi in kaupi a huap, Mosaic dan le thukham pahra a tel, Pathian hnen ih kan neih mi tuan vo le inn hnen pawl hnen ih kan tuanvo pawl a tel (Ex 20); Israel pawl ih nun can khaw sak dan pawl tain pi a tel (Ex 21:1-24:11); biak nak lam thawn khal a peh aw (ex 24:12-31: 18). Hi mi hi Israel pawl hnen ih pek mi a si ih, Gental pawl hnen ah a si lo (Ex 24:8; Heb 9:19-20). Hi mi hi an mai um tu dan thawn zoh in thukam pek mi a si, minung ih thulun nak a phut ih taksa dan ah tlak siat nak a si (Rm 8:3a). Rundam nak le sual (Rm 3:20b) Thukham pahra lak ihsin pakhat cu N.T ah a rel leuhleuh (Sabbath lo hmuah). Khristian pawl cu zaangfah nak tengah an um, daan tengah a si lo in khrih ah a si sawn (Icor 9:21); Daan cun Abraham hnen ih thukam pawl kha a siat suah lo (Gal 3:17-18).

Palistine (Deut 28:1; 29: 1- 30:20)

Hithukam hi Gen 15:8, Pathian in Abraham hnenah a tiam mi Izipt ram ri ih sin Euphrates tiang a pek nak thu ah kan hmu thei. An thulun lo nak, an rin um lo nak le sualsiar in thleng aw ding ih Messiah uk nak tengah umter a duh, (Iking 4:21,24).

David (II sam 7:1-17)

David hnen ih Pathian thukam hi na uk nak a hmun ding ti lawng a si, sunloih nak tokham to ve ding in tiam mi a si (II sam 7: 12-16). Hi mi hi thil um tu dan zo ih pek mi a si lo, David ih thulun nak le thiang hlim nak pawl par ah a thum aw lo. Khrih hi lal tohkham ding kha David le Solomon te hnen ih sin nemhnget a si ih Joseph in a fa vek in Jesuh cu aco. Luke 3 sungah Mary ih suahkeh kan hmuh thei vek in Khrih tla David ih sin a piary. Auk nak cu kum khua in a hmun kum 1000 a uk nak khal a hmun ding.

Solomon (II sam 7:12-15; Iki 9; II Chron 7)

Solomon hnen ih thukam khal hi a si nak parah a thum aw lo, a sinan auk nak le a hnam, a suah keh nak cu a mai par ah a thum aw (IK I 9:4-5 j II Chron 7:17-18). Solomon ih ra suak mi Coniah (Jeconiah) titla in an ko tak sa peh tlaih awk nak cu (Jer 22:30) ah rak zoh betaw. Jesuh cu Solomon ih ci le hnam ih a thlengt mi a si lo.

Thukam a thar (Jer 31:31-34; Heb 8:7-12; lk 22:20)

Thukam nak cun Israel pawl ih um tu dan le Judah pawl ih um tu dan pawl in simfiang (Jere 31:31) Mosi hnenih thu kam mi pawl hnak in a sang. A thasawn mi puithiam thawi nak, biak theng le a tha deuh mi colh nak le thu kam thar a si (Heb 7-9 ; 13:10). Jeremiah ih can ah cun hmailam ih a thleng lai ding mi ti ih a ngan mi a si (Jere 31:31a). Um tu dan hmun le ram ih zir in Ismel pawl pah bal mi Mosi hnen ih thukam pawl vek a si lo (Jer 31:32). Pathian thlarau ih cencilh nak in a si (Ezek 36:27); Pathian ih thinlung suak a si (Jere 31:33); Isarel za pi hrang a si (Jer 31:34a); Sual ngaidam nak a si (Jer 31:34b); Mi hmuahhmuah hrang a si Jer 31 35 37.

Isrel mi phun pawl in hi mi thukam thar ruangah hlawk nak an co hrih lo nan khrih voihnih rat sal nak ah cun an co ding. Zum tu tattak cun thukam thlasuah an dong ding. Sual hngilh sak nak le ngaihdam sak nak ruangah an lung a awi (Heb 10:16-17) cu mi cun daan ih dil mi pawl kha a famkim ter (Rm 8:4). Kohhran khal thisen ih tiamkam nak cu Bawi pa zan riah ei nak vek tla in hmuh sak a si (lk 22:20; Icor 11:25). Pawl khal in dung thlun tu dangpawl hnenah “ thukam thar zirtu tiah a ti aw theu (II cor 3:6); thuthang tha cu Pathian ih zaangfah nak a si a ti duh mi a si.

16. Isrel, Gentel le Kohhran

N.T in miphun hmuahhmuah cu phunthum ah a then: Isrel, Gentel le kohhran tiah a then. Paul in “Nan nun zia cu fel ten nung uh la Judah mi hnen ah siseh,Zentail mi hnen ah siseh,buai nak suah ter hlah uh” (I Corinthians 10:32) a ti.

Att 15:14-17 sungah hi mi thu thawn peh aw in a sim ve:

Kohhran

“ . . . Pathian in an zawn aruat in an mah lak ih sin mi hrek khat cu a mai ta si dingah a hril a si ti ah” a ti v14).

Isrel

“ Bawipa in, hi mi hnuah, kara kir sal dingih A tluzo mi David ih uk nak cu ka tungsal ding, a siatbal mi ka sak dingih ka cak ter sal ding” a ti cang16.

Gentel

“ Cu ti cun leilung thun mi phun hmuahhmuah ka hnen ah an ra dingih, ka hril cia mi Gentel mi pawl hmuahhmuah khal an ra ding” cang 17.

Paul in an danglam awk nak cu hi tin a sim:

*Jew – kut thawn vunzim tan (Eph 2:11)

*Gentites – Vunzim tan lo (Eph 2:11)

*Kohhran – tuah nak tel lo vunzim tan (Col 2:11).

A tlangpi thu in bible zir tu pawl in Zental, Israel le kohhran thu ah an buai lem lo. Hi tawh ah kan nih cun kohhran le Israel ih bangawh lo nak kha kan thlir ding a si. Cu mi cu athu pi ngaingai mi si. Hi mi kan thei fel hlan sung cu bible kan fiang thei tak tak loding a si.

Ziang ruangah hi mi hi a thupi kan ti tik ah Isrel pawl thu kan zirh awk dan le Isrel cu a thangso mi Pathian Kohhran an si ti ih zirh awk nak pawl ka rel a tul. Isrel cu tlaitluan in Pathian Kohhran a si ti ah an zirh theu. Isrel cu OT ih kohhran a si ko, a sinan Messiah aco hlang lo tik ah, Pathian in a hnong kumkhaw a si. Isrel pawl hrangah ruahsan ding a um lo. N.T kohhran lawng hi Pathian ih Isrel ah an cang.

Bible ih in zirh mi Isrel le kohhran ih bangawh lo nak in zir mi pawl cu kan zum.

Isrel in Bawi Jesuh cu an Messiah a si lo ti in a el tik ah, Pathian in kohhran thar a din a si. Cu mi kohhran thawn lei thun ah a tumtah mi akim tikah, Isrel pawl hrangah a ruat sak leh ding.

Kohhran le Isrel kar lak in bangawh lo nak cu a tanglam tavek in hmuh theih a si.

Olivet Discovrse in Mathew 23:37-28:46 ah kohhran le Isrel thawn peh par aw in an bang awk lo nak a tong. Himi bungcang in Isrel a sim ih kohhran a si lo. An din hmun le Jesuh rat sal nak thawn peh par aw in a sim. 24: 16, sung ah, “Judea ramih a um mi pawl cu tlang par ah tlan hai seh” “tih in an tlan ciam co lo nak dingah sabbath ni ah thla cam uh V20. Sabbath cu kohhran pawl hnen ih pek mi a si lo ih Isrel pawl hnen ih pek mi a si.cang 22 ah kohhran pawl hnen ih Jesuh ratnak ding thu pawl a sim fiang.

Zo khal bible a siar tikah Isrel pawl maw kohhran a sawh duh ti mi a theihthiam ding a thupi ngai ngai. Bawipai ni ti vek na siar a sile Isrel pawl a khhim hmuh ti kha na theih fel awk a tul, Khrih ratsal nak ti vek nahmu ah cun kohhran a simduh timi fiang a tul. Revelation 11 ih tawtawrawt ti mi in Isrel a khhim hmuh, ziangah tile hi mi in Bawipai ni a rel duh a si. Asinan net ta bik tawtaw rawt cu kohhran a sawh a si (I cor 15:52), cu mi cun rapture a hmuh ih rapture ti mi cu Jesuh Khrih ni a si.

Cun kohhran hi Isrel thawn a bangaw, a bang aw lo ti vek ih el awk nak pawl kan ruah that a tul na sa.

1. Att 7:38 (kju) sungah “Isrel cu nelrawn kohhran ti ih kawh a si.” Kan theih tul mi cu kreek tongin (ekkesia) “ Kohhran” ti mi ih a sullam cu mi bur pi ti hi a si. NKJV cun mi pi um khawm tiah a sim, Att 19:32 sungah fiangten kan hmu thei. NT kohhran cu pa, le Bawi Jesuh thawn a peh tlaih aw a si.
2. Kalati 6:16 sungah Paul in “ cuih thu dik a thlun tu pawl cu Pathian daih nak le zaangfah nak co hram hai seh, Pathian mi hmuahhmuah hnen khal ah um seh.” Pathian ih mi pawl ti mi cun zum tu pawl a rel duh. Pawl in nan za tehnen ah daih nak um seh a ti tik ah zum tu pawl hmuahhmuah a rel. Cang (15) ah cu ser siam thar mi pawl kha Pathian mi ti ah a ko.

17.Daan le zaangfahnak

Daan Le zaangfah nak pawl hi Pathian ih minung pawl bang aw lo zet ih a hman theu mi a si. Pathian in a minung pawl, hi mi thil pahnih hman in a kai hruai theu ti in kan ti thei. Daan cu Mosi hnen ih sin in pek, Zaangfah nak cu Jesuh khrih hnen ih sin in pek (In 1:17).

Daan sungih umtupa cun a tuan man a ngah. Zaangfah nak sungih um tu cun laksawng in a ngah asi. Hi mi thu thawn peh aw in Rom 4:4 – 5.

Zaangfah nak le daan hi a kalh aw mi ansi. An kop aw thei lo. “Hi ti ih arak hril Cu an hna tuan mi ruangah si lo in a zaangfah nak ruangah asi.”(Rm 11:6a)

Daan Cu thil umtu dan zoh ih pek asi: Ka thu na ngai asi le, lawm man Ka lo pe ding, tiah Pathian in ati, Asinan, na ngai lo ah cm, Cawh kuan ka pe ding ati”. Zangfah nak hi cu a lak ih pek mi asi. Man lo in thla suah ka lo pe ding tiah Pathian in a ti.

Daancun, Tuah aw”, Zaangfah nak cun “Zuam aw” ati. Zuam ti mi cu a ma ten ra cang mi asi lo hi mi in Sersiam mi in a Sersiam tu a thung rulh nak asi. Hi mi ruangah zo hman tla an ur aw thei lo.

Daan un thianhlim nak a dil, a sinan thiang hlim ter thei nak huham a nei lo. Zaangfah nak cun thianhlim dan ding in zirh (Titus 2:11-12) ih kan tul sam mi pawl in pe.

Daan cun Siatcam nak ah ahruai: “daan vek ro ri ih a thlun lo tu cu Pathian ih siat cam nak ah a um asi “(Kala 3:10b) Zaangfah nak cun thlasuah a pe “Khrih thawn in Pathian in a zaangfah nak lak sawng in pek ih a mah thawn rualrem nakin tuah sak zo” (Rm 3:24).

Daan cun a porh awter, asinan zaanfah nak cun a tangdor ter “ Cuti a si le ziang tal kan porh awk ding a um maw?Um hrim hrim hlah.Ziang ih ruang ah so?Dan kan tlun ruang ah maw?Si hlah.Kan zum ruang ah a si” (Rm3:27).

. Daan ih tang ah rundam nak hnget a um lo; Na tuah that nak ruangah na hlawk nak na thei aw dah lo ding. Zaanfah nak ah cu a hnget mi rondam nak cu man lo in pek asi; Kan co le ve ten kan thei aw thei asi.

Daan tang ih um tu cun a tuah lai ding mi a tuan vo a neih mi pawl ah zuamawk nakanei lo. Zaangfah nak ih um tu pawl cun kumkhaw rin awk nak a nei(In 10:27-29). Ziangah tile a rundam nak na cu Khrih ah a thum aw asi.

Daan ruang ih rundam nak ngah ti a um dah lo. Pathian Khal in ziang tik hman ah a rel dah lo. Daan ih tumtah cu soal hmuh sak ding lawng asi. Daan cun soal thiam nak a karh ter (Rm3:20b).

Rundamnak cu zaangfah nak in asi (Eph 2:8-9). Khrih a co hlang tu pawl hnen ah a lak ih pek a si ih cu mi cun varam ah a thlen.

Daan cun soal nak a pungter (Rom 7:8-13); Zaangfah nak cun soal a hua. Mi soal cu daan tang ih a cm tik ah tuah lo dingih kham mi pawl kha a tuah, duh hngal. Cu mi cu daan ih soal asi lo, asinan soal tuah duh nak cu minung pawl pianpi asi. Zaangfah nak cun soal a hnzilh, kan soal man cu rundam tu in a their hlo sak zo asi.

Daan tang ah cun tuan ding a cem thei dan lo. Cu ruangah Sabbath, ni sarh nak an ulh nak asi. Zaangfah nak cun theh zo tin a ti ih ruang ah kan zarh le ni pawl tla cu Bawipai an si thluh ih, kan colh hahdam ni an si thluh.

Daan cu minung ih tuah tul mi pawl asim. Zaangfah nak cun khrih ah Pathian ih theih cia mi pawl a sim. Daan cun tan nak asi (Gal 4:1-3); Zaangfah nak cu luat nak asi (Gal 5:1).

Daan tang ih um tu pawl hmuah hmuah cu saal ansi; Zaangfah nak ih cm tu hmuah cu fapa le fanu an si.

Daan in, duhdawt aw ati zaangfah nak cun Pathian in in duhdawt ati.

Daan in, tuan aw na nung ding; zaangfah nak un “nung aw la tuan aw”.

Daan in, a dil zaangfah nak cun a pe.

Daan in, “atha bik cu a hrem zaangfah nak cun famkim nak a pe.

Daan in, neih ding a fial zaangfah nak cun a nei ter.

Daan in, mi a ngaidam lo, zaamsfah nak cun a ngaidam.

Daan tang ah con fapa soal khawheng ah lungtong thawn a phomthat(Deut 21:18-20). Zaangfah nak cu fapa soal kha a kirsal tik ah a co hlang (Luk 15:21-24).

Daan tang ah cun tuukhal tu hrang a tuu athi. Zaangfah nak ah cun tuu khal cu kha atuu pawl hrangah athi.

Martin Luther in daan le zaangfah nak ih bang awk lo nak kha tha ten na then fel thiam tik ah Pathiam hnen ah lungawi thu sim aw tiah ati.

18. Kohhran Le uk nak

Kohhran le Pathian uk nak (or) vanram a bang aw lo zia an theih tik ah mak an ti na sa ding. Khristian kan hnen ah uk nak le kohhran hi bang aw lo ti kan thei, asinan pomdan le nun pi nak ah a soal pi in kan rak hmang ih kan zirh aw theu.

A khan hleiruk ah tampi kohhran thawn pehpar aw in kan ngan zo ih tampi kan rel bet nawn lo ding, Kohhran ti mi cu Pathian lam in asi ih kohhran ih luu cu khrih asi. Zom tu pawl cu a thek (a hnge) kansi. Kohhran cu pentecost ni ih sin a tan ih, rapture lawngah a net ding. Cu mi cun khrih ih mo pawl a sawhah, A uk nak le kumkhua a sunloih nak pawl phuang sak ding ah asi.

Asile Vanram ti mi cu ziang asi?

Vanram ti mi cu Pathian uk mi ram asi. Vanram ti mi cafang cu Pathian uk nak ram ti mi a sim. Cu mi cu (Daniel 4:25-26) ah fiangten a sim cang 25 ah, a sangbik mi minung ih uk nak a sim. Cu hnu ah vanram uk nak thu asim. Vanram ti mi in Pathian uk nak a sim duh.

Vanram uk nak thawn pehpar aw in hmuh dan pahnih a um. Pathian thil tih thei nak, huham thawn a uk nak hmuh sak tu le Piangthar tak tak khrih ah uk tu an si nak pawl tla an si.

Bible sungah uk nak ti mi thawn peh par aw in phunnga kan hmu thei.

Uk nak phuan hmai sa mi.

OT sungah profet pawl in an rak phuang hmai sa zo. Daniel in hi tin a phung cia “Pathian in auk nak a din ding ih, ziang vek mi cak khal in a siat ter thei lo ding (Dan 2:44) ti ah ati. Jesuh ih rat nak ding le kum khua ahmun mi athil tih thei nak pawl a sim cia(Dan 7:13-14; Fer 23:3-6).

Van cung uk nak a nai zo

UK tu ih kut ah uk nak aum, John Baptist, Jesuh hnak in, dung thlun tu pawl hnak in hlan ih sin van cung uk nak a nai zo ti in an Phung Cia (Mtt 3:2;4:17;10:7). Jesuh in ...Khaw sia dawi thei nak huham cu Pathian hnen ih sin na ngah asi ah cun, Pathian uk nak cu nan hnen ah a thleng zo ti nak a si. Ti ah ati. Cun a sim leh mi cu... Pathian uk nak cu nan sungah a um (luk 17:21) tiah a sim. Hi mi uk nak ramthawn pehpar aw in N.T ah a lang tam bik asi.

Uk nak kar lak

A Pathum nak uk nak cun a kar lak ih uk nak a sim. Israel mi pawl in a hnong hnuah, Siangpahrang cu auk nak van ah a kir sal. A uk hrang ih buai zet in lei tlun ah tan tu nei lo in a um dah, cu mi ruangah tahthim nak hmang in Matte 13 hmang in zirhter nak a neih nak asi.

A uk nak sunloih ter nak

A pali nak ah cun a uk nak sunloih ter hi a si. Cu mi cu lei thun ih kum 1000 a uk nak ding thu asi ih miliniam tit a in an ko. Sunloih ih a um ding ni (Mtt 16:28). Jesuh in a uk nak thawn pehpar aw in hi ti in a sim “ nisuah nak le nithak nak ih sin mi tampi an ra dingih vancung ram rawlei nak puai ah Abraham le Isak le Jacob thawn an totlang ding (Mtt 8:11).

Uk nak

A panga nak ih uk nak cu kumkhua ahmun mi uk nak asi cu mi cu (II Pet 1:11) ah hi tin “Jesuh khrih ih kumkhaw uk nak” kan hmu thei.

Vancung uk nak le Pathian uk nak

Vancung uk nak ti mi cu Matte cabu lawgah kan hmu thei. Pathian ih uk nak thuthangtha cabu pali sungah kan hmu thei. Jesuh in “Mi lian cu van cung uk nak sung lut ding ah a har sa tiah a ti(Mtt 19:23). Mark 18:23 le luke 18:24 sung ah Cu vek thotho in Jesuh in asim. Pathian uk nak thawn peh aw in Matthew in a rel ruangah hi tin khai khin nak kan tuah hnik pei (Mtt 19:23 le 19:24). Van cung uk nak le Pathian uk nak bungcang pawl cu hi ti in hman asi:

KhaiKhin Matte 4:17 le Mark 1:15

KhaiKhin Matte 8:11 le Luke 13:29

Khai Khin Matte 10:7 le Luke 9:2

Khai Khin Matte 11:11 le Luke 7:28

Khai Khin Matte 13:11 le Mark 4:11

Khai Khin Matte 13:31 le Mark 4:30-31, Luke 13:18

Khai Khin Matte 13:33 le luke 13:20-21

Matte 19:14 Le Mark 10:14; Luke 18:16 khai khin awk nak

Vanram uk nak cu lenglam thlir dan le sunglam ih thutak ti in kan simzo. A pahnih in a dik ih Pathian uk nak asi veve. Hi ti in kan tar lang thei: Dungthluntu Pawl cun sunglam ih thu tak thawn hi tin a kawh hmuh Pathian uk nak cu ei le in asi lo; Thlarau thianghlim pek mi ding nak daih nak le lungawi nak asi sawn” (Rm 14:17) ah ati. Hi titla in a tahthim. Pathian uk nak cu tong le Kam lawng asi lo ih huham ah asi sawn (ICor 4:20).

Uk nak Le Kohhran

Uk nak le kohhran in danglam awk nak tla hi ti in kan hmu thei: Khrih lei tlun ih a hna a tuan thok le ve ten a uk nak tla a thok cih; Kohhran cu Pentecost ni lawng ah a thok (Att 2). Cu mi uk nak cu lei par ah afeh hrih vivo hrih ding, lei lung pi a siat hlan sung hmuah; Kohhran khal a peh vivo hrih ding rap ture hlan lo; Jesuh voihnih rat sal tik ah hi mi khal a kir sal ding.

A KHAN IV NI NE TA IH ATHLENG LAI DING PAWL

19. Jesuh Khrih Voi hnih rat sal nak

Bible ah kan nop awk thei nak ding ah, Voikhat nak le voihnih nak Jesuh rat sal nak, an danglam awk nak kan thei fel ding a poi mawh na sa. Voikhat nak um Betlehem cawkuang sungih asuah nak ding thu a sim ih. Voihnih nak cun lei tlun ih a rat sal nak ding thu a sim. A voikhat nak cun a tuar nak pawl akhih hmuh, a voi hnih nak cun asun loih nak a sim (I Pet 1:11).

Hi mi bungcang thawn pehpar awin khrih rat sal nak ding cu a tlangpi thu in kan hmun thei. Cui hnu bungcang ah cun avoi hnih nak a rat sal tik ah a cangding mi thil pawl kan hmu thei.

O.T ih profet pawl in khrih ratsal nak ding an phuang cia nan, an thei fiang thei lo. Pathian Messiah cu Minung asi nak le a sun loih nak thawn ara ding tiah ati. Tuar dingah, thi le hnai thawn a thi, asinan a ral pawl neh ding ah a rat nak asi. kum 2000 lenglo mi tampi in hi mi thu pawl hman thei fiang lo in khristian an rak tuan cu a poituk.

Hi mi Khrih ratsal nak phunhnhih cu baible sung ah kanhmu leuhleuh theu cu mi cu theifel dingah kan zuam asi le man a khung zet mi hlawk nak kan co ding a si. Tahthim nak mal lai kan zoh hnik pei.

Sam 22:21, cun voikhat ratsal nak a rel ih. Cross parih a tum nak pawl akawh hmuh afate 22-21 ah hin dang lam nak aum cuih hmu cang hra pawl cun khrih ih neh nak le sunloih nak thawn a voihnih ratsal nak arel.

Phunhnhih ih aratsal nak Isaiah 9:6-7 ah kan hmu thei ve:

v6kan hrangah naute a suak zo kanhrangah fapa pek asi zo: in uk tu asi ding. Amah cu Mangbangza rem ruattu, a cak mi Pathian kum khuaih pa daihnak sanpahrang; v7 kum khuaihpa, daih nak Pathian asi. Ding nak le thu hman thawn auk ding ih atu le kum khua in a uk ding asi cunngung bik Bawipa in hi hmuah a tuah ding.

Betlehem ih arat nak cu kan hrangah naute asuak zo, pek asi zo ti mi a sim duh nak asi. A dang bungcamg pawl cun a sonloih nak 41. A hmuh sak asi.

Isaiah 47:7 sung ih kan hmuhthei mi thil pahnih:

A thianghlim mi Isrel pawl run tu cun, mi luat na si kha siangpahsang pawl tla in an hmu ding an lo upat nak lang ter dingah an ding ding. Isrel Pathian in a hril zo ih a thukam pawl a kim ter ring ring ruangah a tlun ih ta bangtuk in a cang ngaingai ding asi.

Pakhat nak cun uk tu bawi hnen ih saal rin um tha a sim ih a dang pawl cun khrih voi hnih ratsal nak a kawh hmuh.

Isaiah 52:14-15 Sim fel nak

v14 A hmuimel a siat ih minung hman a bang lo tik ah mi tampi cu Mangbang in an um: v15 Mi phun tampi in an zo tik ah an mangabang ter. Siangpahsang tampi tla an khaw ruah har ih tihding zianghman an thei lo ding an zoh tik ah a hlan ih an theih dah lo mi an thei ding tiah ati.

Cang 14 cun Cross par ih rundam tu kha a langter an hrem a vok ih an tuahsiat hnu ah cu minung hmelhman a pu nawn lo. Asinan cang 15kan zoh a sile khrih rat tik ah cun a son loih nak thawn mi a bang mang ter leh ding. Bawi hmuah lak ih Bawi, Siangpahrang lak ih siangpahrang a rat sal can cu zo so mangbang lo in an um ding.

Bawi pai thlarau cu kan hnen ah a um ih cah nak in I khah ter. Bawipa in I hrilih farah hnen ah thu thang tha sim ding ah, thin lung kuai mi dam ter ding ah, Ral kaih mi pawl hnen ih luat nak thu than

tu ding ah le thawng tla mi pawl hnen ih luat nak thu sim ding ah I thlah a si. Bawipa in a mi nung pawl a run suak ding ih an ral pawl a neh nak tik cu a ra thleng zo, ti ih thu than tu ding ah I thlah a si (Isaih 61:1-2) Kan siar asi le a tang lam la vek in ka fiang tengteng ding asi:

Nazareth ih synagogue ah Jesuh in hi tin a sim “Bawipai thlarau cu ka par ah a um, ziangah ti le mi farah hnen ih thu thang tha sim ding ah hriak culh in I hril zo. Sal tang mi pawl hnen ih luat nak thu sim ding ah le mit caw mi pawl khua an hmuh thei sal nak ding ah I thlah. Hrem mi pawl luat ter ding ah le Bawipa in a mi nung pawl a run nak ding tik cu a ra thleng zo, ti than ding ah I thlah a si” ti ih ngan nak hmun kha a siar” LK 4:18-19. Cu vek tho tho in, hmuh sak nak pahnih cu “Bawipa in mi dang pawl cu a zoh ring ring hai ih an au nak khal a thei. Asinan mi tha lo pawl cu lei lung par ih sin an hmin rori hman hloral tiang in a phiat fai a si” Sam 34:15-16 sung ah kan hmu thei:

Peter in I peter 3:12 ah that lo nak a tuah tu cu a dodal a si ti ah ati. A dang thusuh nak pawl un milai nun can dan pawl a hmuhsak a dang pawl cun Khrih voihnih ratsal nak a sim fiang.

Bethlehem cu Jesuh ih suah nak a si le ding ti in Micah in a sim cia” Bawi pa in “Maw Bethlehem Efrathah nang cu Judah peng ah khua fa te bik na si na in na sung ih Israel uk tu ka suah ter ding. Asem suah nak cu khua hlan lai, a liam zo mi can ih sin a rak thok zo a si” a ti (Mic 5:2).

Ni nita bik ni ah khrih cu ziangvek asi ding ti cu micah in a sim cia” A mah a rat tik ah cun Bawi pai tha zang le Bawipa Pathian ih huham thawn a mi nung pawl a uk hai ding. Lei lung pump u luk ah mi hmuah hmuah in a mak sak zia cu an hmuh ding ruang ah a mai mi nung pawl cu him zet in an um ding’ Mic 5:4. Zechariah 9:9 in khrih voi hnih ratsal nak ding cu hitin asim cia V9, canghra nak cun krih voihnih rat sal nak le uk nak asim vet hung: V9,10

Hi mi voihnih ratsal nak thawn peh aw in O.T le N.T kan hmun thei. Tah thim nak ah” Fapa von ding ih fa pa nah ring ding. A hmin ah Jesuh na sak ding. Mi mak sak a si ding ih cung nung bik Pathian ih Fapa tiah kawh a si ding. A mah cu Bawi pa Pathian in a pu David bang tuk in Siangphahrang ah a tuah ding ih,” Lk 1:31-32 kan lak hnik pei.

A hmai sabik cang kha cu Jesuh a suah tik ah a famkim zo (Mt 1:25) cang 32 le 33 cun a tu kan can le David to nak ah to ding ih khrih voi hrih ratsal nak thu a lang ter.

Hi nah a thup aw mi bungcang hngat ding aum Lk 20:18:

Lungltnng par ih atla tu cu a siat suah aw ko ding; asinan a nem mi par ih a tla tu cu a siatsuah aw lo ding asi.

Hmaisa ih caang cun lungto cu khrih a kawh hmuh. Mi nung pian keng in a suak ih mi pawl an thinlung an siat ter awk zia a lang ter. 4 hrek khat ah cun, Van ih sin lungto a ra alai a ti. Khrih a rat sal tik ah a thu angai lo tu pawl cu hnawm vek in a hlon ding.

Na ta bik ah khrih voihnih rat sal nak thu cu langsal tak in Heb 9:-26,28 ah kan hmu thei.

20. Jesuh Khrih ratsal tik ih a thleng ding mi pawl

Hmai salam ahcun khrih voihnih ratsal nak kar lak ih thil a tul mi pawl kan zoh zo. Cu mi cun thuanthu vek in 2000 lenglo hmun a lak zo. A pahnih nak ah cun profet pawl ih phuan cia mi akhi hmuh; cu mi cun a thleng lai ding mi hmai lam can a sawh ve. N.T ih tlangpi ih hman dan cawang kan zoh a si le “coming” ih sullam a presenee(or) a coming alongside ti asi ih a thlenglai ding mi thawn a peh aw mi asi.

Mirang tong coming ti mi cu hi tin a hman. Tahthiam nak ah galilee ih Mi pi pawl dam ter dingah ara. Galilee ih a thlen nak thu si sawn lo in, Galilee seh vel ih tikcu can a hman dan pawl a sim duh mi asi sawn.

Khrih rat sal nak a ruah rual in, a tik cu le can pawl tla kan ruah that zet a tul. Cu mi tik cu can thawn peh aw in pali lai kan hnu thei.

- (1) A thok nak
- (2) Feh pi dan
- (3) Lang sar ter nak
- (4) a thupi zia

1. Khrih voihnih a rattok dan ding

Krih voihnih a rat thok nak cu rapture ti tla in anko, cu mi cu a mithiang pawl hrang ih rat nak asi. Rapture ti mi cu letin tong verb asi ih a san cu cv “ tlun lam ah dir so”. A si ih cu mi cu I Thess mang 4:17 ah a hmang. Van thli par ah a ra ding, Khrih ah a thi tu pawl an tho sal ding ih a nung lai mi zum tu pawl tih dunglam an si ding ih van ih pai hnen ah an tlung ding. Cu mi cu ziangtik lai can khalah a um thut thei mi asi.

Adam thawn an peh zom awk nak ruang ah mi hmuah hmuah thih nak an ton bang tuk in Krih thawn an peh zom awk nak thawng in mi hmuah hmuah nun nak ah thawh ter sal an si ve ding. Sikhalsehla a sang sang te in thawh ter sal an si ding; a hmai sa bik ah Krih; cule a rat sal tik ah a mai mi pawl an si ding”22,23.(ICor 15:22-23).

(I Thes 4:13-18) v13 U le nau tla, ruahsan nak zianghman nei lo ih riahsia ih a um mi pawl vek in nan um lo nak dingah, a thicia mi pawl ih thuhla ah thuhman nan theih ding hi kan duh a si.v14 Jesuh cu a thi ih a thosal ti kan zum; curuangah Jesuh zum in a thi mi cu a mah thawn hmunkhat ah Pathian in a tho ter ding ti kan zum.v15 a tu ih kan lo zirh mi hi kan Bawipai zirh mi a si; kan Bawipa a ratsal tikah kan nih a nung mi pawl hi a thicia mi pawl ih hlanah kan feh hmaisai lo ding.v16 Vacungmi lak ih a upa bik ih thupek nak authawng, Pathian ih tawtawrawt tum mi thawm a thang dingih Bawipa cu vacung ihsin a rung tum ding.Khrih a zum tu a thicia mi pawl an tho hmaisai ding; v17 Cule kannih a nunglai mi pawl cu vanah Bawipa tong ding in a tho hmaisai pawl thawn mero lak ah cawi so theh kan si ding.Cuticun Bawipa thawn kumkhua in kan um tlang ding.v18 Curuangah hi thu in pakhat le pakhat hnem aw uh.

U le nau tla, Bawipa Jesuh a rat sal nak ding le a mah thawn hmun khat ih kan tong awk khawn nak ding thuah kan lo sut asi (II Thess 2:1)

(Jas 5:7-8)v7 Cuti a si ruangah u le nau pawl, kan Bawipa a ra kirsal hlan tiang thisau ten um uh.Lo thlo pa khi ruat hnik uh! A lo in rawl sunglawi a suah hlan lo thinsau ten a hngak a si.Toh ruah le fur ruah rat ding khi thinsau in a hngak.v8 Cubang tuk in nan nih khal thinsau in um uh.Nan ruahsan nak cu khoh ter uh.Ziangah tile Bawippai rat nak ni a nai zo.

Rapture hmuh sak tu bungcang dang pawl tla cu Jn 14:1-4; I cor 15:51-54 I Phil I3:20-21; I Thess 1:10; Heb 9:28; Rev 22:7, 20.

2.Khrih voihnih ratdan ding

A Pahnih nak khrih rat sal nak ah cunt oh kham par thuthen nak le sun tu rin cm pawl laksawng pek nak tla a tel cih ding asi.

I Thess 2:19

“ Daih nak in pet u Pathian a mah in famkkim zet in lo thianghlim ter she la, kan Bawi Jesuh Khrih a rat sal tik ah nan thlarau, nan thinlung le nan taksa, nan ziangzong za in mawh nak nei lo ah lo tuah hram she” I Thess 5:23; Rm 14:10-12; Icor 3:15; II Cor 5:10; II Tim 4:7-8 zoh bet ding.

A dang ah cun khrih rat dan ding ah cun tuu fa thit awk nak tla a tel. Ti cun khrih sunloih uk nak thawn a sunzom ding ti ah thuphuan in in sim.

(Rev 19:6-9) v6 Cuihnu ah mibur pi ih aw bang tuk a hrual in hrual aw mi tisuaw aw bang tuk, khua a ri durdo mi aw bang tuk ka thei.Cuih aw in, “ Pathian cu thangthat si ko seh!ziangah tile Bawipa cungnung bik kan Pathian cu siangpahrang a si.v7 Lungawi ai pung in um uh si! A maksak nak cu thangthat uh si! Ziangah tile tuufa nupi thit caan a ra thleng zo ih a fala khal thih awk nak puai hrangah timtuahcia in a um zi.v8 A hruk dingah patzai ih tah mi puanrang a tleuzet mi cu pek a si zo,” tiah an ti ka thei (cuih patzai ih tah mi puanrang cu Pathian minung pawl ih thiltha tuah nak a si).v9 Vancungmi in, “hi mi hi ngan aw tuufa nupi thit nak puai ih sawmmi pawl cu milungawi an si.Hi thi hi Pathian thudik a si,” tiah a ti.

Cu pawl cu van ih cang ding mi an si ih, lei lung cu kum sarieh harnak thawn aum ding, Cu mi cu a mal bik kum sarieh a si ding (Dan 9:27; Mtt 24:4-28; Rev 6-9). Neta lam ah cun nat nak tha lo le, tuk sum za thil a cang ding (Mtt 24:15-31).

3.Khrih voihnih rat sal nak hmuh ter nak

Pathum nak cu khrih ih sun loih nak, huham le Bawi hmuah lak in Bawi bik siangpahrang lak ih siangpahrang din hmun thawn a rat ding dan a hmuhsak. Mi kip in khrih voi hnih rat sal nak cu uk tu si ding ah asi ti an thei theh ding. Curuangah Khrih voihnih rat sal nak hmuh sak ti in an ko.

Olip tlangpar ah a um tin ruat seh la, dungthlan tu pawl cu bulpak ten a hnen ah an feh, an ti mi cu Mtt 24:3 “ JEsuh cu tlangpar ah a to lai ah a dungthlan tu pawl zohman ih theih lo in a hnen ah an ra ih, “ in sim hnik: ziang tik ah so in sim mi bang tuk cun a si ding. Na ratsal nak caan le tuisan a cemnakan a nai zo ti theihthiam nak ah ziang vek hmingsin nak so a thleng,” tiah an sut.

Mtt24:27” Ziangah tile mifapa cu nisuah nak ihsin nitlak nak tiang hmakhat ih a tleu ter tu nimthla a kau vek in a ra ding asi”.

Mtt 24:37” Noah sanlai ih thil a cang mi vek in mifapa rat nak can ah cun a cang ve ding”.

Mtt 24:39” Cu ti ih tilik in a fen hlo theh hlan tiang ziang a cang ding ti zohman in an thei lo. Cuvek thiamthiam in mi fapa a rat tik khal ah a si ding”.

I Thess 3:13” Cu tic un a mah in nan thazaang a khoh ter dingih kan Bawipa Jesuh a mithiang pawl thawn a rat sal tik ah kan Pathian hmai ah mifamkim le mi thianghlim nan si ding”.

II Thess 2:8” Pathian a hnong tule kan Bawipa Jesuh ih thuthangtha a cohlang duh lo tu pawl cu meisa hual hliau thawn a hrem hngai ding”.

II Pet 1:16”) Kan Bawipa Jesuh Khrih cu huham thawn a rat nak ding thu kan lo theih ter tikah phuahcop mi thuanthu ring in kan lo sim mi a si lo. A sunglai maksak zia cu kan mit rori in kan hmuhdah mi a si.

Pathum nak kan ngan mi thawn peh aw in bungcang dang pawl tla cu Zech 14:4; Mala 4:1-3; Att 1:11; II Thess 1:7-9; Jude 14; Rev 1:7; 19; 11-16.

4. Khrih voihnih ratsal nak thu pi zia

Hi mi cu khrih kum thawnthat uk nak thawn a peh aw mi asi. II Pet 3:4,7-13 ah fiang ten kan hmu thei; a tel ding.

V7 Asinan a tu ih a um mi van le leilung hi meisa ih siatsuah dingah Pathian ih thu pek nak thotho in Zuah hrih mi an si Pathian ahmu suam tu pawl thuthen an si ni le siat ral nak an ton ni herangah zuah mi an si. v8 Ka duhdawt tla thu pakhat ci hngil; h hlah uh; Bawipai zohdan ah cun nikhat le kum thawnkhat a dang aw lo; a mai hmai ah cun an bang aw a si. v9 Bawipa cu a thukam mi kim ter dingah a khulh a fung a si tiah mihrek in ruat hman hai sehla a khulh a fung mi a si lo nanpar ah thinsau nak a neih ruangah a si sawn; ziangah tile pakhat te hman siat ral nak tong lo te in mi hmuahhmuah an sual nak ihsin a kirsal thei nak ding a duh ruangah a si. v10 Sikhalsehla Bawipai ni cu rin lo pi ah fihfir bang in a ra ding. Cuih ni ah van pawl cu huk celevel in an hloral ding ih van ih a um mi ni le arsi le tlapi pawl an kaang ding ih an siat ral theh ding. Cule leilung cu a par ih a um mi thil hmuahhmuah thawn a hloral ding a si. v11 Hibang tuk in ziang hmuahhmuah a siat theh ding ruangah nannunak cu a thianghlim mi siseh la Pathian hnen ah pek ding a si. v12 Pathian ni, van pawl an kaang ih siatsuah theh an si ni le van ih a um mi hmuahhmuah meisa ling in a thi ter theh ding ni cu ra thleng zaang hram seh tiah Pathian ni nan hnak rero lai ah hin na pi in zuam uh. v13 Sikhalsehla kan nih cu Pathian ih in kam mi vanthar pawol le leithar, dingnak a um nak hmuh kan hngak a si.

Mi tha lo le mi puarthau pawl, hrangah khrih voihnih ratsal nak ruangah ziang mi thil a cang ve ding. Khrih ih uk nak ah an tel ve pei maw? An si lo ding. Cawh kuat le Pathian ih thin heng thu then nak an tong ding. Asinan sual nak cu an tuah deuh deuhih an mah le an mah zo an si ti tla an thei aw lo.

Peter in hi tin a sim Jesuh kum 1000 a uk hnu ah cun hmel sia tak in siat suah an si ding ati.

21. Bawipai ni Khrih ni, Pathian ni

Bible sung ih a thupi zet mi pawl kan zir le zingzawi nak ah kan than so a tul na sa. Hmai lam can thu pawl ka zingzawi tik ah Bawipai ni, Khrih ni le Pathian ni kan tih theu mi pawl kha thlei dang ten, an bangaw lo nak pawl kha kan theu theihthiam ding a thupi zet asi.

Bawipai ni

Hi mi in nazi 24 ni khat kan tih theu mi a rel duh mi asi lo, asinan tik cu le can then dan mi thawn a peh aw sawn.

O.T sungah cun Bawipai ni tiah thuthen can ahman asi theu(Isa 2:12; Joel 2:1-2). Ral pawl ih Israel pawl Pathian in thu a then tik ah hman asi theu (Zefaniah 3:8-12; Joel 3:14-16 Obad 15-16; Zech 12:8-9). A mi nung pawl mi lem an bia ih, an tluk tik khal ah hman a si theu (Joel 1:15-20; Amo 5:18;Zeph 1:7-18). Bawipai ni tih mi cun ral pawl thuthen nak le soal thu then nak Pathian hrang ih neh nak ni a si tik ah hman asi (Joel 2:31-32).

N.T ih Bawipai ni tih mi cun a tlun lam vek thotho asi Att 1:7;I Thess 5:1). Cu mi cu Rapture hnu lawngah a thok ding.

1.Kum sarikh harsat nak cu, Jocab's buai ni ti tla in kawh asi theu (Dan9:27, Mt 24:4-28; I thess 5:1-11; 2Thess 2:2; Rev 6:1-19:16). Hi mi hi Bawi Pai ni hmai sa bik asi. Mi phun hmuahhmuah thu then nak le kum sarikh harsat nak le lei har sat nak pawl thawn a peh aw.

2.Mithiang pawl thawn khrih rat sal nak (Mat 4:1-3; II Thess 1:7-9). Kum Sarikh har nak a net tik ah krih cu a vancung mi pawl thawn ara sal ding "Pathian a hnong tu le thuthangtha a cohlang duh lo tu pawl cu Meisa hliau thawn a hrem hai ding (II Thess 1:8)".

3.Khrih ih kum 1000 uk nak. Hi mi hi Bawi pai ni ah a tel cih (Joel 3:18, 14; Zech 14:8-9. Cu mi cu Pathian a do tu pawl thuthen nak can asi ding (Isa 63:17-25). Thir kiang hrol thawn uk nak can asi ding (Rev 19:18).

4.Netabik, Meisa thawn van le lei siat suah nak ni asi (II Per 3:7,10). Kum 1000 uk nak ih a net ah cun lei le van sung ih um mi pawl tla cu an siat theh ding Bawipai ni ah.

Khrih ih ni

Bawipai ni ti mi cun Pathian fapa ziangsiar lo tu pawl thuthen nak asi ih, Khrih ni ti mi cun khrih a zum tu pawl, kohhran member, sung ter mi pawl thla suah pek nak a si. Bawipa Jesuh ni thawn a bang aw ti ni ah phunhni in kan hmu thei.

1.Mi thiang hlim pawl thianglawrh nak (ICor) 5:5;phil 1:6,10). Khrih ah a thi tu pawl an thosal ding. A nunghrih mi zum tu pawl cu tih danglam an si ding. Thlipar ah hip soh an si ding ih khrih thawn van ih a pai in ah an feh ding.

2.Pathian fapa thuthen nak (I Cor 1:8; II Cor 1:14; Phil 2:16). Zum tu pawl cu " Bema" ah an ding ding ih laksawng pek nak a um ding. An rundam nak hrang ah thusuh nak a um nawn lo ziang, asinan an tuan man asi ding. Khrih ih nem hngeh mi pawl cun laksawng an ngah thluh ding(I Cor 3:15) Siar teng teng aw khrih ni ti tla cu (2 Thess2:2 ah kan hmu thei, Paul in Thesslonian pawl fiang zet in a sim.

Harsat nak, tuan nak pawl lak ihsin luat mi an si ruangah Thesslonian pawl hrang ah an khrih ih ni ti mi cu phan ding a um lo.

Pathian ni

Pathian ni cu, Bawipai ni le khrih ni ti mi thawn ni ti mi thawn kan hnok loding a thu pi na sa. Pathian ni ti mi cu Pathian ih ni netabik hrang sonloih neh nak asi ih cu micu satan khur sung ih hlon kumkhua asi hnu ah a si ding ih lei le van cu meisa thawn siatsuah asi hnu ah a si ding (II Pet 3:12).

22.A Lethnih ih thlarau thawn khat

Profet pawl ih sim mi pawl kan zingzawi tik ah kan thei a tul zet mi cu profet pawl in tumtah mi, rel duh mi tampi an nei ti kha a si. Ziang tik ih a famkim mi le famkim leh ding mi so asi ti kha kan theih thiam a tul.

Thlarau burh nak

Thlarau thianghlim thawn borh aw ti mi thawn pehpar aw in Joel in hi tin a sim cia: " Leh hnuah cun mi hmuahhmuah par ah ka tlarau ka burh ding, nan fapa le nan fa nu pawl in ka thu an than ding.Nan patar pawl in mang an man ding, nan mino pawl in lang nak an hmu ding. Cutik ah bawipai hmin a ko tu hmuahhmuah cu run nak an ngah ding.(Joel 2:28 32a).

Peter in Penticost ni ah hi tin a sim ...Profet Joel ih phuan cia vek in" ati (Acts 2:14-21), asinan famkim ten a hmu thei ve lo.

Thlarau cu taksa ruang par ah burhthluh ti nak asi lo, asinanJew mi 3000 hnen lawngah burh asi. Van ah mangbang nak a um loni khal a thim lo, thlapi khal thisen a khat cuanglo.

Ti can cu Joel ih phuancia mi kha pentecost ni ah a famkim hrih lo ti nak asi. Jesuh khrih voihnih ratsal tik lawngah a famkim leh ding. Arat sal nak ding ih phenthlam pawl cu kum 1000 uk nak ih a mi le pawl par ah akim leh ding.

Hrin nak Maksak

Cu mi cu phun dang againgai in “Virgin” tiah ah kan hmu thei: “ A tuah Bawipa a mah rori in khi hmuh nak a lo pe ding nunau no pakhat fa a von ih fapa a hring ding ih a hmin ah Imanuel tiah an sak ding Isa 7:14. Pathian kan hnenah aum ti mi in neh nak thawn kan um ti nak asi. Naute cu a hungthang ih asia le tha thleidan athiam tik ah arawl ei mi cu Cawhnawi le khuai ti zu a si ding v15.

Asinan Jesuh hrin(suah) nak thawn peh aw in a famkim zo thu pawl cu a tanglam ta vek in kan hmu thei.

Mt 1:22-23, v22 Bawipa in profet hnen in v23 Fala him pakhat in fa a von ding ih fapa a hring ding a hmin ah Imanuel tiah an ko ding, ti ih a rak sim cia mi a kim nak dingah hi bang tuk in thil a hung cang a si.(Imanuel ti mi cu “ Pathian kan hnen ah a um”, ti nak a si).

Hebru tong (almah) cu Isaiah in a let hrih famkim nak ti in a hmang. Cu mi cu fala him naute a rel duh. Asinan Greek tong Parthenos ti mi ih sullam vethung cun “Virgin” ti lawng ih hman asi.

Neh nak pum hlum

Pathum nak thahthim nak cu saam 118:26a ah kan hmu thei: Bawi pai hmin in ara tu cu Bawipa in thla suah hramseh. Zarh pi ni zingkhat cu, Jesuh Jerusalem ah a feh lai ah mipi pawl in hi tin an au, .. David fapa cu thang that uh! Bawipai hmin in a rat u cu Bawipa in thla suah hram seh”. (Mtt 21:9).

Asinan profet pawl ih phuan mi pawl cu a cem hrih ti cu kan thei, nine ta hrang Jerusalem tlun ah har nak a thleng leh ding. Jesuh in hi tin a ti. “ Ka losim cia Bawi pai hmin ih rat u cu Pathian in thla suah hram seh” (Mtt 23:39).

Ni netabik Jesuh ratsal nak niah, Messiah cu Bawi asi ti ih a co sangtu pawl hnen ah a famkim bik leh ding.

Jerusalem siat nak

Hi mi thawn pehpar aw in a kim dan phunhnh in kan hmu thei. Jesuh khal in a sim cia (Luk 21:20-24). Cu mi cuAD 70 ah a kim zo. Thuphuam 11:2 lam khal ah fiangzet in kan hmu thei(Rev 11:2).

Khrih do kalh

Saam 2:1-2 cu Att 4:25-26 ah sim sal asi: “ Nan thlarau thiang hlim hmang in na sal pa kan pu David sung ih thu na sim ih; “ ziangah so Gentel mi pawl hi an ai a thok, ziangah so milai hin a thahnem lo mi mi phiar nak an tuah.Bawipa le Messiah dodal ding ah leilung siangpahrang pawl an tim an tuah ih uk tu bawipawl thawn hmunkhat ah an tong khawm aw”tin na rak ti.

Att 4:27 cu Khrih ih thih nak thu pawl a hmuh sawn: “ Ziangah tile Herod le Pontius Pilat in Messiah ih na hril mi na salpa thianghlim Jesuh dodal ding ah hi khawpi sungah hin Gentel mi pawl le Isrel mi pawl thawn an tong khawm aw ngaingai”.

Isarel pawl komkhawm sal nak

Hi mi thuthawn pehpar aw in (Isa 43:5-7; Jer 16:14-15i Ezek 36:8-11i37:21) ah kan hmu thei. Ezra le Nehemiah tei sim cua vek in Babilon saal in an kir sal tik ah a kim asi. Asinan a thu hrampi cun hmailam ih a thleng lai ding mi a sawh. Pathian in a mi Isrel pawl cu ahruai Kir sal leh ding(Mtt 24:31; Deut 30:34; Ezek 36:24-32;37:11-14).

A KHAN V BIBLE SUNG IH THUDANG PAWL

23. Thuthen nak pasarih

Bible sungah thu then dan dangdang aum titla hmai sa bik ah thei a tha, an danglam awk nak te te kha kan thlir ding ih mipi, can le hmun le ram, thil dang a tel mi pawl, theu then nak a san le aresult pawl ka zoh fiang a tul. Mi tam sawn cu thu then nak kan tih le ve ten tohkham rang thu then nak kha kan puh thluh theu. Cu ruangah ralring zet ih kanzingzawi nak in an danglam awk nak in hmuh ding asi.

Atlangpi thu in, hi mi thu then nak ah danglam nak a um lo kan ti men thei, asinan zumtu le zum lo tu pawl in Pathian hmai ah ziangtin an ding ding ti kha ruat seh la a fiang vor vor mei.

Curuangah a thupi zet mi thu then nak pa 7 cu bible vek in kan hmu thei asi.

Sual thuthen nak

Sual thu cu Calvary ah Pathian in in then sak. Lei lung pi soal nak hrang ah Cross per ah rundamtu athi: “ Mi pakhat cu mi hmuahhmuah ai ah a thi ih cuih a thi nak sungah cun zozo khal kan tel ih kan tawm ve a si, ti kan thei ngah hnu ah cunKhrih ih duhdawt nak cun in uk a si.Khrih cu miza te hrang a thi ruangah zozo khal mai bul hrang lawng ah nung ding an sin awn lo; an ai ah a thi ih a nung sal mi pa hrangah nung ding an si sawn” (II Cor 5:14-15).

“ Cule Khrih a mah ruangah kan sualnak cu in ngaithiam a si ih kan mai soal nak lawng si lo in mi hmuahhmuah ih sualnak khal ngaithiam an si”(I Jn 2:2).

Sual man cawkuan ai ah hmual nei zet in Jesuh Khrih a thi. A thlet mi thisen sunglawi in Pathian hmai ah soal athian ter. Cu mi cun Pathian thin hen nak ih sin in luat ter thei. A run nak cunsual ih huham thu neih nak pawl a net ter.

A mah lawng te cross par ih a thih nak in rundam in siter hngal lo. A tuah sak cun lei tlun ih soal nak pawl a khuh thluh thei nan, soal a sir tu le Jesuh a mah a hngat tu pawl hrang lawng ah hlawk nak a um.

Mi pakhat in khrih au arundumtu le Bawi ah a pom le veten, a nih cu soal man cawh kuan nak ih sin kumkhua in a luat asi. Sual thuthen nak a tong nawn lo ding. A zum nak thawng in luat ter asi lan ta asi.

Zumtu Mah le mah thuthen nak

Mi pakhat cu rundam asi le ve ten, a ni tin nun nak ah a mah le amah thu a then awk ring ring a tul. Sim duh mi cu soal a tuah pang tik ah sir awding le soal tan ding in asi. Pawl in hi tin a sim I Corin 11:27-32 hi rak siar tha aw.

Sual ka tuah asi ti kan thei awk le ve ten thu then aw loh li in sir aw ding kan si. Cu mi cu kan nun ah kan neih ring eing ring ding mi asi. Hebrew 12:3-15 kha rak siar aw.

Paul in hi ti in a ti aw a nun ih soal kha a then aw lo ah cun, zum tui hna tuan nak ah ka tling lo ti ah ati.

“ Zuam nak hmun ah tel cio uh tiah midang ka sawm rero hnu ah keimah riangri hno mi ka si pang ding, tip hang ah ka taksa cu ka hrem ih fel ten ka kilkhawi” (I Cor 9:27).

Khrih tohkham par ih thuthen nak

Sual do ding ah le, cawh kuan pe ding in a silo. Tuan man laksawng pe ding ah asi sawn.

Hi mi khrih thuthen nak hmai ah zumtu hmuahhmuah an tel ding (Bema) titla in an ko. “...Kan zanten Pathian hmai ah kanding ding ih A mah in kan thu in then ding asi (Rm 14:10c).

Mi thianghlim pawl an can thawh sal hnu ih kum khua a hmun mi thu thawn a peh aw mi asi. Sun loih nak tak sa ih an cu hnu ah asi ding.

“ Ziangah tile thuthen dingah kan za ten Khrih hmaiah kan ding leh ding. Zozo khal a tha siseh a sia siseh a nunsung a taksa ih a tuah mi vek cekci in a ngah ding” (2Cor 5:10)

Hrekkhat cu lek sawng pek an si ding ih, hrekkhat cu tuar nak thawn an can ding: (13,14,15)

“ Cun an hna tuan mi fingfing kha ziangbang tuk an si ti cu Khrih ni ah a lang leh ding.Ziangah tile cuih ni ih an hna tuan mi cu meisa in a lang ter ding; ziangbang tuk hna tuan so a si ti kha meisa in a

hniksak ding ih a fiang ter ding. Inn hram phun mi par ih innsak mi kha meisa in a siat suah thei lo a si ah cun a sat u in laksawng a ngah ding. Sikhalseh la a kang theh a si ah cun a sung ding; asinan meisa sungih sin a luat mi vek in a nunnak cu hum a si ding”(I Cor 3:13-15a).

Isarel thuthennak

Thiang a lawr hnu ah Isrel le zum lo tu pawl cu kum 7 harsat nak ah an lut ding, tuar nak mak sak tak an tuar ding. Cu mi cu Jeremiah “in hi tin a ti” the time of Trauble” (Jer 30:7).

A tu tiang ih a cang dah hrih lo mi tih nung za harsat nak a si ih, tui hnu khal ah a thleng nawn lo ding (Mtt 24:21).

Cu mi anet nak ah Messiah a lang aw ding, cu nah ami pawl a ko hai ding (Ezk 20:33-44).

Cu nah cu Anti-Christ biak ter asi ding ih, Jesuh in hi ti in asim cia cu mi tik cu ah mi phun pi cu a tlak siat deuh deuh ding ih a luar deuhdeuh ding ati.

“ Kapa ih thuneih nak thawn ka ran an in sang duh lo; a sinan mipa khat a mai thu neinak in a ra ih a mah sawn cu nan rak pom”(Jn 5:43).

Malakhi in ziang vek soal nak an tuah ding ti asim cia (Mal 2:1-3:5). Messiah a co, pom lo tu cu siat suah an si ding ih a pom tu le a co hlang tu pawl cu kum 1000 UK nak sungah an lut ve ding asi:

“ Cule Isrel mi hmuahhmuah runmi an si nak ding cu hi tin a si ding. Ca thianghlim in, “ Zion ih sin runtun a ra ding ih Jakop tesin fa pawl ih that lo nak hmuahhmuah cu a hlon hlo theh ding. An soal nak ka lak sak tiah cun an mah thawn hi thukam nak hi ka tuah ding,” a ti bang tuk in a si ding(Rm 11:26-27).

Miphun pi thu then nak

Hi mi cun Gentel mi pawl a sawh deuh bik (Mtt 25:31-46). Jesuh Voihnih ratsal nak ih a thu then nak a sim duh mi asi.

Mi fapa cu Siangpahrang aw vancungmi pawl thawn a ra ding ih a tohkham parah ato ding.(V31)

Joel 3:2 khal in hi mi thuthawn pehpar aw in nase tak in a sim ve. Kum sarieh harsat nak ih khrih ah rin a um tu pawl cu tuu tiah kawh an si (Mtt:25)

A tuu pawl in vanram cu ro vek in an co ding ...timtuah sak cu a an si(V34) Mee (kel) miphan pawl cu camsiat an si ding ih dawi hlo an si ding (V41).

Cu pawl cu kamkhaw hremhmun ah an feh ding ih, mi fel pawl cu kumkhaw nunnak ah an fehding (v46).

Mi hrek khat cun run mi mi phun le run lo mi ti ah an buai nasa theu ih theih thiam a har an ti theu. Thu hersa ih ret ding asi lo Pathian cun mi phun zawng in le bulpak khal in a sim. Atul ah cun a mi phun pi cu a run suak hai ko nan, A thu an awih lo ah cun a hrem hai a si Sodom le komawrah cu zothim ding thabik a si Noah ih ti lik thawn.

Vancungmi thuthen nak

Baible in tin fiang zet in in sim:” Vancung mi a soal mi pawl cu Pathian in zuah lo in hell sungah a hlonthlak ih cutawk kjhawthim sungah cun temtawn in an um ih thuthen nak ni hngak in an u”II Pit 2:4; “ An thu neih thei nak sungah um duh lo in an um nak hmun a tlansan tu vancungmi pawl kha cing ringring uh. An nih cu leilung khawthim sungah kumkhua in thir cikcin in khieh an si ih a mak sak thuthen nak ni ah Pathian in a siatsuah leh hai ding ”Jude 6.

Van cungmi a um ti cu thaten kan thei. Ziang tik ah cu pawl cu thuthen sak an si pei?

A uk nak hi leithun ah, Messiah in thu nei nak hmuah, thu nei tu pawl le a ral pawl hmuah cu a keetang ah a ret ding (I cor 15:24-25) Van ah cun uarh duh nak, hngal nak, le thu neih duh nak thawn kai a theih lo ti cu kan thei fiang tuk.(Pet 2:)

Zum tu pawl cu A mah thawn uk tu an si ve ding ih van cangmi pawl thu then tu ding an si Paul in hi ti in a sim“vancung mi pawl hman an thu kam then leh ding ti nan thei lo maw si”(I cor 6:3)

Setan cu kum 1000 uk nak a net nak le toh kham var thu then nak kar lak ah a thu then asi ding (Rev 20:10 “ Cule an nih a bum tu khawvang cu sahrang le profet deu a hlon nak, tilit in a li mi meisa pi le kat meisa sungah an hlon. Cutawk ah a sun a zan in hrem ringring an si ding”.

A sual mi vancung mi pawl in setan cu an hruai lu a si ti an thei ih Pathian do tu an si ruangah a hleu zet mi mei a sungah hlon an si ding (Isa 14:12-17;Ezk 28:12-9).

Tohkham Var thu then nak

John in “A mak sak zet mi tohkham raung le a par ih a to tu ka hmu. Bawi tohkham par ih a to tu cu van le leilung in an tlun sun ih hmuh an si nawn lo”. (Jn 3:18b)

Fapa ih thu a el tu cun nunnak a eni lo ding ih Pathian ih hrem nak a par ah a um ding”(Jn 3:36b).

Thih nak le nun nak cabu cu on asi zo; “Cauk pawl an kau; cuihnu ah nunnak cauk ti mi cauk dang an kau lala.Mithi pawl cu cuih cauk sungih an hna tuan mi an rak khumcia vek in an thu then a si”(Rev 20:12b).

An feh nak ding cu nemhnget a si sz ih, an hmin cu nun nak ca bu sungah ngan asi lo, rel duh mi cu ziangtik hmanah an siraw lo ih khrih cu an rundam tu ah an zum lo. Van ah lak sawng pek nak a um bang tuk in, hell ah cun hrem nak lak sawng pek in an um ve ding.

An tuah mi vek in hell ram ah pek ve an si ding. A tha lo taktak ih a nung tu pawl inn hnen a hmuh suam tu pawl le zum tu a dodal tu le khrih a zum lo tu pawl an si ding.

Taksa pum cu a thi mi a hmuh sak, an thlarau le thinlung cu huat nak asi ruangah a hlio zet mi mei sungah hlon an si ding.

Thih nak le mithi khua cu ti li vek a si mi mei sa sung ah thlak asi. Cu mi cu Voihnih thih nak asi(Rev 20:14).

Tohkham raang thu then nak hmai ah zum tu pawl an tel ve lo ding.Pathin pek mi zaanfah nak ziangsiar lo tu le nun nak cabu sung ih hmin a tel lo tu pawl hrang asi.

24. Mi thi khua le hell (Hade of Hell)

Mithi khua le hell hi an bangaw lo. N.T ih tonghram pi ah an bang aw lo ih an sullam khal a bang aw lo. Hade ti mi cu a laang te temporary lawng asi ih hell ti mi cu kum khua in a hmun. Hades ti mi cu mithikhua ti in O.T ah kanhmu thei, hell ti mi cu (Gehenna) a hlio zet mi mei ti nak asi. Hades cu thawng inn pi vek asi. Hell cu a net nak mi thithlan vek asi.

Mithi khua (Hades)

Hmai sa in Mithikhua ti mi hi kan ruat tlang hnik pei. Voikhat hnih cu tuar nak hmun a sawh ih thlan khal a sawh ve theu ih taksa pumthlarau aum nawn lo mi kha a rel ve. Luk 16:19-31 ah fiang ten kan hmu thei. Zum lo tu milian pa ih ruak cu thlan ah asi ih a thlarau cu mithi khua ah asi ih ti cun tlun lam cu a hung so, ruah nak a nei ih cross le vanram (Paradise) khal cu a hmu. Ti hal le har in nat nak a tuar. Hell ih sin a u nau panza pawl a vei, a thlen nak hmun ih thleng ve lo ding ah. (Hades) ti mi mithi khua cun har sat tuar nak hmun a khih hmuh asi. Cu nah ih tlang sal a theih nawk lo.

Dungthluntu 2:27 hi siar aw. Cun Piter in saam 16:10 cu khrih ih thawh sal nak lam hoi in a sim.

Mi thi khua ah cun feh ter siang lo ding ih, Na duhdawt mi cu khur thuk pi sungah na tan ta lo ding.

(Hades) ti mi mithi khua cu hmun asi thei loding ziangah ti le Jesuh a thih tik ah a thlarau cu (paradise) ah a cawl. Pathian um nak vanram thawn a bang aw. Asina nan thlarau a um lo mi tak sa ruak a rel duh. A thlarau cu nah ih tang ding a duh lo. Piter in ral tha tak in a thlarau cu mi thi khua ah a tang lo (Acts2:31) ti ah ati. Ni thum nak ah a taksa le a thla rau cu an kom aw sal.

Hi mi thu thawn pehpar aw in Revelation 20:13-14 ah fiangten kan hmu thei. (13:14).

Mitha lo pawl ih netabik thih hnu ih feh nak asi. Jesuh khrih cu thu then tu le thih nak le mithi khua tawh fung kai tu asi (Rev 1:18). Thih nak ti mi cun a ruangpum a khih hmuh ih(Hades) ti mi cun an thlarau a khih hmuh (or) zum lo tu pawl tohkham raang thu then nak hmai ih an thlarau le taksa komawk nak kha arel duh asi ih cu mi cu Mei pi sungah hlon ding in a si.

Mithikhua ti mi thawn pehpar aw in bible bungcang dang tla hi tin kan hmu bet thei(ICor 15:55).

Maw thih nak khui ah so na neh nak, Maw mithikhua khui ah so na tur cu?

Hi mi hi Khrih ratsal tik ah zum tu pawl ih hla asi ding. Thlan ih sin an tho ding ih thihnak in a hnai hnok thei nawn lo ding. Mi thi khua cun an thla rua mal te sung lawng a umpi asi.

Thuphuan 6:8 ih rang sen cun thihnak a kawh hmuh, ih mithi khua in thlun cih. A dang bungcang ah cun siatsuah nak huham le thil tha lo tuah thei nak huham cu thih nak le mithi khua ah pek an si, kan hmu thei.

Voihrnh khat mithikhua (tlades) ti mi cu leiba ti vek in hman can a um. (Mtt 11:23;Lk 10:15) Kha siar aw la na fiang vor vo mei ding.

Matthew 16:18 khal in asim ve. Jesuh in hi lung par ah ka kohhran ka din ding, thih nak hman in a neh dah lo ding ti ah ati.

N.T sung ih hell ti in voi 12 a lang mi sung ih sin voihei khat nak kha cu Jesuh rori ih sim mi a si ih, Pa khat te kha cu a naupa James ih sim mi asi.

Hi mi hmun cu ziangtin kan thei fiang? Hell cu satan hrang ih tuah mi asi(Mtt 25:4). Pathian in hell thleng dingah a hril lo, an mah ten Pathian duh nak el in an hril mi asi. Hell cu tah le hacang rial nak asi(Mtt 8:12-22:13;24:51:25:30;Lk 13:28). Mei a hmit dah lo ih na sa tak in tuar nak hmun asi (Mk 9:46) cu mi cu kum khua in a hmun (Rev 4:11).

Jesuh in, taksa pumkim ih hell thlen ding hnak cun, pum kim lo ih Vanram thlen kha a tha sawn tiah a ti(Mtt 5:29-30;18:9; Mk 9:43,45:47). Zum tu cun taksa pum a siatsuah thei tu kha a tih ding asi lo, a thlarau a siatsuah thei tu kha a tih ding asi sawn (Mt 10:28; Lk 125:5).

A unau miaa ati tu kha hell ah thlak asi ding(Mtt 5:22). Satan cun that lo nak lawng lawng a hring (Jas 3:6). Farasi pawl ih sual nak cun hell tlak ding ah a famkin ter (Mtt 23:15,33).

Tartaros

Greek “tong tartaros” cu Peter in hell tiah a let II pet 2:4, a tla mi van cung mi pawl le thin hrang ih a nung tu pawl hrang asi.

Purgatory

Roman Catholic pawl cun “purgalory” cu Pathian Zaangfahnak sungih athi tu pawl thih hnu vanram kai thei ding ih hnik sak nak, hrem nak hmun asi tiah an ti.A sinan bible sungah cu ti vek kanhmu dah lo ih rumdam nak hrangah hman mi khal asi ve lo Rumdam nak cu Khrih ah a zangfah nak zum nak thawng in a sisawn.

1. Hell ti mi le (Hades) mithi khua timi hi an let tik ah a sual zawng ih let mi bible a um hnuaihni. King James versiom cun Hades kha hell ti ah a let,(I Cor 15:55tel lo in). thlan ti ih let ding mi asi (Hades) hi Greek ih sin ra mi asi ih”enseen ”hmuh thei lo mi ram ti nak asi. Hell ti mi Hebrew”Gehennk ”ih sin thleng mi –kumkhaw hrem nak hmun, mei a hmit dah lo mi hmun ti nak asi
2. Luke 23:43
3. I cor 12:2 tahthim v.4
4. Mtt 9:1
5. Latin tong an “Tartarus”amsi.

25. Bible thuthup

N .T cu Pathian thuthup deuh hli a si. Kan thei sual dinghi phan a um nasa. Cumi thuthup pawl cu a tawizawng in kan rak zoh tlang hnik pei.

Theihfian ter nak

Thuthup timi cu, tu hlan ih hmuh sak dah lo mi thudik asi, minung thluak in a ban lo,cu mi cu Pathian a tu minung pawl hnenah a hmuh ter, athei ter rero.

Vamram thuthup Matthaw 13:3-80

Mtte 13:11 sungah “vanram thuthup”kan hmu thei. Tahthim nak pa sarih thawn a tar lang.

Mathew bung hmai sa lamah cun, Jesuh cu Isrel pawl hnen ah Messiah vek in a puang aw.Asinan atumpi 12 ah an biak nak lam ih hruai tu pawl in an do ih thil mak a tuah tla “Beelgebub” thlarau sia huham hmang in a tuah ti ah anti. Cu ti ih an do ruangah a uk nak cu phan danglam deuh in a sim. Cu mi

cu Matthew 13 ah kan hmuthei. Jesuh uk tu si ih a ratsal nak an el mi le an do nak pawl thawn pehaw in tahthim nak pasarih thawntar lan asi. Siangpahrang cu an hngong nan, a uk nak ah kan hmu thei a si.

Cu mi can cu"tares"le sang vut an then aw ding ih siat nak ihsin thatnak a suak ding.Khrih a pawk ti cu an nuam ding ih, feh sual pawl cu siatsuah an si ding.

Isrel pawl mitcawt nak thuthup(Rom 11:25)

“ Ka u le ka nau tla, a hman mi thuthup a um ih cu mi cu nan theih dingah ka duh mi a si.Cu mi nan thei a sile mifim kan si tiah nan ruat aw lo ding. Ziang a si tile Isrel mi pawl an thinlung a ruh hi kumkhua in a si lo ding; Pathian hnen ah Gentel mi a thleng ding zat a thlen hlan sung lawng a si ding”

Rapture ih thuthup (I Corinthian 18:51-52)

Minung hi thihmai sa ding le thi neta tu kan um ding ti kan thei cia ih kan zum cio.Asinan Paul cun zum tu pawl thi lo in van ah an kai ding .Tih danglam an si dingih sunloih an si ding a si ati.Thih nak an tong dah nawn lo ding Khrih ah a thi tu pawl khal thawhter an si ding ih, mithiang hlim pawl thawn um tlang ding in van ah lak soh an si ding I Thess 4:13-8 ah cipciar zet in kan hmu thei.

Kohhran ih thuthaup Rm 16:28, Eph 3:4-5

Kohhran cu Pathian thu dik phur tu asi (Rm 16:25) asinan.N.T ah dungthluntu pawl in an sim fiang thluh (Eph 3:8) cu mi thuthup pawl cu a tanglam ta vek in an si:

1. Khirh luu bik a si nak(col 1:18)
2. Zum tu pawl ih sungter si nak (I cor 12:13)
3. Gentel le Jew pawl cun gum nak pakhat an nei ih Khrih cu an ruahsan mi an si veve, cu mi pawl cu Khrih ah bunsak an si (Eph 3:6, 26-27, Eph 2:14-15)
4. Kahhran cu khrih ih taksa pum asi(I cor 12:12-13)
5. Kohhran cu Khrih ih mo (Eph s:25-27,31-32)
6. Kohhram cu Pathian thuthup pawl le fim nak thei tu ding asi (Eph 3:10)
7. Khrih cu leitlun pi ih run tu luu bik si ding in Pathian ih tumlah mi a si (Eph 1:9-10), akohhran pawl uk ding ah le a sunloih nak tawn ding ah asi

A sung lawi zet mi Pathian ih thuthup tla cu nan sung ih a um mi khrih a ti duh mi a si ruangah Pathian ih sunlawi nak nan tawn ve ding tiah a ti (Close 1:27). Hi mi hi kohhran ih thuthamp asi,khrih cu zum tu pawl ih sunlawi nak asi ih Gentel le Jew pawl khal Pathian hmai ah an bang awding asi.

Colo 2:2 ah Pathian ih thuthup cu khrih asi tiah ati. Khrih cu zum tu pawl ih luu ti nak asi.

Ephe 6:19 le colo 4:3 ah kohhran ih thutlup kan hmu thei ve. Paul cun hi ti in, “Cu mi cu Pathian thuthangtha famkim zet ih phuan kha asi ti ah ati (Colo 1:25).

Daan nei lo nak ih thu thup II Thess 2:7-8.

Hi mi thu cu II Thessolonians 2:7-8 ah lawng kan hmu thei. Paul ih rel mi cu “ “Daan nei lopa cu athupten hna a tuan re ro zo; sikhalseh la a kham tu kha hmun dang thawnhlo asi hlan ah cun a cang ding mi cu a cang hrih lo ding” ti ah ati . Kohhran hmai sa pawl thlarau lam dan an neih lo thu kan hmu dah zo. Taksa dan le thlarau lam ih daan a nei lo tu pawl hlon an si le ding. Than so nak an nun ah a um lo. Rapture tik ah thlarau thianghlim lak kir asi ding ih, daan nei lo, mi tha lo pawl cu tan in an um ding.

Zum nak ih thuthup I Timo 3:9

Hi mi in khristian pawl ih zum nak a sim duh. Ziangah tile O.T san lai ah thaten an thei fel lo.

Pathian mi pawl ih thuthup I Timo 3:16

Zumtu pawl ih lu cu khrih asi ih, Khrih lei tlun a rat hlanah, ziangvek Pathian mi khal in an hmu ban lo. A sinan Jesuh Khrih cu lei ah ara ih Pathian mi ti mi cu ziang vek asi ti kha a hmuh hai.

Paul cun Pathian mi pawl ih thuthup cu a thuk tuk ati, Jesuh Khrih ruangih an ngah mi le an nei mi thu dik tan ngam nak kha asi sawn.

Pathian mi pawl ih thuthup le Daan nei lo pawl cu an khaikhin theu. Pakhat nak cu famkimzet ih a umtu Pathian fale pawl asim duh ih, a pahnih nak cun soal lak ih cen aw pawl kha a sim duh asi. Jesuh khrih le Antichrist titla in an khai khin theu.

Ar Si pasarih ih thuthup Rev 1:12

Hi mi cu fiangzet in simfiah asi. John ih hmuh mi arsi pasarih cu Pathian mi phur tu vancungmi pawl an si. Asia ih kohhran pasarih titla in kawh asi. Sui mei inn pasarih cu kohhran pasarih asi. A tumpi 2 le 3 ah Pathian in kohhran pasarih pawl hnen ah thu acah hai a si. Cu mi cu phunthum in kan thei thei.

(1)Ca zual pa sarikh ti in le John san lai ah kohhran pasarih a um ti in a si. A tlang pi thu in hi mi hi an pom tam bik.

(2)Lei tlun ih a um mi kohhran sung ih a um mi thil tiah a rel ve. A tlangpi thu ah bible tlawng pawl in hi tin an zirh aw theu.

(3)Kohhran umtu dan le, pakhat hnu pakhat a um mi kohhran ti ah, dungthlun tu san ih kohhran ih sin kohhran anet nak tiang ih a cang mi pawl tiah an ti. Hi mi cu zohman in a pom pi lo nan thei ding a poi mawh Ve ko.

Pathian ih thuthup Rev 10:7

Thuphuan bung hra ih tawtawrawt pasarih, a phaw tikah, Pathian ih thuthup a famkim ding. Cu tawtawrawt pasrih nak an phawhnu ah van ihsin a ra mi aw cu “Leilung tlun uk thei nak huham cu kan Bawipa le Messiah kut sungah a um zo ih kumkhua in kumkhua tiang a mah in a uk ding (Rev 11:15). Kum sarikh harsatnak, a thoknak, Khrih leitlun uk dingih arat tik ah tawtawrawt phaw a si ding (Rev 11:17). Cu tik ah ami nung pawl cu laksawng a pe ding ih aral pawl cu asiatsuah ding V18. Cu ticun Pathian ih thuthup cu famkim ter a si ding. Satan le a thlun tu pawl cu nam thlak an si ding. Ziang tin kim cu Pathian hmai ah a net nak tuah a si cih ding. W.A. Criswell ih sim, vek in, lei tlun ah rei tak Pathian in a uk nak kim ter ding ah le, ding fel nak thawn a tun din sak nak cu a cem ding”. F.W. Grant in hi tin a ti ve: “Pathian ih thuthup cu kum khua in a theh ding a sunlawi nak, ni bang in a tleu; kan zum nak cu co hlan sak asi ih, rin hrelh nak a um kum khuanawn lo ding.

Babilon ih thuthup Rev 17:5-7

Hlawhhlung nu cu ramsa luu pasarih nei mi le kii pahra nei mi a to ti in Babylon hmuh sak nak cu Thuphuan 17 ah kan hmu thei. A hmin cu Babylon asi, hlawhhlung pawl ih nu leilung ih fih nung zazet mi asi. Cu mi cu V3 8-18 ah fiangten kan hmuthei. Nu nau nu kha cu khawvel uk tu a kawh hmuh (V18). Sahrang kha cu uk nak a nungdah nan, a nungnawn lo Siatral nak a feh ih, a thleng sal ding ih siat suah asi leh ding (V8). Luupasarikh kha cun uk tu paswarikh a sim duh (V9). Kii pahra kha cun uk tu pahra, hrwnkhat ih a kum awk nak ding a rel (V.12). Asinan an za ten siat suah an si leh ding (V.14).

Kan rel duh mi thuthup pawl cu a tanglam ta vek in an si: Nu nau nu kha cu Rom ram sung ih biak nak le sumdawn nak a hmuh sak; Sahrang cu Rom Empire ah ramhra kom awk nak ding a sim. Thu phuan 18 kha siar thluh aw la na fiang mei ding.

Hi mi thu thawn peh aw in N.T ah pa li in kan hmu bet thei.

I Corin 2:7 Sungah Pawl in “Kei ka phuan mi cu Pathian fim nak thu thup” asi ati ati. Sim fiang seh la a thup aw mi Pathian thu, duh nak cu tui sun ni tiang thlarau thiang hlim in in zirh rero lai asi.

Pawl le a dang dungthun tu pawl cu”Pathin thuthup phur tu” ansi (I cor 4:1).

Pathian thuthup cu theitheih hman nungla duh dawnt nak kan nei lo ah cun a lak asi ti ah Paul in a ti (I Cor 13:2).

Paul in I corin 14:2 sungah hitin ati, theih lo tong a tong tu cun minung hnen ah a tong lo Pathian hnen ah a tong asi, a tong mi kha zo hman in an thei sak lo, thlarau thawng in a tong mi asi.

26.Khrih sunlawi nak um tu dan

Khrih ih sunlawi nak kan ti tik ah, a hnatuan nak, asi nak, Pathian asi nak pawl kan kawh hmuh theu. Cu pawl ih a san bik cu a famkim nak kha zum nak mit thawn Pathian tongkam bible ah kan hmu thei asi. A si lo le Siangpahrang le Bawi si nak thawn a rat sal nak titla in kanti thei.

A sunlawi nak cu pakhat, Pahnih ti in siar a theih lo. Mi nung pawl fimnak khal in a ban lo. Hi tawk ah a thup aw mi bible bung pawl ah phun sarih in kan hmu thei.

Pathian fa asi nak ih sunlawi nak

Hi mi in Pathian asi nak, afamkim nak a sawh. A sunlawi nak cu kumkhua in a hmun. A nih cu Pathian vek cek ci asi (Heb 1:3). Lei tlun ih a rat nak le Mangbangza asi nak khal cu asunlawi nak asi. Mtt 17:1-8; Mk 9:1-8; lk 9:28-36 pawl hi rak siar bet aw la thuk deuh in na lai suak thei ding.

Van ih a sinak ih a sun lawi nak

A nih cuPa Pathian ih lungkim zet mi asi. Pathian hmai ah a nih vek ih sunglawi a um dah hrih lo. Asinan a mah le amah a phah niam aw ih tangdor ten a um. Phil 2:7 kan zoh a si le “asi nak hmuahhmuah a tan san ih hnen um vek in aum, Minungah a cang ih minung pianzia a keng. Charles Eesky in “ Mi nunnem, Van cungih asunlawi nak in minung vek in a suak, mi pawl an thi lo ding” ti ah ati.

Hi mi hi nase tak in kan ruat a rul. Van ih a sinak tan in ape aw ti hi cu mak tak a si. Lei siang phahrang fapa in a in pi tan in kham le hling lak ah a cm thei pei maw.

Jesuh hi tin thla a cam “Maw ka pa lei lung siam asi hlan ih nangmah thawn sunlawi nak ka rak neih mi kha atu na mithmuh ah I pe hram aw”(Jn 17:5).

A sinan cu pawl hnak in in lei tlun ah ara ih nun a hlan aw sawn.

Lei tlun ah minung fa vek ih a sonlawi nak

Lei tlun minung vek in, Mangbanz a thil tuah mi pawl tlun ah sunloih in a um a si.”Jesuh in hi mangbang za hmaisa bik cu Galilee peng kanna khua ah a tuah (Jn 2:11a).”A famkim mi sunloih nak a co. sual a thei velo,sual a tuah ve lo, a mahah a um ve lo(I cor s:21, I pet 2:22 IJn 5:5).A famkim zet ko nan, amai duh nak lawng in hna a tuan dah lo. A pai fial mi lawng a tuah (Jn s:19),A pai pek mi lawng a tong (Jn 13:80:17:8) Pilate in a sual nak a hmu lo (Iking 23:14,22; Jn 18:38;19:4,6). Herod khal in a sual nak a hmu ve lo (lk 23:15) .Fihfir pa khal in sual a nei lo ati (23:41). Judas khal in sual nei mi ka phat san a ti(Mtt 27:4)

Run tu cu sual a nei lo nak ruangah sunloih asi lo; a tongkam khal ah sunloih asi sual anei tu pai tongkam cun Nagareth mi pawl an mang a bang ter (lk 4:22) A thu a then sak tu ding pawl tlan, minang in hi tong an tong dah lo an ti” (Jn 7:46) mimung ih a famkim nak ah sunloih asi.

A zuam nak parih sunloih nak

A nih cu van ah um ring ring seh la in run damtu asi thei lo ding kross par ih sinh thlan ah, thlan ih sin a thawh nak ruangah a famkim mi rundamtu asi.” Minung tampi in Pathian sunlawi nak an co thei ve nak dingah ziang zawngza a tuah tu le a nung ter tu Pathian in harsat tuar nak sung inJesuh kha mi famkim ih a tuah cu a dik mi a si.Ziangah tile Jesuh cu rundam nak ah an mah hruai tu a si”Heb 2:10; “ Cule Mifam kim ih tuah a si tik ah a thu a ngai tu hmuahhmuah hrangah kumkhua rundam nak hrampi ah a cang””Heb 5:9.

Famkim hleice in a tuah aw thei lo.Ziangah tile anih cu a Famkim cia. A sinan a famkim mi rundan tu ah arak cang.

Kalvari ih sin hi tin “Mi fapa sun loih nak ding can athleng zo”(Jn 12:23b) tiah ati.

A zuam nak in a sunlawi ter ih run dam tu famkim ah a can ter,mi nung ih a pian nak,a tuan nak pawl cu sonloih asi. Minung a can nak ih sin Messiah ah a cang thei lo, ziangah ti le Khrih si ding cu David ih hrin (hnam)a si tul Cross thawng in ziangtik hman ah Pthianlung kim tu, rem ter tu, run tu , Tuu khal tha ziang kim co tu thu nei tu(or) kohhran ih luu a cang thei lo ding.Cu mi hnak in minung ih a can nak, a thih nak,Phum in a um nak le a thawh sal nak pawl ruangah sunloih a si sawn.

John 17:10 ah hi tin a sim: “Na neih mi hmuah hi ka ta asi ih, kaneih mi hmuah hmuah hi na ta an si, le an sung ih sin ka sunlawi nak alang”

Kross par ih a tuan nak ruangah a mithianghlim pawl hmang in sun loih asi.

Jesuh voihnih ratsal nak thawn peh aw in paul in thessalonian :110 ah hi tin a sim.

A rat ni ah a huham sunlawi nak le Bawipa mithmai hmu lo ding in an nih pawl cu daw hlo an si ding....

A thawhsal nak le van a kai nak ih A sunlawi nak

John 17: 1 ah hi tin”Ka pa a tik cu a thleng zo. fapa in sunloih nak a pek thei nak dingah na fa pa hnen ah sunlawi nak pe hram aw ”a ti.

Cu vek thotho in (Jn 13:31-32) ah kan hmu thei: “ Judah a tlansuak hnu ah Jesuh in, “ a tuah mifapa ih sunlawi nak cu a lang zo; cule a mai sung in Pathian sunlawi nak khal a lang a si.Cule a sung in Pathian sunlawi nak lang ter a si ah cun Pathian in mi fapa ih sunloih nak cu a mah sung rori in a lang ter vi ding”.

A thih nak thuthawn pehper aw in sunlawi nak pek asi, v32:kross par ih a tuan nak ruang ah pa cu sunloih a si bang tuk in, Pa in fapa cu a sunloih ve dingcu mi cu thih nak ih sin a thawh ter sal nak in asi. Van akai le a thawhsal nak in a sunloih ti mi bungcung a um bet(Kl 24: 26)” Messiah hrangah hi bang tuk hmuahhmuah hi tuar ta theh hnuah a sung lawi nak sung ih luh ding cu a tul lo maw si? Tiah a ti.”

A sinan thla rau thawn pehpar aw in a ton(Jn 7:39)” Hi ti in Jesuh in a sim tik ah a mah a zum tu hmuahmuah in thlarau an ngah ding thu kha a sim duh nak a si.Cuih can ah cun thlarau kha pek in a um hrih lo, ziangah tile Jesuh kha sunlawi nak ah thawh sal a si hrih lo”(Jn 12:16) “Abraham le Jakob le Isak ih Pathian , kan pu le kan pa pawl ih Pathian in a mai sunlawi nak cu a salpa Jesuh hnen ah a pek zo. A sinan nannih in a mha cu thu nei tu pawl ih kut sungah nan pek.Pilat in ka thlah ding ti ih thu a rel cia mi hmanPilat ih mit hmuh rori ah nan el zo a si” (Att 3:13).

Van cung ah lak soh a si (I Tim 3:16)

Pathian in thih nak ih sin a tho ter sal ih sun lawinak a pek (I Ret 1:21) A thawh sal nak le van a kai nak cun kumkhua sunlawi nak ah a thlen thawh sal nak le van a kai nak cu then thei mi an si lo.

Voihnih arat sal nak le uk nak ih a sunlawi nak

N.T sungah bung cang tampi kan hmu thei.Mi fapa cu huham le sunlawi nak thawn mero par ah ara ding (Mtt 14:30).cu mi ni ah Bawi pa sun lawi nak pek tu ah nan tel ve ding (I Thess 1:10).A sunlawi nak tohkham ah a to ding ih a mah a thlun tu pawl laksawng a pe ding (mtt 29:28)ih mi phun pawl thu a then ding (Mtt 25:31-33)

Luk 9:26 “ Mi pakhat in keimah le ka thuzirh mi in zah pi ah cunmi fapa khal in a sunlaoih nak le a Pa le vancung mithiang pawl ih sunlawi nak thawn a ra thlen tik ah a zah pi ve ding: “ A nih in a sunglawi mi n auk nak sungih na bawi tokham par ih na to tik ah na kiangah in to ter ve hram aw; pakhat na vorhlah ah pakhat na keh lam ah tiah a ti”(Mk 10:37). Messiah asi nak le Bawi hmuahhmuah lak ih Bawi a sunlawi nak cu hmel danglam nak tlang par ah hmuh hai ih, Peter le James le in an hmu.

A sunlawi nak kan hmu ih a pa in a fapa neihsun hnen ih a pek mi saulawi nak a si(Jn 1:14b)m “ Pita le a rualpi pawl cu ih hmu thawzet in an rak it that;asinan an hung thang ih Jesuh ih sunlawi nak le Jesuh thawn a ding tlang mi mi pahnih kha an hmu”(Lk 9:32).

Hmel danglam nak ti mi thawn pehpar aw in Pater in hi tin in a sim,Jesuh Khrih hu ham thawn a rat nak ding thu a si ati(Pit 1:16)

Cu vek thotho in John 17:22 ah kan hmu thei ve:

An nih khal pakhat ih an can thei nak ding ah nang mai in pek mi sunlawi nak kha an mah khal ka pek ve asi.

Zum tu pawl cu a mah thawn uk tu kan si ve ding (Rev 20:4c) A nih cu sunloih in a um tik ah kan tawm ve ding asi.

Leilung ih theik lo mi cu Patrhing akhal in a thei lo(I Jn 3:1b) Khrih cu sunloih asi tik ah zum tu pawl kan tel ve ding asi khirh cu a lang tik ah nannih tla a mah thawn a sunlawi nak nan tawmaw ding asi (Kolo 3:4), “ Judah mi ho tu pa pakhat, a hmin ah Nikodemas an ti mi a rak um; a mah cu farasi mi a si”(Jn 3:1).

Pumkhat an si nak kha a thei ding, Pathian in a fapa athlah ti khal an thei ding. Pathian in a fapa a duhdawt bang in mi thiang hlim pawl a duh dawt ve a si.

Van ih a sunlawi nak

Jesuh ih duh nak cu John 17:24 ah hitin “an nih cu ka um nak poh ah umve ding in ka duh ” tiah ati.

Upat nak, sumlawinak lukhum

A mah cu can tawite sung vangcungmi hnak in niamdeuh ah tuah a si ti kan hmu.cule cuti ih thih naka tuar ruangah a tuah cun sonlawi nak le u pat nak luk hum khum in kan hmu (Heb 2:9)

Van ih a sunlawi nakkhal a Piter in asim cia vek in kumkhua a sunlawi nak thawn a bang aw.

“Cule caan malte sung na tuar hnu ah zaangfah lainat nak thawn a khat mi Pathian in Khrih thawn nan pehzom awk nak ruangah kumkhaw sunlawi nak a mah thawn hlawmaw ding ih a lo ko tu Pathian a mah rori in a lo famkim ter dingih hnget khoh nak le thazaang cah nak a lo pe ding”(I Pit 5:10).

Lei tlun ah mi fapa si nak thawn sunloih a si bang tuk in van khal ah Pathian asi nak thawn sunlawi nak pek a si.

Van ih a sunlawi nak Pathian asi nak, minung asi nak, a thiltih thei nak pawl ah sak asi..

Thu net nak

1. Kan duh zet mi christmas carol hla vek”ngai uh vancung mi hla an sak”
2. Jesuh a soal thei ,maw?ti mi thusuh nak kan let sal pei.A nih cuna pai fial mi lawng a tuah A pai lung kim milawng a tuah(Jn 8:29)
3. Hmel danglam nak tlangpar ih a sunlawi nak le lei ih a sunlawi nak pawl cun a famkim nak le hunham a sim duh asi.

27.Thuthangtha cabu pawl ih abangaw lo mi thu pawl

Thuthang tha cabu pawl kan siar asi le an sim mi kha an non leuhleuh A helice in Mate Mak le luk cabu pawl cun mangbang za tuah mi pawl, tahthim nak pawl le thuthang tha pawl cu bangrep in an phuang . Thlarau thiangthlim cun a tul lo mi ah a sim non dah lo.

Cip ciar zet in kan zoh asi le an bang awk nak kha thupi sisawn lo in an danglam nak kha thei a poi mah ve zet asi. Ziang mi bik hi kan hrangah a sim non duh nak asi pei ruat ding kan si.

Mi tampi cun anbangawk nak kha an hmin sin theu a sinan athupi bik mi kha an hlo ter. An bangawk nak hninsin hnak in a bang awk lo poi mawh sawn asi. Curuangah anbang awk nak pawl kha khai khin in kan rak zoh tlang hnik pei.

Thuthangtha ca uk pali ah John baptist in Bawipa in baptisma a pe ding tiah ati. Thla rau thawn baptistmaa lo pe ding (Mk 1:8; 28 1:33) a ti. Asinanan zumlo tu Mi pi pawl hnen ah cun”thlarau le meisa thawn baptisma a lo pe ding tiah a ti”(Mtt 3:11, lk 3:16). John in a bang aw lo mi baptismas thu a sim. Thlasuah nak thawn tihmin nak le thuthen tuih thu then nak an si.

Sermon pahnih, pakhat asi lo

Tlangpar thusimnak cu Mate 5-7ah kan hmu thei. Cu mi cu luk 6:74 ah sim non in a um. Asinan an bangaw lo a hmun tik cu ale can a dang aw asi. Mahte ih thuthangtha cu tlangpar ah sim a si. luk cun hmumrawn ah a sim. Jesuh cu a dungthlun tu pawl thawn tlang par ihsin a tum ih hmunrawn ah a feh (lk 6:17). Mahte cun vanram mi sinak thawn pehaw in thu a sim , luk ve cun dungthlun tu pawl ih leitlun nunkhaw sak dan le thuthangtha thawn khai khin in a sim . Mahte cun thlarau lam thlasuah thawn pehpar aw in asim (5:3) luk cun taksa lam thlasuah thawn a sim (6:20) Mahte ah tuarnak a um lo, luk ah cun a um (6:4-26).Hi mi an bangawk lo nak hi liam ter meimei ding kan si lo.

Mahtte le luk cun “kan ruangpi ih mei inn cu mit” asi an ti. Matte ih sim duh mi cu paisa duh nak in thlarau lam a cau ter ati (6:22). Luk cun paisa thu a sim ve lo (11:33-36). Cu mi cu Jesuh khrih zirh mi thinthung ih duh nak le mi dang pawl thawn pathian thu ih kan pawl awk nak ih in kan thei aw thei ding asi.

Cumicu thuthangtha cabu sungah voithum lai asim.....Mi dang par ih na hman dan vek in Pathian khal in na parah a hmang ve ding (Mtt 7:2) mi dang pawl parah thil then ding in ti, Pathian ih thlasuah luangliam ih kan ngah thei nakding ah luk(6:38)

Sawmkua le Pakua

Tuu sawmkua le pakua hnak in pakhat te kha a lar sawn cu mi i Matte 18:12-13 in Jesuh nauhak pawl a duhdawnt nak thawn a hmuh sak (v14). Luk i15:5-7 ah cun .Farasi sual sir duh lo pawl a sawh ve thung (vv 2 le 7)

Taalen tahthimnak khal hi hnok ding asi lo (Mtt 23:14-30)(luk 19:12-27)Taalen thawn pehpar aw in , an tlin tawk ciar in Paisa cu pek an si, mi pahnih kha cun an tuah nak le zuam nak kha co hlan sak an si . A pa thum nak pa kha cun tlin nak anei lo.

An Pathum ten pasa pek mi zat a bang aw ko. Bangrep in can khal an nei cio . Mi pakhat in let hra in a pung ter,pakhat leh cun let nga in a pung ter ve, pathum nak pa cun ziang hman a punngter ve lo. Hmaisai pahnih kha cu an tuah mi vek in laksawng pek an si. Pathum nak pa kha cu a neih cia mi hman a hlo bet asi.

Veiziang zal ael?

Pita in voiruk a Bawipa a phatsan kan tile asual lem lo ding . Thuthangtha cabu pawl thaten kan zoh asi le, hi tin a Bawipa cu a phatsan. (1) Nu nau nu hnen ah (Mtt 26:69-70;Mk 14:66-68) (2) Adang nunau nu hnen ah (Mtt 26:71-72, 14:69-70) (3) Mi pi pawl hmai ah (Mtt 26:73-74 , Mk 14-70-71)I(4)Mi pa hnen ah (Lk 22:58) (5) A dang mi pa hnenah (Lk 22:22:59-60) I(6) Puithiam sang ih hnen um pa ih sungkhat pa hnenah (Jn 18:26-27)Hi a netabik pa cu a phun dang,”Jesuh thawn ka hmu tiah ati”Midang cun an ti ve lo.

Thuthangtha cabu pawl in Jesuh ih hnatuannak hliir an simcio ko nan, an thuhlawm pi cu a dang cio.

Matte Sim ding le zirh ding , dungthluntu siter ding (28:19)

Mak -Thuthangtha phuang ding (16:15)

Luk -Theih pitu (24:48)

John -Thlun ding (21:19-22)

Ziang ruangah thuthangtha cabu pawl in an sim not leuhleuh asi pei. A bangaw mi cu bible in a non ciam co zik lo. Ralring ten an rel mi a bang aw nak te le kha kanzoh vivo asile, thlarau lam thil thuk zet in kan lai vivo thei ding a si. Cuti cun kan nun ah thartawh in kan am ring ring thei ding asi.

A Net nak

Pita hnen ih sim mi asinan zumtu hmuahhmuah thawn a pehtlaih aw asi.